

TWEEJAARLIJKS VERSLAG OVER HET VRIJ AANVULLEND PENSIOEN VOOR ZELFSTANDIGEN

JUNI 2013

I. INLEIDING

Om de twee jaar dient de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (hierna de "FSMA") een verslag op te stellen over het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen (verkort: "VAPZ")¹.

Uitgangspunt voor dat verslag zijn de antwoorden op een vragenlijst die is voorgelegd aan alle verzekeringsondernemingen die levensverzekeringen aanbieden, en aan de drie instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (hierna de "IBP's") die gespecialiseerd zijn in het aanbieden van aanvullende pensioenen aan zelfstandigen.

Die vragenlijst over, enerzijds, het pensioenluik in de strikte zin van het woord en, anderzijds, het solidariteitsluik, behandelt uiteenlopende onderwerpen zoals het aantal aangeslotenen, het bedrag van de bijdragen, de aangeboden prestaties, de beleggingsstrategie en het bedrag van de winstdeelnemingen.

In dit verslag worden de antwoorden op de vragenlijst voor 2010 en 2011² geanalyseerd en toegelicht, en worden de resultaten vergeleken met die van de vorige jaren³ zodat duidelijk wordt welke evolutie het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen kent. Er wordt echter geen verklaring gegeven voor de vastgestelde ontwikkelingen. Het verslag is gebaseerd op de gegevens zoals die door de betrokken pensioeninstellingen werden overgemaakt. Verder bevat het verslag statistische bijlagen met grafieken en cijfergegevens.

II. KORTE SAMENVATTING VAN HET WETGEVEND KADER

De WAPZ vormt de grondslag voor het aanvullend pensioen voor zelfstandigen

De WAPZ, de wettelijke grondslag voor het aanvullend pensioen voor zelfstandigen, is op 1 januari 2004 in werking getreden. De wet was nodig voor de hervorming van het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen, vooral op het vlak van het vroegere alleenverkooprecht van de sociale verzekeringskassen met betrekking tot de opbouw van het aanvullend pensioen⁴.

De hervorming had tevens tot doel om, net als voor de werknemers, ook voor de zelfstandigen de opbouw van een aanvullend pensioen te democratiseren door hen aan te moedigen om tot sociale pensioenovereenkomsten toe te treden, en de verschillende bestaande regelingen voor het aanvullend pensioen voor zelfstandigen te harmoniseren.

¹ Art. 44, § 4, en 46, § 3, van de programmawet van 24 december 2002 (I).

² 26 pensioeninstellingen hebben aangegeven in 2011 VAPZ- en/of RIZIV-overeenkomsten te hebben aangeboden.

³ De vorige verslagen staan op de website van de FSMA: www.fsma.be.

⁴ Dit alleenverkooprecht liet de sociale verzekeringskassen toe na te gaan of de zelfstandige zijn sociale bijdragen had betaald, en bijgevolg in aanmerking kwam voor een fiscale aftrek voor de aanvullende bijdragen bestemd om een aanvullend pensioen op te bouwen.

*Vroegere specifieke
regelingen voor bepaalde
vrije beroepen*

Daarbij moest er ook op worden toegezien dat de bestaande regelingen voor bepaalde vrije beroepen niet opnieuw ter discussie zouden worden gesteld ingevolge de nieuwe wetgeving.

De Orde van Advocaten en de Orde van Notarissen hadden immers al lang⁵ een verzorgingskas opgericht ten behoeve van hun leden, zodat die een aanvullend pensioen zouden kunnen genieten.

Daarnaast hadden deze Ordes een akkoord verkregen over de fiscale aftrekbaarheid van de bijdragen die aan de beroepskas werden gestort.

Ook de geneesheren, tandartsen en apothekers konden een eigen verzorgingskas oprichten⁶. In de praktijk heeft dit tot de oprichting van twee beroepskassen⁷ geleid.

Bovendien werd een specifiek sociaal statuut ingevoerd voor de geneesheren, tandartsen en apothekers⁸. Hierin werd bepaald dat het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (hierna het "RIZIV") een tegemoetkoming zou verlenen bij de opbouw van een aanvullend pensioen of een verzekering "gewaarborgd inkomen".

*Eerste stap naar een vrij
aanvullend pensioen*

Vervolgens werd in 1981 de eerste stap gezet naar het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen zoals wij dat nu kennen⁹.

Voortaan was expliciet bepaald dat de zelfstandigen op vrijwillige basis bijdragen konden storten aan hun sociale verzekeringskas voor de opbouw van een aanvullend pensioen en die, in voorkomend geval, fiscaal konden aftrekken. De sociale verzekeringskassen vormden daarbij enkel de schakel tussen de zelfstandige en de verzekeringsonderneming waaraan de verzekeringskassen de individuele levensverzekeringspremie storten in naam van de zelfstandige. De bedragen waren beperkt tot een bepaald percentage van de beroepsinkomsten.

*Sinds 2004:
de WAPZ*

Die eerste VAPZ-regeling vormde de aanzet tot de huidige regeling die op 1 januari 2004 werd ingevoerd door de WAPZ.

⁵ Respectievelijk de Voorzorgskas voor Advocaten (IBP) in 1951 en de Voorzorgkas van het Notariaat (IBP) in 1976.

⁶ Wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, als gewijzigd bij wet van 27 juni 1969.

⁷ De Voorzorgskas voor Geneesheren (IBP) in 1970 en de Voorzorgskas voor Apothekers (verzekeringsonderneming) in 1981.

⁸ Wet van 27 juni 1969 tot wijziging van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering.

⁹ Artikel 52*bis* ingevoegd in het koninklijk besluit nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen bij koninklijk besluit van 26 maart 1981 houdende wijziging van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen en van het koninklijk besluit nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen.

De WAPZ beperkt zich tot de opbouw van een aanvullend pensioen en/of een overlevingspensioen, eventueel aangevuld met verschillende solidariteitsprestaties (in dat geval wordt over "sociale VAPZ-overeenkomsten" gesproken). Omwille van zijn eigen fiscale regeling is het invaliditeitsrisico uit het toepassingsgebied van de WAPZ uitgesloten.

Zoals voorheen, staat het de zelfstandige in hoofd- of bijberoep vrij om al dan niet een aanvullend pensioen op te bouwen. Bovendien kan hij voortaan ook zelf kiezen bij welke pensioeninstelling (verzekeringsonderneming of instelling voor bedrijfspensioenvoorziening) hij zijn aanvullend pensioen opbouwt. Ook kan hij van de ene pensioeninstelling naar de andere overstappen, wat voor vrije concurrentie binnen de sector zorgt.

Er zijn twee types vrije aanvullende pensioenovereenkomsten voor zelfstandigen (hierna "VAPZ-overeenkomsten" genoemd):

- Gewone overeenkomsten* - de gewone pensioenovereenkomsten die pensioenvoordelen of voordelen bij overlijden aanbieden en waaraan de zelfstandige 8,17% van zijn beroepsinkomsten mag besteden, zonder daarbij echter een jaarlijks geïndexeerd maximumbedrag te mogen overschrijden¹⁰;
- Sociale overeenkomsten* - de sociale pensioenovereenkomsten die, naast de klassieke pensioenvoordelen en/of voordelen bij overlijden, ook bijkomende voordelen bieden, "solidariteitsprestaties" genaamd, zoals de financiering van het aanvullend pensioen tijdens bepaalde inactiviteitsperiodes, de vergoeding in de vorm van een rente bij inkomstenverlies of de betaling van een forfaitaire vergoeding in bepaalde gevallen¹¹.

De zelfstandige mag 9,40% van zijn beroepsinkomsten gebruiken voor de opbouw van een sociaal pensioen, zonder daarbij echter een jaarlijks geïndexeerd maximumbedrag¹² te overschrijden, waarbij - als tegenprestatie - minstens 10% van de totale bijdrage voor het solidariteitsluik moet worden gebruikt.

Het solidariteitsluik mag door de pensioeninstelling of door een andere instelling worden beheerd.

Ongeacht het type pensioenovereenkomst waarvoor wordt geopteerd, en voor zover de zelfstandige de door de wetgever vastgestelde maximumpercentages niet overschrijdt, worden de gestorte bijdragen voor de opbouw van een aanvullend pensioen gelijkgesteld met socialezekerheidsbijdragen die als dusdanig fiscaal aftrekbaar zijn van

¹⁰ Dat maximumbedrag bedroeg € 2.781,06 voor 2010 en € 2.852,89 voor 2011.

¹¹ Voor een beschrijving van die voordelen wordt verwezen naar het koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de solidariteitsprestaties verbonden met de sociale pensioenovereenkomsten.

¹² Dat maximumbedrag bedroeg € 3.199,76 voor 2010 en € 3.282,39 voor 2011.

de beroepsinkomsten¹³.

RIZIV-statuut

Naast het VAPZ, dat toegankelijk is voor alle zelfstandigen en door de WAPZ wordt beheerst, bestaat er ook een sociaal of RIZIV-statuut¹⁴, dat aan bepaalde zorgverleners is voorbehouden.

Krachtens het RIZIV-statuut komen apothekers, geneesheren, tandartsen en kinesitherapeuten onder bepaalde voorwaarden in aanmerking voor een RIZIV-tegemoetkoming in de premies of bijdragen die worden gestort in het kader van overeenkomsten die renten, pensioenen of een kapitaal waarborgen bij invaliditeit, pensionering of overlijden. Het kan daarbij zowel om een overeenkomst "gewaarborgd inkomen" als om een aanvullende pensioenovereenkomst met een solidariteitsluik gaan. Enkel de aanvullende pensioenovereenkomsten met een solidariteitsluik vallen onder de toepassing van de WAPZ en komen dus in dit verslag aan bod.

Kenmerkend voor die regeling is dat zij, mits naleving van bepaalde voorwaarden, toegankelijk is voor alle personen die een van voornoemde medische activiteiten uitoefenen, ongeacht of zij zelfstandigen, werknemers of zelfs statutaire personeelsleden zijn.

Het bedrag van de RIZIV-tegemoetkoming valt buiten de in de WAPZ vastgestelde bijdragebepaling. De betrokken medische beroepen kunnen, met andere woorden, bijdragen aan een aanvullende pensioenovereenkomst met een solidariteitsluik via de RIZIV-tegemoetkoming, alsook, zoals alle andere zelfstandigen, aan een aanvullende pensioenovereenkomst met al dan niet een solidariteitsluik.

Het begrip "RIZIV-overeenkomst" verwijst in dit verslag naar de aanvullende pensioenovereenkomsten met een solidariteitsluik die via de RIZIV-tegemoetkoming worden gefinancierd, met uitzondering van de overeenkomsten "gewaarborgd inkomen".

Aangezien het hier aanvullende pensioenovereenkomsten met een solidariteitsluik betreft, vallen zij binnen het toepassingsgebied van de vragenlijst en worden zij, in het kader van dit verslag, als "sociale" overeenkomsten opgenomen.

¹³ De bijdragen voor het aanvullend pensioen mogen echter alleen fiscaal van de beroepsinkomsten worden afgetrokken als de zelfstandige zijn socialezekerheidsbijdragen heeft betaald.

¹⁴ Geregeld bij artikel 54 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, zoals gewijzigd bij met name de programmawet van 24 december 2002.

III. METHODOLOGIE

Concreet is dit tweejaarlijks verslag opgesteld op basis van de door de betrokken pensioeninstellingen (23 verzekeringsondernemingen en 3 IBP's) overgelegde gegevens. Daartoe wordt jaarlijks aan het einde van het eerste halfjaar van het jaar dat volgt op de periode waarop de gegevens betrekking hebben (X+1), een vragenlijst naar de pensioeninstellingen gestuurd. Doorgaans lukt het hen de gevraagde gegevens voor het einde van de maand september van het jaar X+1 terug te sturen.

Pas na een grondig onderzoek van de antwoorden voor het betrokken jaar én voor de vorige jaren worden die gegevens echter geacht volledig en correct te zijn.

Zodra de gegevens als volledig en correct worden beschouwd, kan de FSMA starten met de opstelling van het tweejaarlijks verslag en de bijbehorende statistische bijlagen.

Dat werk neemt nogal wat tijd in beslag, waardoor het pas aan het einde van het eerste halfjaar van het jaar X+2 als definitief kan worden beschouwd. Zo handelt dit tweejaarlijks verslag, dat in juni 2013 is opgesteld, over 2010 en 2011.

Wij willen de pensioeninstellingen hiervoor hartelijk bedanken. Zonder hun gewaardeerde medewerking zou het onmogelijk zijn geweest om dit vierde tweejaarlijks verslag op te stellen.

IV. ANALYSE VAN HET PENSIOENLUIK

Hoofdstuk I. Deelnemers aan het vrij aanvullend pensioen

Inleiding

Traditioneel worden verschillende categorieën van VAPZ-deelnemers onderscheiden:

- Actieve aangeslotenen betalen een bijdrage* – de "actieve aangeslotenen" zijn de aangeslotenen die in de loop van het jaar een VAPZ-bijdrage of -premie hebben betaald aan de betrokken pensioeninstelling;
- Slapende aangeslotenen betalen geen bijdrage* – de "slapende aangeslotenen" zijn de aangeslotenen die in het verleden wel een VAPZ-overeenkomst met de betrokken pensioeninstelling hebben gesloten, maar die in de loop van het jaar geen bijdrage of premie aan die instelling hebben betaald¹⁵;
- Rentegenieters: begunstigen* – de "rentegenieters" zijn de aangeslotenen die de pensioenleeftijd hebben bereikt en VAPZ-prestaties ontvangen in de vorm van een rente. Tot deze groep behoren ook de begunstigen die een overlevings- of wezenrente genieten.

1. Algemene evolutie van de aangeslotenen

Stijging van het aantal aangeslotenen met 127% op 7 jaar

Voor alle categorieën samen - actieven, slapers én rentegenieters - bleken eind 2011 in totaal 460.232 zelfstandigen een VAPZ-overeenkomst te hebben gesloten, waarvan 307.289 actieven. Sinds 2005 (202.246 aangeslotenen), het eerste jaar waarin cijfers werden opgetekend, is het aantal aangeslotenen - met 127% - fors gestegen.

Jaarlijkse groei van 7% in 2010 en 2011

Terwijl de groei - met bijna 50% - tussen 2005 en 2006 bijzonder sterk was, is die de voorbije jaren steeds verder afgenomen (11% tussen 2006 en 2007, 10% tussen 2007 en 2008, 8% tussen 2008 en 2009 en tussen 2009 en 2010, en 7% tussen 2010 en 2011).

*Verhouding tussen het aantal actieve aangeslotenen en 1 - het aantal zelfstandigen in hoofdberoep: 45%
2 - het totale aantal zelfstandigen: 32%*

Onderzoek van de populatie actieve aangeslotenen wijst uit dat de verhouding tussen het aantal actieve aangeslotenen en het aantal zelfstandigen in hoofdberoep 45% bedraagt. Toch kan dit percentage niet als het dekkingpercentage bij de zelfstandigen worden beschouwd, omdat ook zelfstandigen in bijberoep een VAPZ-overeenkomst kunnen sluiten. De verhouding tussen het aantal actieve aangeslotenen en het totale aantal zelfstandigen (i.e. zelfstandigen in hoofd- én bijberoep) bedraagt 32%. Die verhouding is de laatste 6 jaar voortdurend gestegen.

¹⁵ Bepaalde zelfstandigen kunnen bij verschillende pensioeninstellingen dus als "slaper" geregistreerd staan, als zij bijvoorbeeld verschillende VAPZ-overeenkomsten hebben gesloten, maar slechts aan één instelling bijdragen betalen. In dat geval worden zij ook in de categorie van de actieve aangeslotenen opgenomen. In extreme gevallen kan een persoon zelfs als rentegenieter, als slaper én als actieve geregistreerd staan.

Hieruit blijkt een groeiende belangstelling voor het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen.

2. Categorieën van aangeslotenen

De volledige populatie van aangeslotenen - actieven, slapers en rentegenieters - blijkt jaar na jaar gestaag te groeien, hoewel die groei wel wat afneemt.

*307.289 actieve
aangeslotenen in 2011*

Sinds 2005 is de populatie actieven effectief verdubbeld. Zij telde 307.289 aangeslotenen in 2011.

*De categorie van de slapers
kent de sterkste groei*

Toch is het de categorie van de slapers die tijdens de observatieperiode het sterkst is gegroeid (stijging met 275% sinds 2005). In 2011 vertegenwoordigde deze categorie bijna één derde van alle aangeslotenen en de helft van de actieve aangeslotenen. Ter zake is wel enige voorzichtigheid geboden omdat "slaper" verwijst naar iedere persoon die tijdens het desbetreffende jaar geen bijdrage of premie heeft betaald aan de betrokken pensioeninstelling. Aangezien het een zelfstandige echter vrijstaat een pensioeninstelling te kiezen, is het dus mogelijk dat hij als slaper wordt beschouwd door één of meer pensioeninstellingen waarbij hij over reserves beschikt, terwijl hij als een actieve aangeslotene wordt gezien door een andere instelling waarmee hij een nieuwe overeenkomst heeft gesloten en waaraan hij bijdragen heeft betaald.

Doorheen de jaren kende de categorie van de rentegenieters een lichte terugval: de vraag om de prestaties in rente te betalen, is immers relatief klein (zie Hoofdstuk III. Pensioenprestaties). Slechts 8 pensioeninstellingen tellen rentegenieters onder hun aangeslotenen.

De verhouding tussen actieve en slapende aangeslotenen verschilt sterk van de ene pensioeninstelling tot de andere, waarbij het aantal actieve aangeslotenen tussen 0% en 100% (gemiddeld 30,57%) kan schommelen.

Die verhouding wordt in de eerste plaats bepaald door de "anciënniteit" van de pensioenovereenkomst. Hoe ouder een pensioenregeling is, hoe sterker de slapende aangeslotenen vertegenwoordigd zijn (bij een vergelijkbaar aantal actieve aangeslotenen).

*De meeste
pensioeninstellingen tellen
geen rentegenieters onder
hun aangeslotenen*

Ook de verhouding van de rentegenieters kan sterk variëren van de ene pensioeninstelling tot de andere: de meeste pensioeninstellingen tellen geen rentegenieters onder hun aangeslotenen, en bij de 8 pensioeninstellingen waarbij dat wel zo is, schommelt hun aantal tussen 0,01% en 37%.

3. Leeftijd van de aangeslotenen

Het aantal aangeslotenen binnen de verschillende leeftijdscategorieën is de laatste twee jaar sterk geëvolueerd.

Het aantal actieve aangeslotenen van minder dan 25 jaar is met 56% gestegen tussen 2006 en 2011

De leeftijdscategorie van de jongste aangeslotenen, i.e. de -25-jarigen, is de categorie die tussen 2006 en 2010 de sterkste groei heeft gekend (+83%). Dit lijkt erop te wijzen dat mensen zich op steeds jongere leeftijd om hun toekomst gaan bekommeren.

Tussen 2010 en 2011 blijkt die leeftijdscategorie een duidelijke terugval (met -15%) te hebben gekend, waardoor de totale evolutie tussen 2006 en 2011 uitkomt op +56%.

De leeftijdscategorie van de +65-jarigen heeft tussen 2010 en 2011 een forse stijging gekend (+36%), wat neerkomt op een groei met ruim 90% tussen 2006 en 2011.

Meer dan 50% van de actieve aangeslotenen is te vinden in de leeftijdscategorieën van de +45-jarigen

De derde leeftijdscategorie die een sterke evolutie heeft doorgemaakt, is die van 55-64-jarigen: +57% tussen 2006 en 2011. Toch blijft haar jaarlijkse groei tussen 7% en 12% relatief constant.

In globo blijkt bij de populatie actieve aangeslotenen een veroudering te kunnen worden opgetekend. Het aandeel van de leeftijdscategorieën van de -45-jarigen binnen de populatie actieve aangeslotenen is effectief gedaald ten voordele van de leeftijdscategorieën van de +45-jarigen. In 2011 maakten meer dan 50% van de actieve aangeslotenen deel uit van de leeftijdscategorieën van de +45-jarigen.

De grootste leeftijdscategorie is die van de 45-54-jarigen. Zij vertegenwoordigt 31,26% van de actieve aangeslotenen en is dus iets groter dan de leeftijdscategorie van de 35-44-jarigen, die zo'n 30% van de populatie actieve aangeslotenen vertegenwoordigt.

De leeftijdscategorieën van de -25-jarigen en de 65-plussers zijn, met respectievelijk 1,369% en 0,94%, het minst sterk vertegenwoordigd binnen de populatie actieve aangeslotenen.

Die vaststellingen stemmen *grosso modo* overeen met de verdeling in leeftijdscategorieën binnen de populatie van de zelfstandigen. Daar zijn de grootste leeftijdscategorieën die van de 35-44-jarigen en de 45-54-jarigen, die respectievelijk 27% en 28% vertegenwoordigen, terwijl de -25-jarigen en de 65-plussers - met respectievelijk 3% en 7% - de kleinste leeftijdscategorieën zijn.

Wordt de volledige populatie van de zelfstandigen bekeken, dan blijken, bij de actieve aangeslotenen, de leeftijdscategorieën van de -25-jarigen en de 65-plussers minder sterk vertegenwoordigd te zijn, terwijl de leeftijdscategorie van de 35-54-jarigen het sterkst vertegenwoordigd is.

4. *Geslacht van de aangeslotenen*

*Verhouding mannen-
vrouwen: 2/3-1/3*

Worden alle onderzochte jaren samen bekeken, dan stemt de man-vrouwverhouding binnen de totale groep aangeslotenen overeen met de man-vrouwverhouding binnen de populatie zelfstandigen in hoofd- en bijberoep, namelijk 2/3 - 1/3.

Doorheen de jaren is de man-vrouwverhouding overigens slechts licht geëvolueerd binnen de totale groep aangeslotenen: sinds 2006 steeg het aantal vrouwen met amper 1,80%, terwijl zij ondertussen 35% van alle aangeslotenen vertegenwoordigen.

Uit de analyse van de man-vrouwverhouding per categorie van aangeslotenen blijkt dat die verhouding bij de populatie slapers en bij de populatie actieve aangeslotenen nagenoeg overeenstemt.

Rentegenieters: 52% vrouwen

Bij de rentegenieters zijn de vrouwen - met zo'n 52% - dan weer sterker vertegenwoordigd. Die oververtegenwoordiging kan wellicht worden verklaard door het bestaan van overlevingspensioenen en door de hogere levensverwachting van vrouwen.

Wanneer de gegevens over de leeftijd van de aangeslotenen worden geanalyseerd in combinatie met de gegevens over hun geslacht, blijken er ook op dat vlak verschillen te bestaan.

*82% van de actieve
aangeslotenen in de
leeftijdscategorie ouder dan
65 jaar
zijn mannen*

Worden alle leeftijdscategorieën van de actieve aangeslotenen samen bekeken, dan zijn de mannen effectief sterker vertegenwoordigd, hoewel er tussen de categorieën onderling toch verschillen bestaan. Zo stijgt de mannelijke populatie met de leeftijd, meer bepaald van 58% bij de -25-jarigen tot 82% bij de 65-plussers.

Diezelfde trend van een dalende vertegenwoordiging van de vrouwen in de hogere leeftijdscategorieën is ook bij de zelfstandigen merkbaar: binnen de leeftijdscategorie van de -25-jarigen vertegenwoordigen zij zo'n 40%, terwijl zij slechts 28% van de 65-plussers uitmaken.

Overigens is de spreiding in functie van de leeftijdscategorieën binnen de mannelijke en de vrouwelijke populatie niet helemaal identiek.

De drie grootste leeftijdscategorieën bij de mannelijke populatie zijn:

- de leeftijdscategorie van de 45-54-jarigen: 32%;
- de leeftijdscategorie van de 35-44-jarigen: 29%;
- de leeftijdscategorie van de 55-64-jarigen: 21%.

*Globaal genomen is de
vrouwelijke populatie jonger
dan de mannelijke populatie*

Bij de vrouwelijke populatie zijn de drie grootste leeftijdscategorieën echter:

- de leeftijdscategorie van de 35-44-jarigen: 33%;
- de leeftijdscategorie van de 45-54-jarigen: 29%;
- de leeftijdscategorie van de 25-34-jarigen: 23%.

Globaal genomen is de mannelijke populatie bij de actieve VAPZ-aangeslotenen dus ouder dan de vrouwelijke populatie.

Hoofdstuk II. Bijdragen

Inleiding

Bijdrage: maximum 8,17% van de beroepsinkomsten met een absoluut maximum van € 2.852,89

Het is nuttig eraan te herinneren dat het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen op vrijwillige basis wordt opgebouwd. Voor een gewoon vrij aanvullend pensioen mag een zelfstandige een bedrag storten - en dus fiscaal aftrekken - dat geplafonneerd is op 8,17% van zijn beroepsinkomsten, met als absoluut maximum € 2.781,06 voor 2010 en € 2.852,89 voor 2011.

Voor een aanvullende pensioenovereenkomst met een solidariteitsluit wordt dit percentage echter opgetrokken tot 9,40% van de beroepsinkomsten, met als absoluut maximum € 3.199,76 voor 2010 en € 3.282,39 voor 2011.

Het staat de zelfstandige dus vrij om al dan niet een bijdrage voor het aanvullend pensioen te storten. Ook bepaalt hij vrij het bedrag binnen de fiscaal toegestane grenzen, waarbij zijn bijdrage echter niet minder dan € 100¹⁶ en niet meer dan voornoemde maxima mag bedragen.

Bepaalde zelfstandigen met een medisch beroep kunnen bovendien in aanmerking komen voor een RIZIV-tegemoetkoming¹⁷ die in een aanvullende pensioenovereenkomst met solidariteitsluit of een verzekeringsovereenkomst "gewaarborgd inkomen" moet worden gestort.

Bij de opstelling van dit verslag is een onderscheid gemaakt tussen persoonlijke bijdragen en RIZIV-tegemoetkomingen.

1. VAPZ-bijdragen

28% van de actieve aangeslotenen betaalt een bijdrage van meer dan € 2.500

Uit de studie blijkt dat 28% van de actieve aangeslotenen een bijdrage van meer dan € 2.500 betaalt, en bovendien blijkt een aanzienlijk aantal aangeslotenen, namelijk meer dan 20%, een bijdrage tussen € 500 en € 1.000 te betalen. De derde categorie naar orde van grootte is - met zo'n 16% - de categorie van bijdragen tussen € 1.000 en € 1.500. De onderlinge verdeling tussen de verschillende categorieën bleef tijdens de observatieperiode relatief stabiel.

¹⁶ Hoewel het principieel verboden is een bijdrage van minder dan € 100 te storten, blijken in de praktijk bij bepaalde pensioeninstellingen die bijvoorbeeld een maandelijkse premiebetaling aanvaarden, toch dergelijke bijdragen van minder dan € 100 te worden gestort.

¹⁷ De RIZIV-tegemoetkoming voor de medische beroepen, die bestemd is voor een RIZIV-overeenkomst, i.e. een aanvullende pensioenovereenkomst met een solidariteitsluit, bedroeg voor 2010 € 4.141,16 voor de geneesheren die van rechtswege geconventioneerd zijn voor al hun prestaties, € 2.036,77 voor de geneesheren die geconventioneerd zijn voor een deel van hun prestaties, € 2.058,08 voor de tandartsen, tussen € 1.299,90 en € 2.599,80 voor de apothekers en € 1.403,42 voor de kinesitherapeuten. Voor 2011 bedroeg die tegemoetkoming € 4.199,14 voor de geneesheren die van rechtswege geconventioneerd zijn voor al hun prestaties, € 2.065,28 voor de geneesheren die geconventioneerd zijn voor een deel van hun prestaties, € 2.086,89 voor de tandartsen, tussen € 1.318,10 en € 2.636,20 voor de apothekers en € 1.423,07 voor de kinesitherapeuten.

2. RIZIV-tegemoetkomingen

53% van de RIZIV-tegemoetkomingen bedroeg meer dan € 2.500

De studie toont verder dat meer dan de helft (53%) van de RIZIV-tegemoetkomingen meer dan € 2.500 bedraagt. Dit kan worden verklaard door het feit dat de geneesheren (met 45%) de grootste categorie vormen bij de medische beroepen die een RIZIV-tegemoetkoming ontvangen. Bij volledige RIZIV-subsidiëring ontvangen de geneesheren een tegemoetkoming van meer dan € 4.000.

De tweede categorie van bijdragen, die van € 1.000 tot € 1.500, vertegenwoordigt één vierde van de RIZIV-tegemoetkomingen. Die categorie stemt overeen met de toegekende tegemoetkoming voor kinesitherapeuten en deeltijdse apothekers.

3. Onderzoek van het totaalbedrag van de bijdragen en de technische voorzieningen

Tussen 2009 en 2011 steeg het totaalbedrag van de bijdragen met € 50.000.000

Tegen de achtergrond van de stijging van het aantal actieve aangeslotenen, kan ook een stijging van het totaalbedrag van de bijdragen worden opgetekend. Nadat het bedrag van de bijdragen tussen 2008 en 2009 nagenoeg gestagneerd was, werd tussen 2009 en 2011 een stijging met € 50.000.000 of 11% opgetekend.

Het gemiddelde bedrag van de bijdragen, dat wordt verkregen door het totaalbedrag van de bijdragen te delen door het aantal actieve aangeslotenen, is amper veranderd tussen 2006 en 2011. Het bedroeg € 1.756 in 2011 ten opzichte van € 1.641 in 2006, wat neerkomt op een stijging van slechts 7%, i.e. minder dan de inflatie tijdens diezelfde periode.

Meer dan € 5 miljard aan technische voorzieningen

Tussen 2006 en 2011 is het bedrag van de technische voorzieningen voor alle VAPZ- en RIZIV-overeenkomsten nagenoeg constant gestegen. In 2011 bedroeg het totaalbedrag meer dan 5 miljard euro. Ook het gemiddelde bedrag per aangeslotene kende jaar na jaar een lichte stijging en kwam in 2011 uit op € 11.090 per aangeslotene (€ 10.137 in 2009).

Hoofdstuk III. Pensioenprestaties

Inleiding

De VAPZ-overeenkomsten bieden doorgaans pensioenprestaties in de vorm van een kapitaal aan. Er zijn echter ook VAPZ-overeenkomsten die pensioenprestaties in de vorm van een rente aanbieden. Bij een pensioenprestatie in de vorm van een kapitaal voorziet de WAPZ¹⁸ voor de aangeslotene overigens in de mogelijkheid om de omzetting van dat kapitaal in rente te vragen, om op die manier de renteformule te promoten.

1. Gepensioneerden

In 2011 ontving 18% van de gepensioneerde zelfstandigen een aanvullend pensioen

In 2011 ontvingen 4.284 gepensioneerde zelfstandigen, of zo'n 18% van de 23.625 zelfstandigen die dat jaar met pensioen gingen¹⁹, een vrij aanvullend pensioen. Toch is op dat vlak een zekere evolutie merkbaar: in 2006 bedroeg dat percentage immers nog maar 14%. De laatste drie jaar bleef de situatie - met een schommeling tussen 17% en 19% - echter stabiel.

Het aantal begunstigden van pensioenprestaties steeg met 140% op 5 jaar

In absolute cijfers is het aantal begunstigden van VAPZ-prestaties meer dan verdubbeld sinds 2006 (4.284 in 2011 tegenover 1.814 in 2006).

2. Type prestaties

94% van de prestaties wordt in kapitaal uitgekeerd

Een overgrote meerderheid van de gepensioneerden (94%) ontving een prestatie in kapitaal, terwijl het aantal nieuwe gepensioneerden dat de omzetting van kapitaal in rente vroeg, erg klein was (3%). De omzetting van kapitaal in rente kent dus amper succes. De nieuwe gepensioneerden die onmiddellijk een rente ontvangen zonder eerst hun kapitaal in rente te laten omzetten, vertegenwoordigen 3% van de gepensioneerden. De rentegenieters zijn bij 8 pensioeninstellingen geconcentreerd.

Hoewel het aantal nieuwe rentegenieters, i.e. gepensioneerden die in 2011 voor het eerst een rente genoten, beperkt bleef tot 143, kwam het totaal aantal gepensioneerden dat in 2011 een rente genoot, toch uit op 3.313 (Hoofdstuk I. Deelnemers aan het vrij aanvullend pensioen).

1 pensioeninstelling heeft nog geen pensioenprestaties uitgekeerd

Slechts één pensioeninstelling op de 26 die een VAPZ aanbieden, verklaart nog geen pensioenprestaties te hebben uitgekeerd sinds de publicatie van het eerste tweejaarlijks verslag.

¹⁸ Artikel 50 van de WAPZ.

¹⁹ Bron: Rijksdienst voor Pensioenen.

3. *Bedrag van de prestaties*

*Verdrievoudiging van het
totaalbedrag van de tussen
2006 en 2011 in kapitaal
uitgekeerde
pensioenprestaties*

*Gemiddeld bedrag van de in
kapitaal uitgekeerde
pensioenprestaties:
€ 25.679*

*Gemiddeld jaarlijks
bedrag van de in rente
uitgekeerde
pensioenprestaties:
€ 4.616*

Het totaalbedrag van de in kapitaal uitgekeerde pensioenprestaties is tussen 2006 en 2011 fors gestegen, zelfs bijna verdrievoudigd. Met € 103 miljoen is dat totaalbedrag vrij aanzienlijk.

Het gemiddelde bedrag per gepensioneerde die een prestatie in kapitaal ontvangt, is in 2008 beginnen dalen. Die daling heeft zich tot eind 2010 voortgezet. In 2011 is echter een stijging vastgesteld, waardoor het gemiddelde uitgekeerde kapitaalbedrag - met € 25.679 - hoger lag dan in 2008.

Het totaalbedrag van de in rente uitgekeerde prestaties blijft vergelijkbaar met dat van de voorbije jaren en schommelt sinds 2008 rond € 15 miljoen. Ook het aantal rentegenieters blijft nagenoeg hetzelfde, waardoor het niveau van het gemiddelde jaarlijkse rentebedrag - € 4.616 in 2011 - eveneens vergelijkbaar was met dat van de andere jaren.

Wat de nieuwe rentes betreft, i.e. de rentes die in het betrokken jaar voor het eerst zijn uitgekeerd, blijken zowel het aantal nieuwe rentegenieters als het aan hen uitgekeerde totaalbedrag jaar na jaar te stijgen. Wat het gemiddelde jaarlijkse rentebedrag betreft, kan echter een sterke schommeling worden vastgesteld: € 1.335 in 2009, € 2.836 en 2011, € 3.421 in 2010 en € 4.096 in 2008.

Wat tot slot de omzetting van kapitaal in rente betreft, valt er weinig enthousiasme te bespeuren, hoewel het aantal aanvragen voor een dergelijke omzetting verdrievoudigde in 2011 (146 personen). Ook het in rente omgezette totaalbedrag is tussen 2006 en 2011 tot ruim € 6 miljoen gestegen. In het licht van de toename van het aantal aanvragen, komt dat neer op een gemiddeld bedrag aan omgezet kapitaal van € 47.079 in 2011 tegenover € 114.865 in 2009.

Hoofdstuk IV. Beleggingen

Inleiding

In dit hoofdstuk worden de beleggingen van de pensioeninstellingen van naderbij bekeken. Wat de VAPZ-overeenkomsten betreft, moet echter worden opgemerkt dat de meeste pensioeninstellingen actief zijn in het kader van tak 21. De pensioeninstellingen bieden dus een gewaarborgd rendementspercentage op de overeenkomsten, eventueel verhoogd met een winstdeelneming, en dit in tegenstelling tot de in het kader van tak 23 gesloten overeenkomsten, waarvan de waarde schommelt in functie van de onderliggende activa. Er bestaat geen rechtstreeks verband tussen het gewaarborgd rendement van de overeenkomsten en het rendement van de beleggingen.

1. Beleggingsbeleid

Net als bij de opstelling van de vorige verslagen wordt ervan uitgegaan dat de spreiding van de beleggingen, zoals vermeld in de samenvattende staat van de dekkingswaarden die, in het kader van het prudentieel toezicht, aan de NBB en de FSMA wordt overgelegd, een goede indicatie geeft van hun beleggingsbeleid.

Alleen de pensioeninstellingen die, voor de activa met betrekking tot hun VAPZ-overeenkomsten, een ander beleggingsbeleid voeren dan voor de activa met betrekking tot hun andere producten "leven", werden verzocht om de spreiding van hun beleggingen met betrekking tot hun VAPZ-overeenkomsten mee te delen, conform de in voornoemde samenvattende staat vermelde categorieën. Daaruit blijkt dat de helft van de pensioeninstellingen de activa met betrekking tot hun VAPZ-overeenkomsten op dezelfde wijze beleggen als de activa met betrekking tot hun portefeuille "leven".

Ook werd gepeild naar de voornemens van de pensioeninstellingen in verband met een eventuele aanpassing van hun beleggingsstrategie. Voor 2010 en 2011 vermelden slechts 3 pensioeninstellingen zo'n aanpassing van hun beleggingsstrategie, en dit omwille van verschillende redenen: de wens om de activa meer te diversifiëren, de wens om een hoger rendement te bereiken, de wens om de portefeuille niet langer actief te beheren omdat het VAPZ-product niet langer wordt verhandeld.

Verder moet ook worden opgemerkt dat bepaalde pensioeninstellingen een verschillend beleggingsbeleid voeren naargelang van de types VAPZ-overeenkomsten die zij aanbieden: dit verklaart overigens waarom bij 26 pensioeninstellingen 30 verschillende soorten beleggingsbeleid kunnen worden onderscheiden.

Beleggingsbeleid: 71% in obligaties en 16% in aandelen

Voor alle pensioeninstellingen samen bleken de VAPZ-beleggingen in 2011 voor 71% uit obligaties en voor 16% uit aandelen te bestaan, terwijl de rest gespreid was over andere beleggingen, vastgoed, liquide middelen en verzekeringen/herverzekeringen²⁰.

Het aandeel van de obligaties is lichtjes gestegen in 2011.

2. Rendement van de beleggingen

De pensioeninstellingen werden naar zowel het bruto- als het nettorendement van hun beleggingen gevraagd. Om hun nettorendement te bepalen, dienden zij het rendement van hun beleggingen te berekenen na aftrek van alle kosten²¹, i.e. instap- en uitstapkosten, beheerkosten, taks op de beursverrichtingen, ...

Rendement van de beleggingen ligt tussen -3,10% en 6,03%

Het gemiddelde brutorendement bedroeg 2,39% in 2011. Dat gemiddelde rendement - tussen -3,10% en 6,03% - is echter weinig representatief, omdat het sterk schommelt. Het grote rendementsverschil kan onder andere worden verklaard door het ontbreken van een vastomlijnde definitie van het begrip "rendement". De in dit hoofdstuk vermelde cijfers moeten dan ook eerder als een raming worden gezien.

Het rendement daalt sinds 2009

In 2011 daalde het gemiddelde rendement, net als in 2010 trouwens. In 2009 bedroeg het gemiddelde brutorendement 5,31%, waarna het in 2010 daalde tot 4,54% en in 2011 met bijna de helft terugviel tot 2,39%.

Het verschil tussen netto- en brutorendement bedraagt zelden meer dan 0,5%.

Onderzoek van de correlatie tussen rendement en beleggingsbeleid wijst uit dat de portefeuilles die voor zo'n 60% uit ICB's (waarvan gemiddeld 45% in obligaties en 32% in aandelen wordt belegd) en voor 35% uit obligaties bestaan, in 2010 het hoogste rendement opleverden.

In 2011 waren het daarentegen de portefeuilles die voor meer dan 85% uit obligaties waren samengesteld, die het hoogste rendement opleverden.

3. Ethische aspecten

De meeste pensioeninstellingen gaven aan aandacht te hebben voor ethische aspecten en hun aantal is stabiel gebleven sinds 2009.

²⁰ De ICB's zijn, in functie van de onderliggende activa, in de verschillende categorieën van activa ingedeeld.

²¹ Hiermee worden niet de kosten ten laste van de aangeslotenen, maar de aan de beleggingen verbonden kosten bedoeld.

Hoofdstuk V. De pensioenovereenkomst

Inleiding

Om de inhoud van dit tweejaarlijks verslag te verbeteren, werden de pensioeninstellingen verzocht om, per aangeboden product, een aantal gegevens te verstrekken, namelijk het gewaarborgd rendement, de toekenningscriteria, het gemiddelde percentage van de toegekende winstdeelneming en de kostenstructuur.

Op te merken valt dat vele producten die nog door de pensioeninstellingen worden beheerd, niet langer op de markt worden aangeboden, onder meer door de wetswijzigingen in verband met de gewaarborgde rentevoet. Zij geven evenwel nog steeds recht op een winstdeelneming.

1. Gewaarborgd rendementspercentage

Om het door de pensioeninstellingen gewaarborgde of beloofde rendement te beoordelen, dient allereerst een onderscheid te worden gemaakt tussen de verzekeringsondernemingen en de IBP's.

De verzekeringsondernemingen hebben de mogelijkheid om VAPZ-overeenkomsten aan te bieden, hetzij in het kader van tak 21 met een gewaarborgd rendement waarvoor een wettelijk maximum²² is vastgelegd, hetzij in het kader van tak 23, zonder gewaarborgd rendement. Uit de enquête blijkt dat geen enkele verzekeringsonderneming VAPZ-overeenkomsten aanbiedt in het kader van tak 23.

*Sommige overeenkomsten
genieten nog een
gewaarborgd rendement
van 4,75%*

De VAPZ-overeenkomsten worden dus door de verzekeringsondernemingen aangeboden in het kader van tak 21, met een gewaarborgd rendement. Met andere woorden, wanneer aan een verzekeringsonderneming een premie wordt gestort waarvoor een gewaarborgd rendement geldt, zal dit rendementspercentage voor die premie gedurende de hele looptijd van de pensioenovereenkomst blijven gelden, hoewel voor later gestorte premies een ander gewaarborgd rendementspercentage kan worden toegepast. Als gevolg hiervan bieden nog een aantal vóór 1 juli 1999 gesloten pensioenovereenkomsten een gewaarborgd rendement van 4,75%.

Dit verklaart waarom de gewaarborgde rendementen in tak 21 tussen 0% en 4,75% schommelen.

²² Het gewaarborgd maximumrendement dat een verzekeringsonderneming mag aanbieden, was destijds vastgesteld bij koninklijk besluit. Tot 1 juli 1999 bedroeg dit maximumrendement, ook "referentierentevoet" genoemd, 4,75%. Na deze datum werd deze referentierentevoet teruggeschroefd tot 3,75% (artikel 24 van het koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit). Sinds de inwerkingtreding van de wet van 8 juni 2007 wordt de referentierentevoet voor levensverzekeringsverrichtingen van lange duur door de NBB vastgesteld.

Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe prudentiële wetgeving voor de IBP's, wordt voor deze 3 instellingen niet langer in een gewaarborgd minimumrendement voorzien²³.

In 2010 en 2011 boden 2 IBP's een rendement van 3% voor de gestorte bijdragen, terwijl de derde met een systeem van vaste prestaties werkte, namelijk een prestatie op de einddatum van de overeenkomst.

In dit verband wijzen wij erop dat de WAPZ in een waarborg van 0% voorziet voor alle VAPZ-overeenkomsten, ongeacht de pensioeninstelling waarbij de overeenkomst is gesloten²⁴.

Gemiddeld gewaarborgd rendement in 2011: 2,45%

Het gemiddeld gewaarborgd rendement dat door alle pensioeninstellingen samen werd aangeboden, bedroeg 2,64% in 2010 en 2,45% in 2011. Kijken we naar de cijfers van 2005, dan bedroeg het gemiddeld gewaarborgd rendement 3,04%. Het gemiddeld gewaarborgd rendement is dus jaar na jaar gedaald.

60% van de overeenkomsten bieden rendementspercentages tussen 2,50% en 3,25%

Dit kan worden verklaard door een toename van het aantal overeenkomsten die een rendementspercentage van 0% bieden (10 op 78 in 2010 en 14 op 87 in 2011). Bovendien bieden meer dan 60% van de overeenkomsten een rendementspercentage tussen 2,50% en 3,25%.

2. Winstdeelnemingen

2.1. Toekenningscriteria

1/3 van de instellingen koppelt geen enkele voorwaarde aan de toekenning van een winstdeelneming

De toegekende winstdeelnemingen voor begunstigen van individuele levensverzekeringen kaderen in een globaal plan voor deling in de winsten van de pensioeninstellingen. De effectief toegekende winstdeelnemingspercentages voor de overeenkomsten met betrekking tot het jaar X worden goedgekeurd door de algemene vergadering die in de loop van het jaar X+1 plaatsvindt. Er kan immers enkel een winstdeelneming worden toegekend als het resultaat van het boekjaar dat toelaat.

Meer dan een derde van de pensioeninstellingen vermeldt dat aan alle overeenkomsten een onvoorwaardelijke winstdeelneming wordt toegekend.

²³ Het koninklijk besluit van 5 april 1995 is opgeheven bij koninklijk besluit van 12 januari 2007 betreffende het prudentiële toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening. Tot 1 januari 2007 waren de IBP's verplicht een gewaarborgd rendement aan te bieden waarvan het minimum bij koninklijk besluit was vastgelegd (artikel 11 van het koninklijk besluit van 5 april 1995 betreffende de activiteiten van de pensioeninstellingen bedoeld in artikel 2, § 3, 4° van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen). De door de IBP's aangeboden prestaties mochten dus niet minder bedragen dan de gekapitaliseerde waarde van het niet voor de dekking van het risico verbruikte deel van de bijdragen berekend met een rentevoet van 4,75% tot 25 november 1999 en met een rentevoet van 3,75% na die datum (artikel 11 van voornoemd koninklijk besluit verwees naar de maximumreferentierentevoet voor levensverzekeringsverrichtingen van lange duur, vastgesteld door de uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen).

²⁴ Artikel 47, tweede lid, van de WAPZ.

Sommige instellingen bepalen echter dat de overeenkomst in voege moet zijn, wat betekent dat in de loop van het jaar een minimale bijdrage moet zijn gestort, hetzij op 31 december van het jaar voorafgaand aan de toekenning van de winstdeelneming, hetzij op het ogenblik waarop wordt beslist om een winstdeelneming toe te kennen.

Andere instellingen eisen dat een minimaal reservebedrag is bereikt. Sommige instellingen kennen een grotere winstdeelneming - of "bonus" - toe als een tweede plafond wordt overschreden voor de bijdrage of de reserve.

Tot slot zijn er een aantal instellingen die de toekenning van een winstdeelneming afhankelijk stellen van het bedrag van de theoretische afkoopwaarde, van de bijdragebetaling in de laatste 3 jaar of van de duur van de overeenkomst, die dan langer dan 5 jaar moet zijn.

De toekenningscriteria zijn doorheen de jaren niet gewijzigd.

2.2. Gemiddeld percentage van de toegekende winstdeelneming

Net als bij het vorige verslag, hebben wij uiteenlopende antwoorden gekregen over het gemiddeld percentage van de toegekende winstdeelnemingen: sommige instellingen vermelden een winstdeelnemingspercentage dat gekoppeld is aan het gewaarborgd rendement, terwijl andere een gemiddeld winstdeelnemingspercentage opgeven voor alle overeenkomsten samen.

Hoe lager het gewaarborgd rendementspercentage, hoe hoger de winstdeelneming

Heel wat pensioeninstellingen streven naar eenzelfde globaal rendement voor hun pensioenovereenkomsten. Hierdoor is de winstdeelneming vaak afhankelijk van het gewaarborgde rendementspercentage: hoe hoger dit percentage, hoe lager de toegekende winstdeelneming. Er zijn evenwel uitzonderingen.

In 2010 en 2011 werd bij 60% van de overeenkomsten een winstdeelneming uitgekeerd

De hoogste winstdeelnemingen worden doorgaans toegekend aan de VAPZ-overeenkomsten die slechts een gewaarborgd rendementspercentage van 0% bieden. De koppeling van het winstdeelnemingspercentage aan het gewaarborgd rendementspercentage leidt er in de praktijk toe dat de vóór 1999 gesloten overeenkomsten, m.a.w. met een gewaarborgd rendement van 4,75%, de eerste overeenkomsten zijn waaraan geen winstdeelneming meer wordt toegekend.

Gemiddeld globaal rendement in 2011: 3,46% waarvan 1% winstdeelneming

Wat de uitkering van winstdeelnemingen betreft, waren 2010 en 2011 beter dan 2008, hoewel zij in het verlengde lagen van 2009: bij ongeveer 60% van de VAPZ-overeenkomsten werd immers een winstdeelneming toegekend.

Het gemiddelde winstdeelnemingspercentage bedroeg 0,70% in 2010 en 1% in 2011. In 2011 werd zo een hoger gemiddeld globaal rendement opgetekend dan in 2010, namelijk 3,46% tegenover 3,34%.

3. *Kostenstructuur*

Volgens de FSMA verwijst het begrip “kosten” in het kader van dit verslag naar de kosten die ten laste komen van de aangeslotene, met name in de vorm van toeslagen.

In de vragenlijst werden 5 kostentypes²⁵ onderscheiden: de inningskosten, de instapkosten, de inventaristoelagen, de forfaitaire bedragen en, als restcategorie, de overige kosten.

Grote diversiteit aan kosten binnen de sector

De antwoorden leiden ons jaar na jaar tot dezelfde conclusie: zowel het bedrag van de kosten als de berekeningswijze ervan verschilt sterk van de ene pensioeninstelling tot de andere, en zelfs binnen eenzelfde pensioeninstelling bestaan er verschillen tussen de diverse types van pensioenovereenkomsten, wat onder meer toe te schrijven valt aan de kosten van de distributievergaderingen.

Ook valt op te merken dat de kostenberekeningswijze doorgaans toegankelijker is bij de IBP's die gespecialiseerd zijn in het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen.

Met betrekking tot de inningstoelagen wordt op de premie een heffingspercentage toegepast dat schommelt tussen 0% en 9%. Sommige instellingen vermelden, voor eenzelfde product, verschillende percentages tussen 0% en 20% in functie van het commerciële, semicommerciële of niet-commerciële karakter, of van de commissiekosten. In 20% van de pensioenovereenkomsten lijkt geen inningstoeslag te worden aangerekend, terwijl de inningstoeslag in 50% van de pensioenovereenkomsten meer dan 4,27% bedraagt.

Indien er sprake is van een inningstoeslag worden in 80% van de gevallen geen instapkosten geïnd. De instapkosten schommelen op hun beurt tussen 0% en 7%.

Daarbovenop houden sommige instellingen een forfaitair bedrag in op elke betaling (gaande van € 0,75 tot € 12,84). Andere instellingen verhogen het bedrag van de bijdrage dan weer met een percentage dat schommelt naargelang van de spreiding van de betaling van de bijdrage (maandelijks, driemaandelijks, halfjaarlijks, jaarlijks).

De inventaristoelagen verschillen heel sterk: ze worden uitgedrukt in een ‰ van het overlijdenskapitaal of in een % van de reserves.

²⁵ Deze opsplitsing is geënt op de geldende wetgeving voor de verzekeringsondernemingen. Het koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit onderscheidt immers verschillende types van toeslagen naargelang de verrichtingen al dan niet aan een beleggingsfonds gekoppeld zijn. Voor verrichtingen die niet gekoppeld zijn aan een beleggingsfonds, gaat het om inventaristoelagen (toeslagen bestemd voor de dekking van de veiligheid van de verbintenissen en de beheerkosten verbonden aan de verbintenissen), acquisitietoelagen (toeslagen bestemd voor de dekking van de kosten verbonden aan het verwerven, afsluiten of verhogen van de verzekerde prestaties van een contract, en voorafgaandelijk verbruikt voor de vestiging van de prestaties waarop hij betrekking heeft) en inningstoelagen (toeslagen bestemd voor de dekking van de kosten verbonden aan het innen van de premies). Voor de verrichtingen verbonden met een beleggingsfonds is dit een toeslag voor het beheer van dit fonds, een instaptoeslag en een uitstaptoeslag.

*Nood aan harmonisatie en
vereenvoudiging van de
kostenstructuur*

Het is dus moeilijk om het totaalpakket aan kosten te bepalen die ten laste komen van de aangeslotenen en bijgevolg om de verschillende pensioeninstellingen met elkaar te vergelijken. Onze conclusie luidt dat de kostenstructuur nog lang niet geharmoniseerd is voor de verschillende pensioeninstellingen. Bovendien stellen wij vast dat de geldende regels met betrekking tot de kosten ontoegankelijk blijven voor niet-deskundigen.

1. *Afkoopvergoeding*

De afkoopvergoeding is het bedrag dat de pensioeninstelling eventueel inhoudt als de aangeslotene zijn VAPZ-overeenkomst afkoopt. Onder "afkoop" dient de opzegging van de pensioenovereenkomst vóór de vervaldatum te worden verstaan, waarbij de verworven reserves al dan niet aan een andere pensioeninstelling worden overgedragen.

Doorgaans wordt een afkoopvergoeding van 5% van de reserves aangerekend met een jaarlijkse daling van 1% tijdens de laatste 5 jaar

De meeste pensioeninstellingen rekenen hun aangeslotenen een afkoopvergoeding van 5% van de reserves aan. Tijdens de laatste 5 jaar vóór de afloop van de pensioenovereenkomst wordt deze vergoeding over het algemeen met 1% per jaar verlaagd. Dit stemt grotendeels overeen met de wettelijk toegestane²⁶ maximale afkoopvergoeding voor levensverzekeringsovereenkomsten. Vaak wordt ook voor een variëte op die formule geopteerd, waarbij de vergoeding tijdens de laatste 50 maanden met één promille wordt verlaagd. Als het percentage, ingevolge het beginsel van de degressiviteit, 0% bedraagt, wordt soms een forfaitaire vergoeding van € 75 aangerekend.

Voor de berekening van de afkoopvergoeding verwijzen sommige pensioeninstellingen expliciet naar de desbetreffende regels in het koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit, zonder bijkomende toelichting te verstrekken. Enige toelichting in de VAPZ-overeenkomst over de afkoopvergoeding zou echter opportuun zijn en de cliënt kunnen helpen om met kennis van zaken een keuze te maken.

Een minderheid aan pensioeninstellingen voert een ander beleid: geen afkoopvergoeding als de aangeslotene de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt, geen afkoopvergoeding als de overeenkomst langer dan 10 jaar loopt (i.e. als tijdens de laatste 10 jaar premies zijn betaald), geen afkoopvergoeding bij een combinatie van deze beide voorwaarden, een degressieve afkoopvergoeding tijdens de eerste jaren na de sluiting van de pensioenovereenkomst, helemaal geen afkoopvergoeding ten laste van de aangeslotene of, ten slotte, een volledig afkoopverbod.

De meeste pensioeninstellingen hanteren op dit vlak een gelijkaardig beleid, hoewel sommige instellingen zich onderscheiden door de afkoop te verbieden, helemaal geen afkoopvergoeding aan te rekenen of een specifieke regeling te treffen.

De conclusies in verband met de afkoopvergoedingen zijn dezelfde als in de vorige verslagen. De toestand blijft met andere woorden stabiel op dit vlak.

²⁶ Artikel 30 van het koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende de levensverzekeringsactiviteit (KB leven).

2. Overdracht van reserves

Nog steeds wordt op beperkte schaal gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de reserves aan een andere instelling over te dragen

Krachtens de WAPZ²⁷ heeft een aangeslotene het recht om zijn pensioeninstelling te kiezen. Hij kan zijn pensioenovereenkomst dus te allen tijde opzeggen en een nieuwe overeenkomst sluiten met een andere pensioeninstelling. Bijgevolg heeft hij ook het recht om de opgebouwde reserve over te dragen naar zijn nieuwe pensioenovereenkomst zonder dat hem op het ogenblik van de overdracht een verlies van winstdeelnemingen ten laste mag worden gelegd of van de verworven reserves mag worden afgetrokken. De nieuwe pensioeninstelling mag evenmin kosten aanrekenen op de overgedragen reserves.

Ondanks deze precisering in de WAPZ lijken de aangeslotenen slechts in beperkte mate gebruik te maken van deze mogelijkheid, hoewel de pensioeninstellingen toch jaar na jaar een groter aantal overdrachten van VAPZ-overeenkomsten melden (21 in 2005 en 306 in 2011).

²⁷ Artikel 51 van de WAPZ.

V. ANALYSE VAN HET SOLIDARITEITSLUIK

Inleiding

Dit deel handelt uitsluitend over het solidariteitsluit van de sociale pensioenovereenkomsten, ongeacht of het gaat om sociale pensioenovereenkomsten met persoonlijke bijdragen ("WAPZ-overeenkomsten") of met een RIZIV-tegemoetkoming ("RIZIV-overeenkomsten")²⁸.

*Sociale overeenkomsten:
aanvullend pensioen en
solidariteitsprestaties*

Naast de klassieke voordelen bij pensionering en/of overlijden, bieden de sociale pensioenovereenkomsten ook bijkomende voordelen zoals de financiering van het aanvullend pensioen tijdens bepaalde periodes van inactiviteit, de vergoeding in de vorm van een rente bij inkomstenverlies of tevens de betaling van een forfaitaire vergoeding in bepaalde gevallen²⁹.

*Bijdrage: maximum 9,40%
van de inkomsten met een
absoluut maximum
van € 3.282,39*

Een zelfstandige mag 9,40% (in plaats van 8,17% in het kader van een overeenkomst zonder solidariteitsluit) van zijn beroepsinkomsten aanwenden voor een WAPZ-overeenkomst, zonder daarbij evenwel een jaarlijks geïndexeerd maximumbedrag³⁰ te overschrijden. Als tegenprestatie geldt dat ten minste 10% van de totale bijdrage voor het solidariteitsluit moet worden bestemd. Bovendien mogen bepaalde medische beroepen de RIZIV-tegemoetkoming aanwenden voor een RIZIV-overeenkomst, meer bepaald voor een sociale pensioenovereenkomst.

Gemakshalve wordt hier de term "sociale aangeslotene" gebruikt om te verwijzen naar een aangeslotene die beschikt over een sociale pensioenovereenkomst, een RIZIV-overeenkomst, of beide types van overeenkomsten.

Hoofdstuk I. Instellingen die solidariteitsprestaties aanbieden

*De meeste instellingen
bieden een solidariteitsluit
aan en beheren dit zelf*

De meeste instellingen die VAPZ-overeenkomsten aanbieden, waaronder alle instellingen die zich tot de vrije beroepen richten, bieden ook een solidariteitsluit aan. Slechts 6 van de 26 pensioeninstellingen bieden geen solidariteitsluit aan.

De meeste pensioeninstellingen die solidariteitsprestaties aanbieden, beheren hun solidariteitsovereenkomsten ook zelf³¹. Inmiddels laten echter 4 instellingen hun solidariteitsluit door een andere instelling beheren.

²⁸ Voor meer informatie verwijzen wij naar de algemene inleiding over het wetgevend kader.

²⁹ Voor een beschrijving van die voordelen verwijzen wij naar het koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de solidariteitsprestaties verbonden met de sociale pensioenovereenkomsten.

³⁰ Dit maximumbedrag bedroeg € 3.199,76 in 2010 en € 3.282,39 in 2011.

³¹ Volgens de WAPZ mag het solidariteitsstelsel door een van de pensioeninstelling onafhankelijke rechtspersoon worden beheerd.

Hoofdstuk II. Sociale aangeslotenen

98.000 sociale aangeslotenen

Net als bij het pensioenluik wordt ook hier een stijging opgetekend van het aantal aangeslotenen met een sociale VAPZ-overeenkomst, met als gevolg dat er in 2011 meer dan 98.000 sociale aangeslotenen waren die samen over 111.000 pensioenovereenkomsten beschikten (sociale VAPZ-overeenkomsten en RIZIV-overeenkomsten samen beschouwd).

36% van de bijdragen bestemd voor een sociale overeenkomst

Verhoudingsgewijs wordt de laatste jaren echter een lichte daling van het aantal aangeslotenen met een solidariteitsluik waargenomen: in 2011 ging 36% van de gestorte bijdragen naar een sociale VAPZ- en/of RIZIV-overeenkomst, terwijl dat in 2005 nog 42% was.

RIZIV- of sociale VAPZ-overeenkomst voor 14% van de sociale aangeslotenen

Bekijken we de groep van de sociale aangeslotenen, dan blijkt ongeveer de helft van hen slechts over één sociale VAPZ-overeenkomst te beschikken, terwijl 14% over zowel een sociale VAPZ- als een RIZIV-overeenkomst beschikt. De voorbije jaren is deze verdeling relatief stabiel gebleven, hoewel toch een lichte daling kan worden opgetekend van het aantal sociale aangeslotenen die slechts over één sociale VAPZ-overeenkomst beschikken.

Hoofdstuk III. Solidariteitsbijdragen

Totaalbedrag toegewezen aan het solidariteitsluik: 27 miljoen euro

Van de totale bijdrage moet ten minste 10% naar het solidariteitsluik gaan. Wij stellen vast dat het merendeel van de pensioeninstellingen 10% aan het solidariteitsluik toewijst. Slechts 3 instellingen storten een hoger percentage, waarbij het maximale percentage 15% bedraagt.

Het totaalbedrag dat aan het solidariteitsluik wordt toegewezen, blijft elk jaar gestaag stijgen en bedroeg in 2011 meer dan 27 miljoen euro. De technische voorzieningen voor het solidariteitsluik kenden tussen 2010 en 2011 een forse toename tot 58 miljoen euro³². Die toename is in hoofdzaak aan één pensioeninstelling toe te schrijven.

Hoofdstuk IV. Solidariteitsprestaties

Waarschuwing

Nader onderzoek van de antwoorden lijkt te suggereren dat bepaalde pensioeninstellingen de prestaties ter financiering van het aanvullend pensioen tijdens een periode van arbeidsongeschiktheid gelijkstellen met diezelfde prestaties tijdens een periode van invaliditeit. Zij vermelden de aangeslotenen dan ook slechts bij één van beide types prestaties.

³² Dit kan weinig lijken in het licht van het bedrag aan bijdragen die aan het solidariteitsluik worden toegewezen. Een verklaring hiervoor is het feit dat de meeste verzekeringsondernemingen met een solidariteitsluik geen technische voorzieningen hebben binnen dat luik. Zij sluiten immers verzekeringsovereenkomsten voor elk van de gedekte risico's, en dit rechtstreeks ten voordele van de begunstigten. Tegen die achtergrond worden, zo nodig, technische voorzieningen gevormd voor elk van de betrokken verzekeringstakken. Ter zake bepaalt artikel 3, § 3, van het koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de regels inzake de financiering en het beheer van een solidariteitsstelsel verbonden aan een sociale pensioenovereenkomst, dat voor het solidariteitsluik geen technische voorzieningen moeten worden gevormd.

Voorts zijn alle personen van wie wordt vermeld dat zij over een sociale VAPZ-overeenkomst beschikken, niet noodzakelijk aangesloten bij een solidariteitsluik, hetzij omdat zij nog maar net zo'n overeenkomst hebben gesloten en bijgevolg pas het jaar daarop in aanmerking komen voor het solidariteitsluik, hetzij omdat zij, omwille van hun leeftijd of geslacht, niet in aanmerking komen voor deze prestatie³³.

Als gevolg daarvan is het mogelijk dat de gegevens in dit deel niet altijd even nauwkeurig zijn.

1. Types solidariteitsprestaties

De meeste instellingen bieden een vooraf samengesteld pakket van solidariteitsprestaties aan

Uit de antwoorden van de pensioeninstellingen blijkt dat de zelfstandigen die een sociale pensioenovereenkomst hebben gesloten, meestal niet zelf mogen kiezen welke solidariteitsprestaties zij wensen. De meeste pensioeninstellingen bieden een vast en vooraf bepaald pakket van solidariteitswaarborgen aan, terwijl slechts één instelling verklaart een vrije keuze te bieden.

Op dit vlak is er de voorbije jaren geen evolutie merkbaar.

De solidariteitsprestaties hebben hoofdzakelijk betrekking op de periodes van arbeidsongeschiktheid en invaliditeit

Wat het aanbod betreft, blijken de pensioeninstellingen een uitgesproken voorkeur te hebben voor bepaalde solidariteitsprestaties. De drie meest voorkomende solidariteitsprestaties zijn de financiering van het aanvullend pensioen tijdens periodes van arbeidsongeschiktheid, de financiering van het aanvullend pensioen tijdens periodes van invaliditeit, en de vergoeding voor inkomstenverlies in de vorm van een rente tijdens diezelfde periodes.

Ook de prestatie waarbij een vergoeding wordt verstrekt voor inkomstenverlies bij overlijden, kent een zeker succes en wordt door de helft van de pensioeninstellingen aangeboden, daar waar de prestatie waarbij de financiering van het aanvullend pensioen wordt voortgezet tijdens het moederschapsverslof, door een derde van de pensioeninstellingen wordt aangeboden.

Andere solidariteitsprestaties worden dan weer totaal niet aangeboden. Het gaat daarbij vooral om de solidariteitsprestaties die niet verplicht moeten worden aangeboden³⁴ opdat de pensioenovereenkomst als sociale pensioenovereenkomst zou kunnen worden beschouwd (financiering van de opbouw van het aanvullend pensioen bij faillissement en verhoging van de lopende rentes). Andere prestaties worden slechts door één instelling aangeboden: de betaling van een forfaitaire vergoeding bij verlies van autonomie van de gepensioneerde of bij ernstige ziekte.

³³ Zo komen enkel vrouwen in aanmerking voor de prestatie waarbij de financiering van het aanvullend pensioen wordt voortgezet tijdens de periode van moederschapsverslof.

³⁴ Voor een beschrijving van die voordelen verwijzen wij naar het koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de solidariteitsprestaties verbonden met de sociale pensioenovereenkomsten.

2. Sociale aangeslotenen per solidariteitsprestatie

Het onderzoek van het aantal sociale aangeslotenen per solidariteitsprestatie op een globaal niveau toont aan dat de volgende 5 prestaties het grootste aantal aangeslotenen telt:

- financiering van het VAPZ bij invaliditeit;
- vergoeding voor inkomstenverlies bij overlijden tijdens de loopbaan;
- vergoeding voor inkomstenverlies bij invaliditeit;
- financiering van het VAPZ bij arbeidsongeschiktheid;
- financiering van het VAPZ bij moederschapsverlof.

20% van de sociale aangeslotenen krijgen prestatie bij ernstige ziekte

Net als in 2009 is er in 2011 één categorie van prestaties die zich van de andere onderscheidt, namelijk de prestatie bij ernstige ziekte. Hoewel slechts één pensioeninstelling deze prestatie aanbiedt, geldt zij voor bijna 20% van alle sociale aangeslotenen.

3. Personen die solidariteitsprestaties hebben genoten

Elke uitgekeerde solidariteitsprestatie heeft ten minste één begunstigde.

Toch blijkt er een enorme discrepantie te bestaan tussen het aantal begunstigden per prestatie, gaande van 4 tot 893 personen in 2011.

De prestaties die het vaakst zijn uitgekeerd, zijn (1) de vergoeding voor inkomstenverlies bij arbeidsongeschiktheid, (2) de financiering van het VAPZ bij moederschapsverlof, en (3) de financiering van het VAPZ bij invaliditeit.

Aan 3% van de sociale aangeslotenen is een solidariteitsprestatie uitgekeerd

In 2011 is aan zo'n 3% van de sociale aangeslotenen een solidariteitsprestatie uitgekeerd (ongetwijfeld minder omdat de aangeslotenen doorgaans een dubbele prestatie uitgekeerd krijgen bij invaliditeit of arbeidsongeschiktheid, nl. de financiering van het VAPZ en de vergoeding voor inkomstenverlies). Er wordt een trage maar constante toename vastgesteld van het aantal sociale aangeslotenen aan wie een solidariteitsprestatie is uitgekeerd.

De procentuele verhouding van het aantal begunstigden per prestatie tot het aantal aangeslotenen per prestatie blijft erg zwak met een gemiddelde van 0,60%, hoewel bepaalde prestaties vaker worden uitgekeerd dan andere.

Zo geniet meer dan 1% van de aangeslotenen die voor deze prestatie geopteerd hebben, een vergoeding voor inkomstenverlies bij invaliditeit en een financiering van de VAPZ bij moederschapsverlof, terwijl slechts 0,13% van de aangeslotenen een vergoeding voor inkomstenverlies bij ernstige ziekte geniet.

Bepaalde pensioeninstellingen hebben het solidariteitsluik niet in werking moeten stellen. De vraag rijst dan ook of de aangeslotenen zich er wel altijd bewust van zijn dat er solidariteitsprestaties gekoppeld zijn aan hun pensioenovereenkomst.

4. *Bedrag van de solidariteitsprestaties*

Op te merken valt dat financieringsprestaties worden uitgekeerd in de vorm van een jaarlijks bedrag, dat prestaties tot vergoeding van inkomstenverlies en rente-indexering de vorm hebben van een rente, terwijl prestaties die bij ernstige ziekten en een verlies van autonomie worden uitgekeerd, de vorm hebben van een forfaitaire vergoeding.

Bedrag van de prestaties bij ernstige ziekte: gemiddeld € 3.200

Het gemiddelde bedrag van de prestaties is licht gedaald sinds 2009. De prestaties in geval van overlijden tijdens de loopbaan en in geval van ernstige ziekte liggen gemiddeld het hoogst met zo'n € 2.250 bij overlijden en ongeveer € 3.200 bij ernstige ziekte.

De overige prestaties staan doorgaans in verhouding tot de bijdragen en liggen dus lager. Toch stemmen ze overeen met het gemiddelde bedrag van de bijdrage van de betrokkene, waarbij rekening wordt gehouden met de duur van de tegemoetkoming. Zo bedraagt de gemiddelde prestatie bij moederschapsverlof bijvoorbeeld € 330.

Hoofdstuk V. Beleggingen

1. *Beleggingsbeleid*

Net als voor het pensioenluik werden de pensioeninstellingen gevraagd om de spreiding van hun beleggingen enkel op te geven als zij een specifiek beleggingsbeleid voeren voor het solidariteitsluik.

Overigens hoeft een pensioeninstelling, als zij voor haar solidariteitsprestaties een verzekeringsovereenkomst heeft gesloten, geen technische voorzieningen aan te leggen voor haar solidariteitsactiviteiten en zal zij voor die activiteiten bijgevolg ook niet over specifieke activa beschikken.

9 instellingen verklaren een specifieke beleggingsbeleid te voeren voor het solidariteitsluik

In 2011 maakten slechts 9 pensioeninstellingen melding van een specifiek beleggingsbeleid tegenover 13 in 2010.

Groter aandeel van de obligaties bij de beleggingen van het solidariteitsluik

Een vergelijking tussen het globale resultaat van het solidariteitsluik en het resultaat van het pensioenluik, leert ons dat de beleggingen voor het solidariteitsluik voor een veel groter deel uit obligaties en voor een kleiner deel uit aandelen bestaan.

Ten opzichte van de vorige jaren kan dus een sterke daling van in het liquide middelen "belegde" deel worden vastgesteld.

2. *Rendement van de beleggingen*

Gemiddeld brutorendement van de beleggingen van het solidariteitsluik: 2,33% in 2011

Bepaalde instellingen geven een identiek bruto- en nettorendement op. Als zij een verschil vermelden, bedraagt dit bij de meeste instellingen 0,20% of minder.

Net als voor het pensioenluik kan een daling van het gemiddelde brutorendement worden opgetekend: 4,09% in 2010 en 2,33% in 2011 ten opzichte van 5,31% in 2009.

De rendementsverschillen tussen de verschillende instellingen lijken te dalen: tussen 0% en 7,14% in 2010 en tussen -1,43% en 4,88% in 2011. Ter vergelijking: het brutorendement schommelde tussen 1,59% en -28% in 2008 en tussen 0,10% en 11,97% in 2009.

3. Ethische aspecten

Meer dan 80% van de pensioeninstellingen verklaren rekening te houden met ethische aspecten in hun beleggingsbeleid.

Hoofdstuk VI. Kostenstructuur

De instellingen werden verzocht te vermelden welk aandeel van de solidariteitsbijdrage werd aangewend voor de kosten. Een voordeel van de regels inzake kosten bij het solidariteitsluik is dat zij doorgaans eenvoudiger zijn dan bij het pensioenluik. Zij worden uitgedrukt in een percentage van de bijdrage.

2/3 rekent een kostenpercentage van 5% of meer aan op de solidariteitsbijdrage

In het vorige verslag tekende zich eenzelfde tendens af: twee instellingen vermelden dezelfde kosten aan te rekenen als op de pensioenbijdrage, terwijl de overige instellingen vermelden dat zij een forfaitair percentage aanrekenen dat schommelt tussen 0% en 10% van de solidariteitsbijdrage. Tweederde van de instellingen rekent een kostenpercentage van 5% of meer aan.

Voor het solidariteitsluik vertonen de kosten niet alleen een zekere homogeniteit, maar blijken zij tussen 2009, enerzijds, en 2010-2011, anderzijds, licht te zijn gestegen.

STATISTISCHE BIJLAGEN

Lijst van grafieken en tabellen

Analyse van het pensioenluik

Hoofdstuk I : Deelnemers aan de vrije aanvullend pensioen

Grafiek 1 : Aantal aangeslotenen per categorie, 2005-2011

Tabel 1 : Evolutie van de mannelijke en vrouwelijke populatie, 2005-2011

Grafiek 2 : Dekkingsgraad van de zelfstandigen, 2005-2011

Tabel 2 : Aantal actieve aangeslotenen en aantal zelfstandigen, 2005-2011

Grafiek 3 : Verdeling van het aantal mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 3 : Aantal mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Grafiek 4 : Verdeling van het aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 4 : Aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Grafiek 5 : Vergelijking van de man-vrouwverdeling binnen de categorie zelfstandigen en de categorie actieve aangeslotenen, 2006-2011

Tabel 5 : Aantal actieve aangeslotenen en zelfstandigen per geslacht, 2006-2011

Grafiek 6 : Verdeling van de mannelijke populatie per type aangeslotene, 2006-2011

Grafiek 7 : Verdeling van de vrouwelijke populatie per type aangeslotene, 2006-2011

Grafiek 8 : Aantal actieve aangeslotenen : mannen-vrouwen, 2006-2011

Grafiek 9 : Aantal slapers : mannen-vrouwen, 2006-2011

Grafiek 10 : Aantal rentegenieters : mannen-vrouwen, 2006-2011

Grafiek 11 : Totaal aantal aangeslotenen : mannen-vrouwen, 2006-2011

Grafiek 12 : Verdeling van de totale populatie actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 6 : Aantal actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Grafiek 13 : Verdeling van de totale populatie zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 7 : Aantal zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Grafiek 14 : Verdeling van de mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 8 : Aantal mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Grafiek 15 : Verdeling van de mannelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 9 : Aantal mannelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Grafiek 16 : Verdeling van de vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 10 : Aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Grafiek 17 : Verdeling van de vrouwelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 11 : Aantal vrouwelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Grafiek 18 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2009-2010

Grafiek 19 : Procentuele groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2009-2010

Tabel 12 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie, 2009-2010

Grafiek 20 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2010-2011

Grafiek 21 : Procentuele groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2010-2011

Tabel 13 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie, 2010-2011

Hoofdstuk II : Bijdragen

Grafiek 22 : Verdeling van de jaarlijkse WAPZ-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2011

Tabel 14 : Aantal jaarlijkse WAPZ-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2011

Grafiek 23 : Verdeling van de jaarlijkse RIZIV/pensioen-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2011

Tabel 15 : Aantal jaarlijkse RIZIV/pensioen-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2011

Grafiek 24 : Verdeling van de jaarlijkse bijdragen (WAPZ+RIZIV/pensioen) per bijdrageschijf, 2008-2011

Tabel 16 : Aantal jaarlijkse bijdragen (WAPZ+RIZIV/pensioen) per bijdrageschijf, 2008-2011

Grafiek 25 : Evolutie van de grootte van de bijdrage in % (basis 2008), 2009-2011

Grafiek 26 : Evolutie van de grootte van de bijdrage, 2005-2011

Tabel 17 : Aantal jaarlijkse bijdragen per bijdrageschijf, 2005-2011

Grafiek 27 : Bedrag van de technische voorzieningen en de bijdragen, 2006-2011*

Grafiek 28 : Procentuele groei van de technische voorzieningen en de bijdragen, 2008-2011

Tabel 18 : Bedrag van de technische voorzieningen en de bijdragen, 2006-2011

Grafiek 29 : Overzicht van de totale en gemiddelde bijdragen, 2006-2011*

Tabel 19 : Overzicht van de totale en gemiddelde bijdragen, 2006-2011*

Hoofdstuk III : Pensioenprestaties

- Grafiek 30 : Evolutie van het percentage nieuw gepensioneerden die een VAPZ genieten, 2006-2011
- Tabel 20 : Aantal nieuw gepensioneerde zelfstandigen waaronder zij die een VAPZ genieten , 2006-2011
- Grafiek 31 : Overzicht van het aantal pensioenprestaties per type, 2006-2011
- Tabel 21 : Aantal pensioenprestaties per type, 2006-2011
- Tabel 22 : Totaal bedrag per type pensioenprestatie, 2006-2011
- Grafiek 32 : Totaal en gemiddeld bedrag uitgekeerd in de vorm van een kapitaal, 2006-2011
- Tabel 23 : Aantal en bedrag van de pensioenprestaties uitgekeerd in de vorm van een kapitaal, 2006-2011
- Grafiek 33 : Totaal en gemiddeld bedrag uitgekeerd in de vorm van een rente, 2006-2011
- Tabel 24 : Aantal en bedrag van de pensioenprestaties uitgekeerd in de vorm van een rente, 2006-2011
- Grafiek 34 : Totaal en gemiddeld bedrag van de nieuwe rentes, 2010-2011
- Tabel 25 : Aantal en bedrag van de nieuwe rentes, 2010-2011
- Grafiek 35 : Totaal en gemiddeld bedrag van het kapitaal dat werd omgezet in rente, 2006-2011
- Tabel 26 : Aantal en bedrag van de pensioenprestaties in kapitaal die zijn omgezet in rente, 2006-2011

Hoofdstuk IV : Beleggingen

- Grafiek 36 : Verdeling van de beleggingsportefeuille voor 2011*
- Tabel 27 : Bedrag van de beleggingsportefeuille, 2008-2011
- Tabel 28 : Verdeling van de beleggingsportefeuille, 2008-2011
- Grafiek 37 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2011
- Grafiek 38 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2010
- Grafiek 39 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2009
- Grafiek 40 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2008
- Grafiek 41 : Maxima, minima en gemiddelde van het bruto jaarlijks rendement, 2005-2011
- Grafiek 42 : Maxima, minima en gemiddelde van het netto jaarlijks rendement, 2005-2011
- Grafiek 43 : Verdeling van de rendementen, 2011
- Tabel 29 : Verdeling van de rendementen, 2011
- Grafiek 44 : Overzicht verschil tussen bruto en netto jaarlijks rendement, 2005-2011
- Grafiek 45 : Percentage van de technische voorzieningen waarbij rekening gehouden wordt met ethische aspecten, 2006-2011*

Hoofdstuk V : Pensioenovereenkomst

- Grafiek 46 : Verdeling van het gewaarborgde rendement, 2010
- Grafiek 47 : Verdeling van de winstdeelneming, 2010
- Grafiek 48 : Verdeling van het totaal rendement, 2010
- Grafiek 49 : Verdeling van het gewaarborgde rendement, 2011
- Grafiek 50 : Verdeling van de winstdeelneming, 2011
- Grafiek 51 : Verdeling van het totaal rendement, 2011
- Grafiek 52 : Correlatie tussen het gewaarborgde rendement en de winstdeelneming, 2010
- Grafiek 53 : Correlatie tussen het gewaarborgde rendement en de winstdeelneming, 2011

Hoofdstuk VI : Diversen

- Grafiek 54 : Totaal bedrag van de overdrachten van en naar de verschillende instellingen, 2005-2011
- Grafiek 55 : Gemiddelde bedrag van de overdrachten van en naar de verschillende instellingen, 2005-2011
- Tabel 30 : Bedrag van de overdrachten van en naar de verschillende instellingen, 2005-2011

Analyse van het solidariteitsluik

Hoofdstuk II : Sociale aangeslotenen

Grafiek 56 : Aantal overeenkomsten per type overeenkomst, 2006-2011

Tabel 31 : Aantal overeenkomsten per type overeenkomst, 2006-2011

Grafiek 57 : Verdeling sociale aangeslotenen in functie van het type sociale overeenkomst, 2011

Grafiek 58 : Verdeling sociale aangeslotenen in functie van het type sociale overeenkomst, 2010

Hoofdstuk III : Solidariteitsbijdragen

Grafiek 59 : Bedrag van de technische voorzieningen en solidariteitsbijdragen, 2006-2011

Tabel 33 : Bedrag van de technische voorzieningen en solidariteitsbijdragen, 2006-2011

Hoofdstuk IV : Solidariteitsprestaties

Tabel 33 : Percentage van de aangeboden prestaties 2006-2011

Grafiek 60 : Verdeling van de aangeslotenen per type solidariteitsprestatie, 2011

Grafiek 61 : Evolutie van de verdeling van de aangeslotenen per type solidariteitsprestatie, 2006-2011

Grafiek 62 : Verdeling van de begunstigden per type solidariteitsprestatie, 2011

Tabel 34 : Aantal begunstigden per type solidariteitsprestatie, 2005-2011

Grafiek 63 : Verdeling van het bedrag aan uitgekeerde solidariteitsprestaties per type prestatie, 2011

Grafiek 64 : Verdeling van het bedrag aan uitgekeerde solidariteitsprestaties per type prestatie, 2010

Tabel 35 : Bedrag van de uitgekeerde solidariteitsprestaties per prestatie, 2005-2011

Hoofdstuk V : Beleggingen

Grafiek 65 : Verdeling van de globale beleggingsportefeuille van het solidariteitsluik, 2011

Tabel 36 : Samenstelling van de globale beleggingsportefeuille voor het solidariteitsluik, 2011

Grafiek 66 : Maxima, minima en gemiddelde van het bruto jaarlijks rendement van het solidariteitsluik, 2005-2011

Grafiek 67 : Maxima, minima en gemiddelde van het netto jaarlijks rendement van het solidariteitsluik, 2005-2011

Grafiek 68 : Overzicht van het verschil tussen het bruto en netto jaarlijks rendement voor het solidariteitsluik, 2005-2011

Grafiek 69 : Percentage van de technische voorzieningen voor het solidariteitsluik waarbij rekening gehouden wordt met ethische aspecten, 2005-2011*

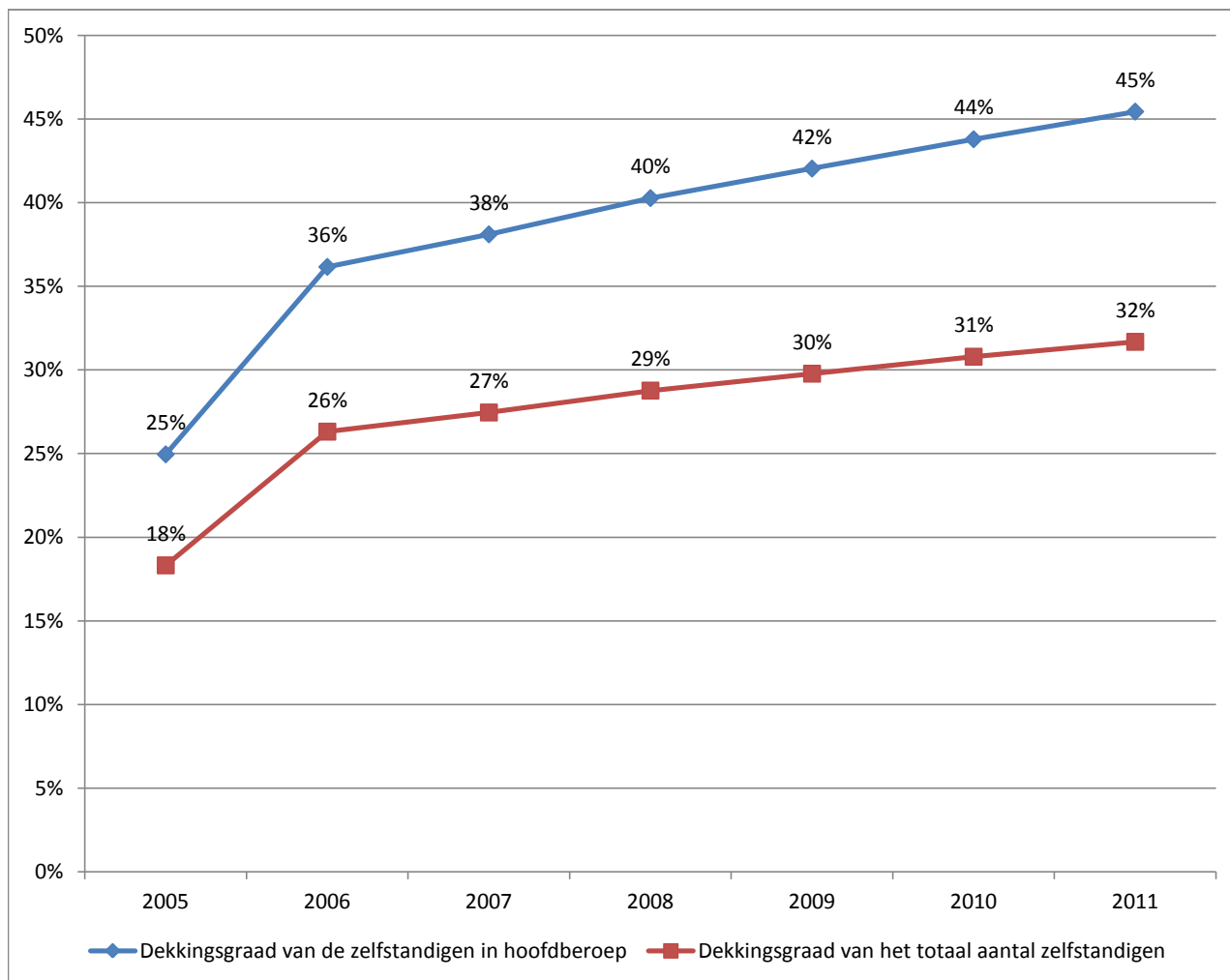
Grafiek 1 : Aantal aangeslotenen per categorie, 2005-2011

Tabel 1 : Evolutie van de mannelijke en vrouwelijke populatie, 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Mannelijke actieven		155.268	166.491	177.109	183.733	193.622	200.730
Vrouwelijke actieven		76.436	81.970	88.675	94.593	99.683	106.559
Totaal actieven	158.862	231.704	248.461	265.784	278.326	293.305	307.289
Mannelijke slapers		42.726	55.207	69.244	77.400	86.858	97.206
Vrouwelijke slapers		20.746	26.212	30.026	38.546	45.484	52.483
Totaal slapers	40.029	63.472	81.419	99.270	115.946	132.342	149.689
Mannelijke rentegenieters		1.653	1.619	1.598	1.551	1.550	1.575
Vrouwelijke rentegenieters		1.683	1.682	1.665	1.669	1.664	1.679
Totaal rentegenieters	3.355	3.336	3.301	3.263	3.220	3.214	3.254
Totaal	202.246	298.512	333.181	368.317	397.492	428.861	460.232

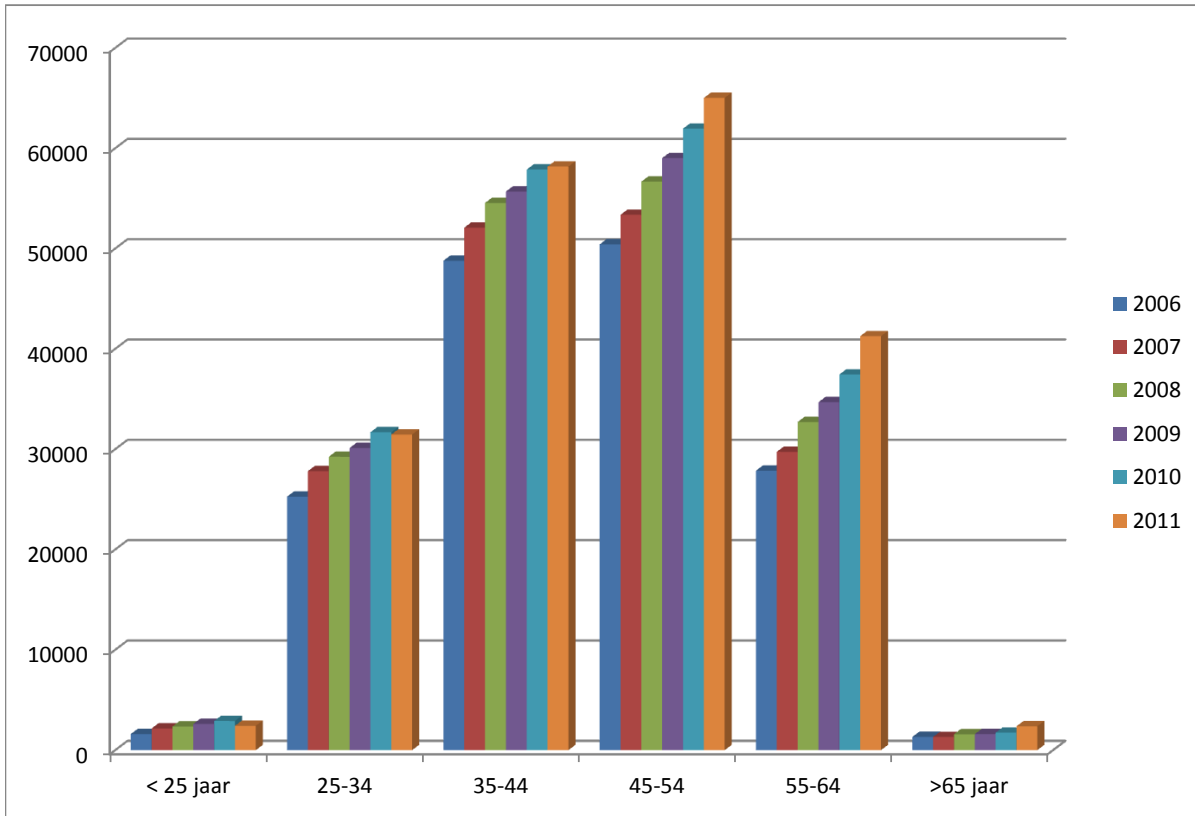
Grafiek 2 : Dekkingsgraad van de zelfstandigen, 2005-2011

Tabel 2 : Aantal actieve aangeslotenen en aantal zelfstandigen, 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal actieve aangeslotenen	158.862	231.704	248.461	265.784	278.326	293.305	307.289
Zelfstandigen in hoofdberoep	636.620	640.732	652.000	659.907	662.039	669.726	676.150
Totaal aantal zelfstandigen	867.268	880.622	904.954	923.946	934.642	952.585	969.896

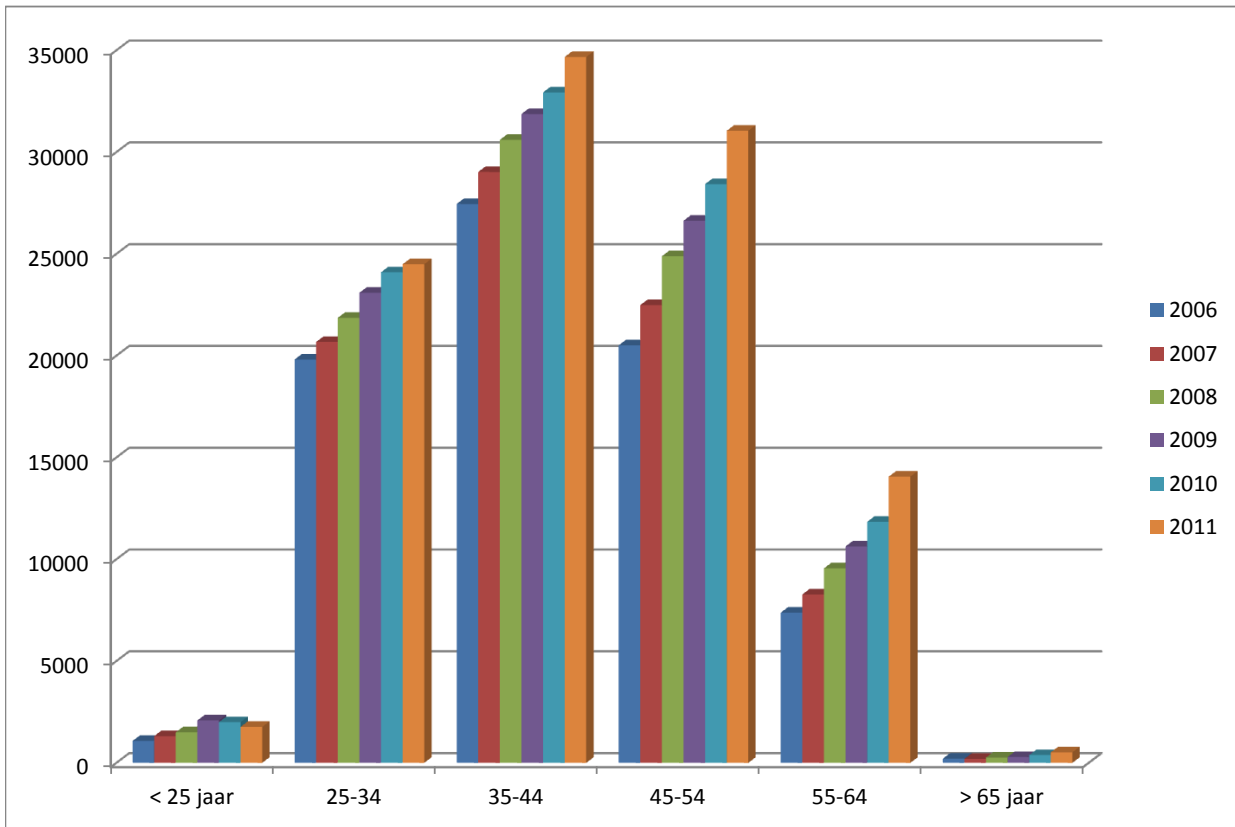
Grafiek 3 : Verdeling van het aantal mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 3 : Aantal mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
< 25 jaar	1.608	2.167	2.365	2.616	2.907	2.425
25-34	25.275	27.817	29.247	30.121	31.690	31.462
35-44	48.788	52.085	54.551	55.686	57.879	58.179
45-54	50.420	53.367	56.673	59.021	61.955	65.019
55-64	27.862	29.742	32.712	34.687	37.447	41.266
>65 jaar	1.315	1.313	1.588	1.597	1.744	2.379
Totaal	155.268	166.491	177.136	183.728	193.622	200.730

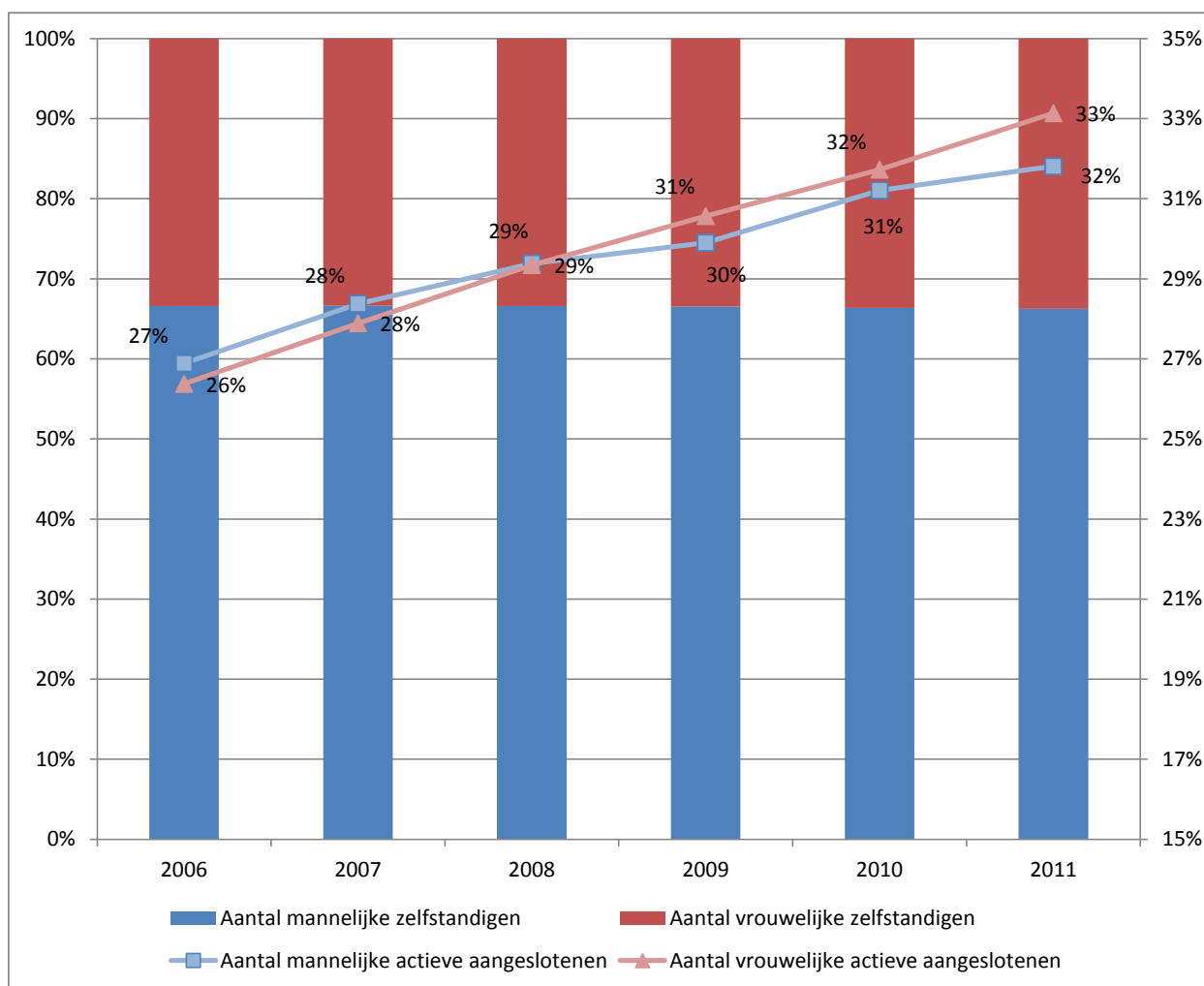
Grafiek 4 : Verdeling van het aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 4 : Aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
< 25 jaar	1.077	1.316	1.500	2.085	1.999	1.766
25-34	19.813	20.676	21.861	23.092	24.098	24.492
35-44	27.453	29.026	30.603	31.873	32.935	34.674
45-54	20.510	22.486	24.887	26.629	28.429	31.049
55-64	7.379	8.272	9.554	10.632	11.839	14.061
> 65 jaar	204	194	260	287	383	517
Totaal	76.436	81.970	88.665	94.598	99.683	106.559

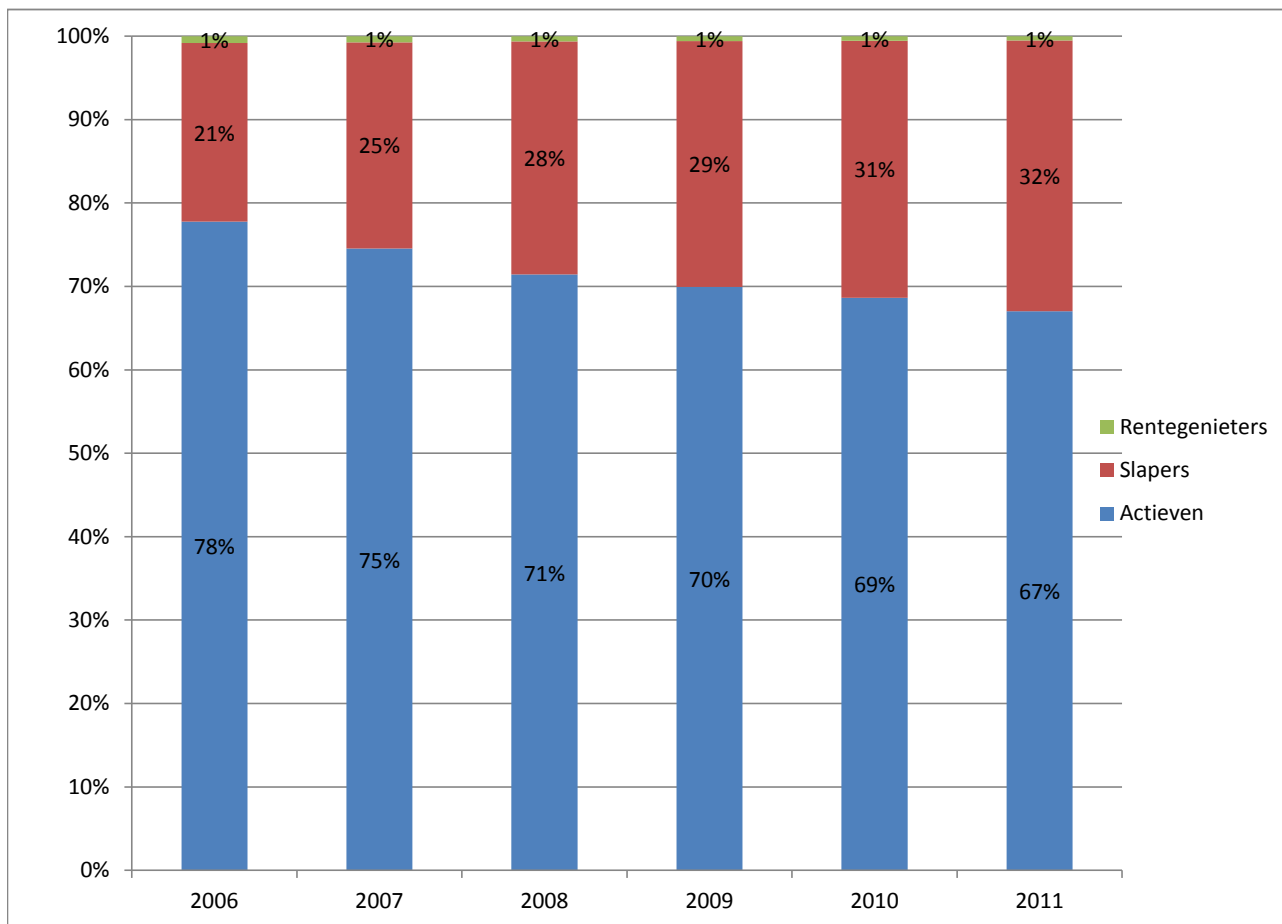
Grafiek 5 : Vergelijking van de man-vrouwverdeling binnen de categorie zelfstandigen en de categorie actieve aangeslotenen, 2006-2011

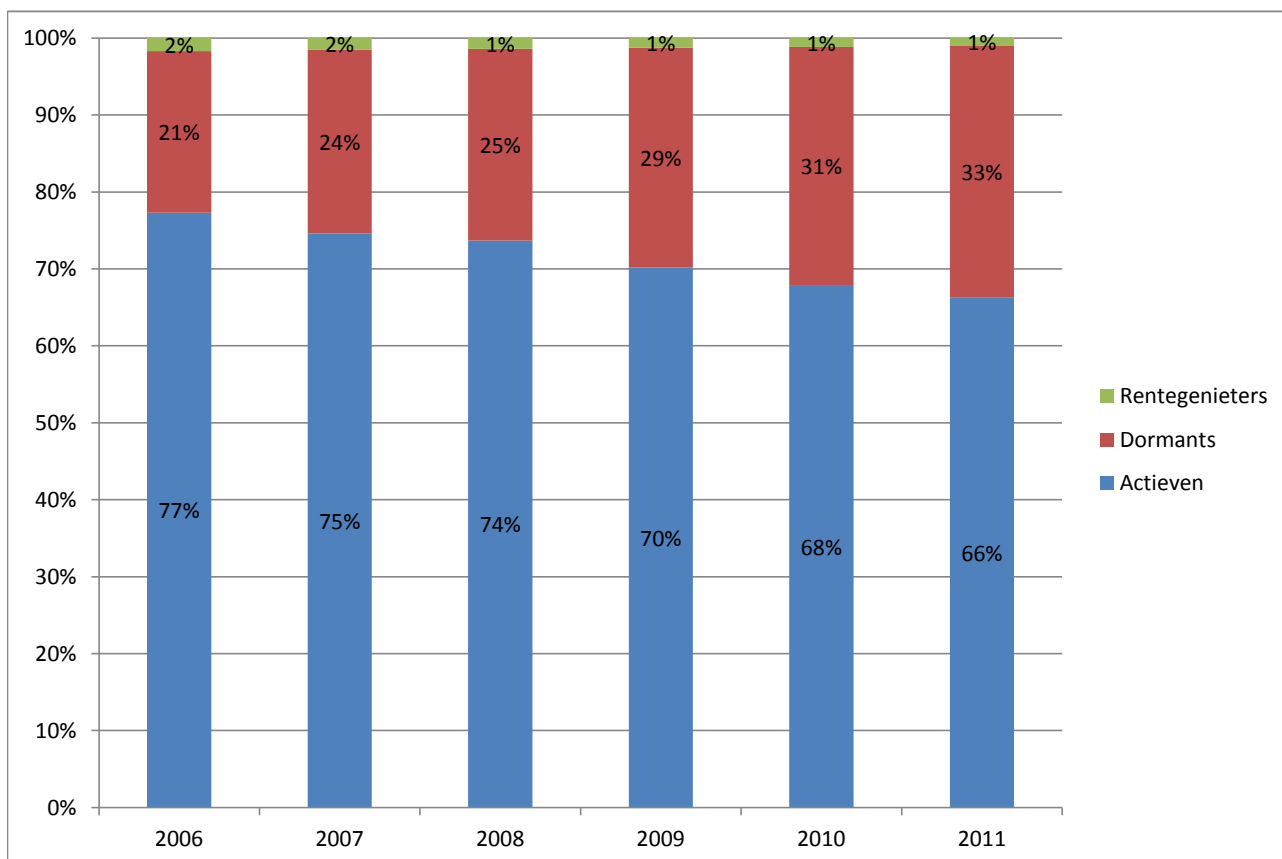
Tabel 5 : Aantal actieve aangeslotenen en zelfstandigen per geslacht, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal mannelijke actieve aangeslotenen	155.268	166.491	177.109	183.733	193.622	200.730
Aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen	76.436	81.970	88.675	94.593	99.683	106.559
Aantal mannelijke zelfstandigen	577.459	586.708	602.754	614.490	620.443	631.021
Aantal vrouwelijke zelfstandigen	289.809	293.914	302.200	309.456	314.199	321.564

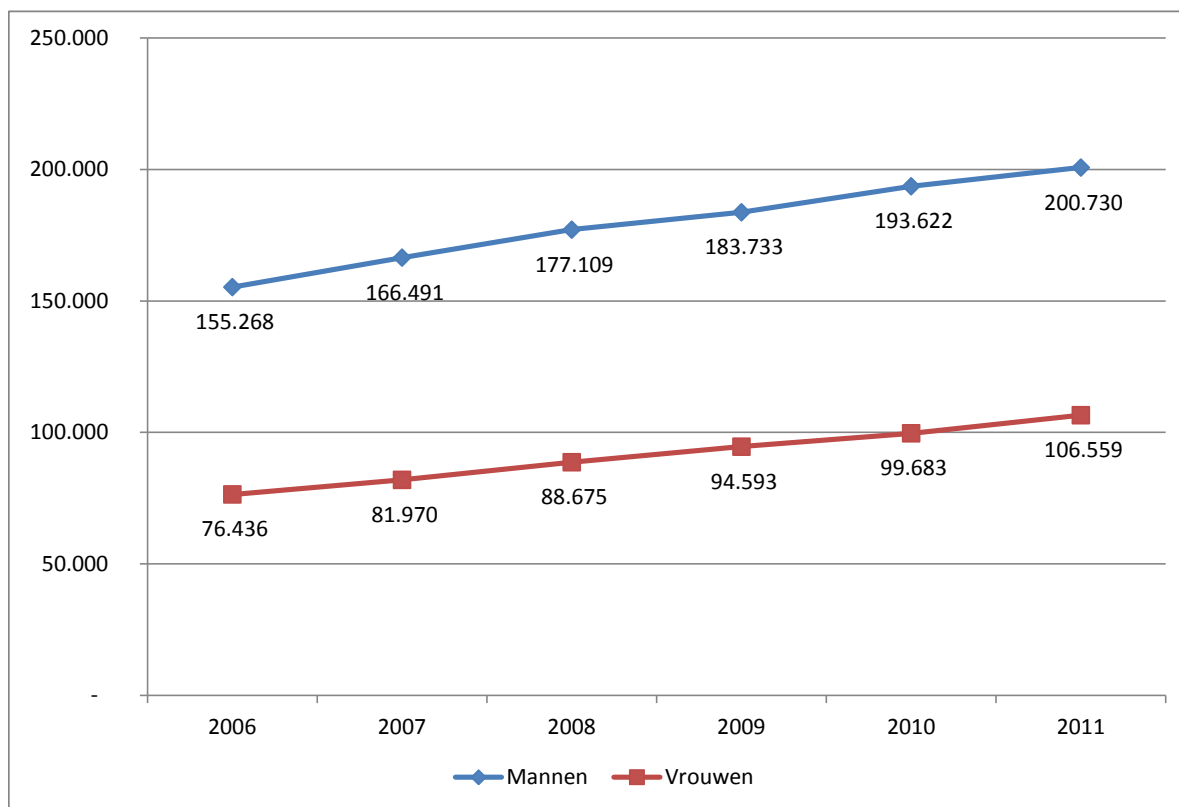
Grafiek 6 : Verdeling van de mannelijke populatie per type aangeslotene, 2006-2011

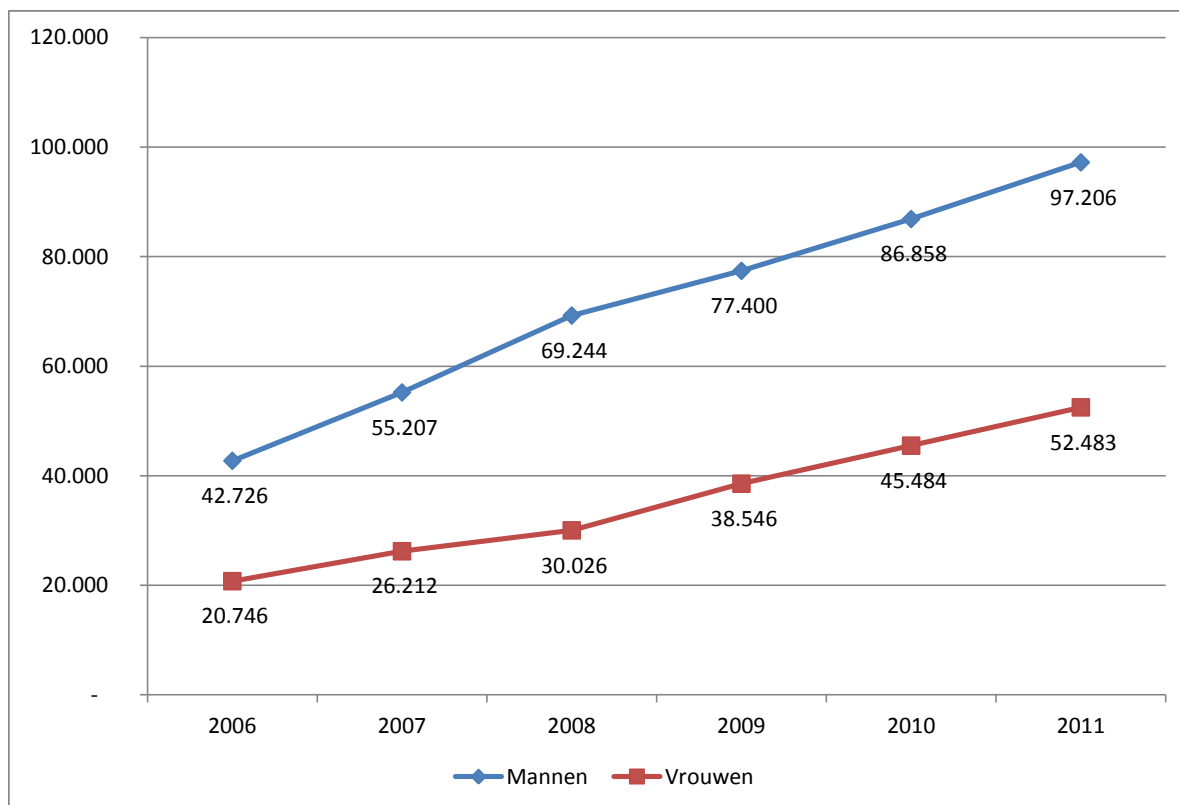
Grafiek 7 : Verdeling van de vrouwelijke populatie per type aangeslotene, 2006-2011

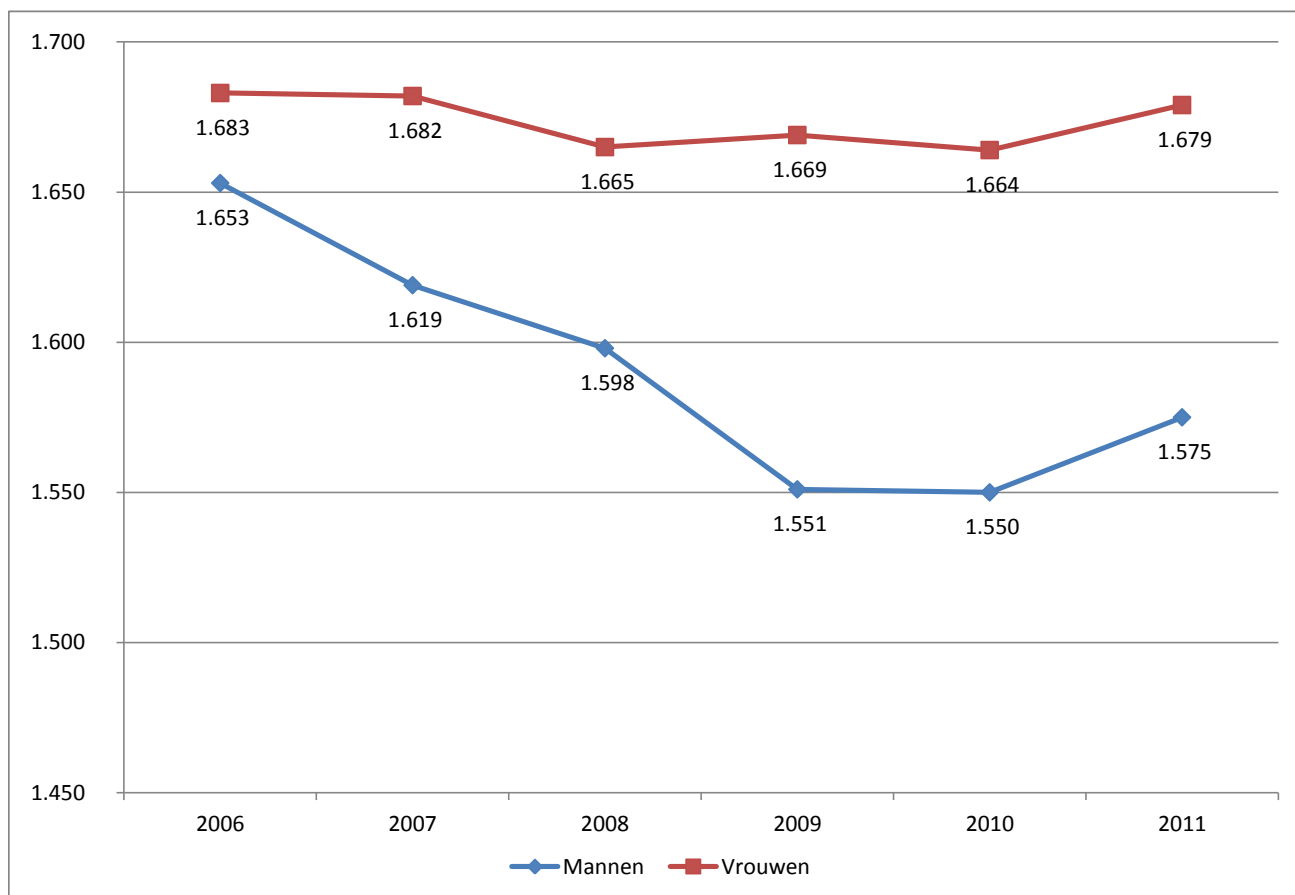
Grafiek 8 : Aantal actieve aangeslotenen : mannen-vrouwen, 2006-2011

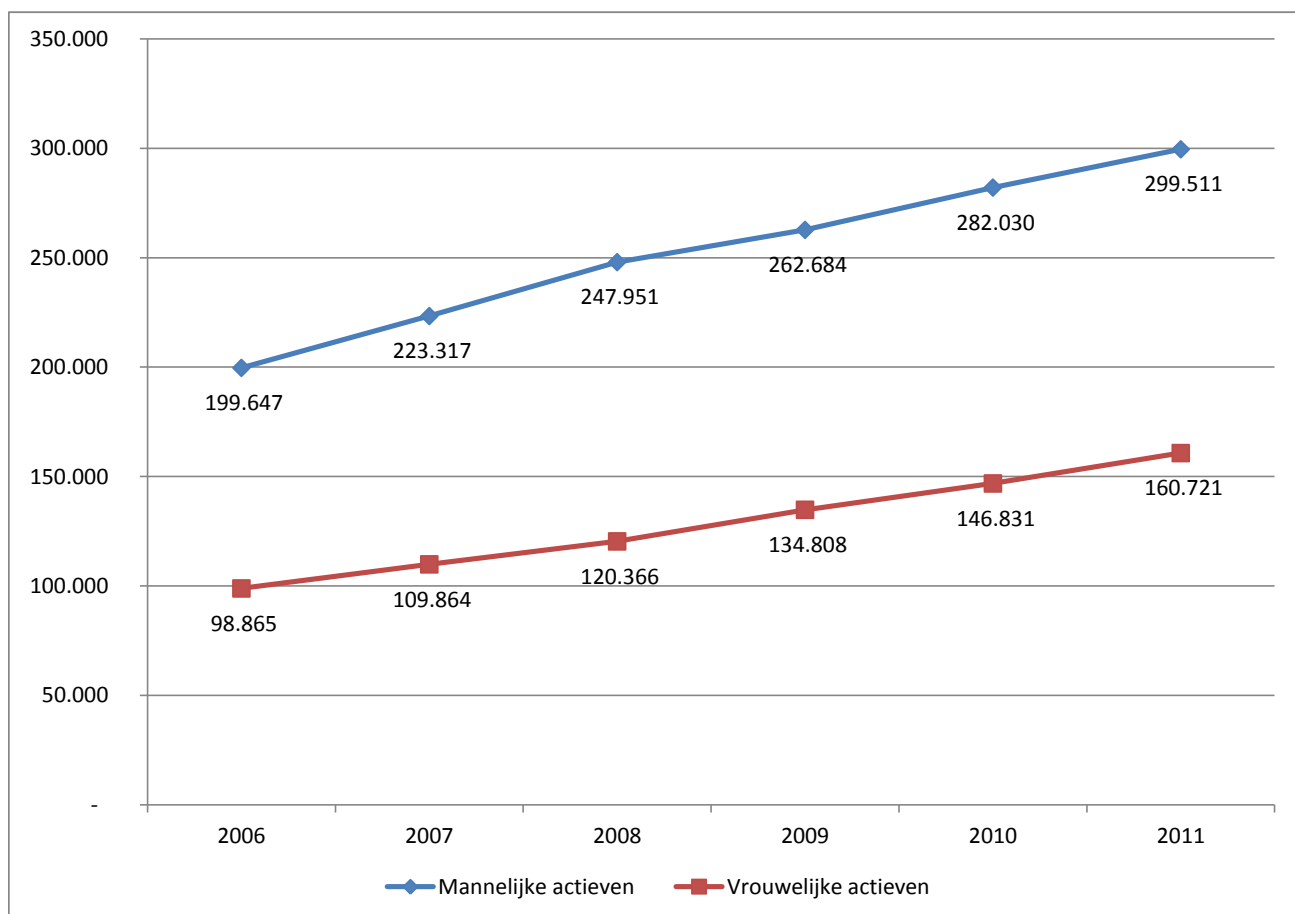
Grafiek 9 : Aantal slapers : mannen-vrouwen, 2006-2011

Grafiek 10 : Aantal rentegenieters : mannen-vrouwen, 2006-2011

Grafiek 11 : Totaal aantal aangeslotenen : mannen-vrouwen, 2006-2011

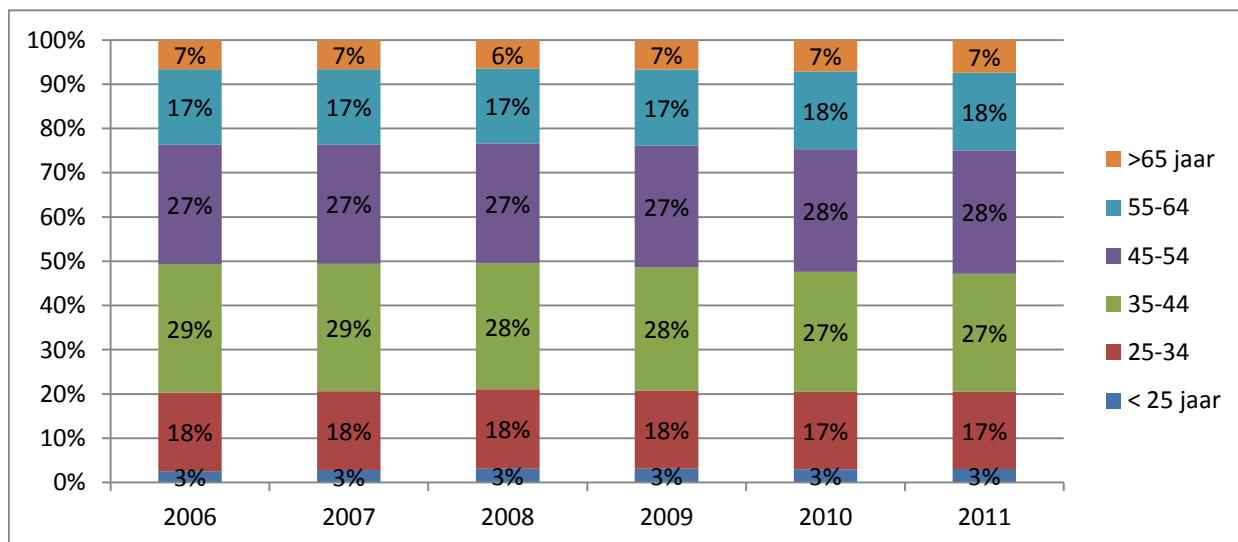
Grafiek 12 : Verdeling van de totale populatie actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 6 : Aantal actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
< 25 jaar	2.685	3.483	3.865	4.701	4.906	4.191
25-34	45.088	48.493	51.108	53.213	55.788	55.954
35-44	76.241	81.111	85.154	87.559	90.814	92.853
45-54	70.930	75.853	81.560	85.650	90.384	96.068
55-64	35.241	38.014	42.266	45.319	49.286	55.327
>65 jaar	1.519	1.507	1.848	1.884	2.127	2.896

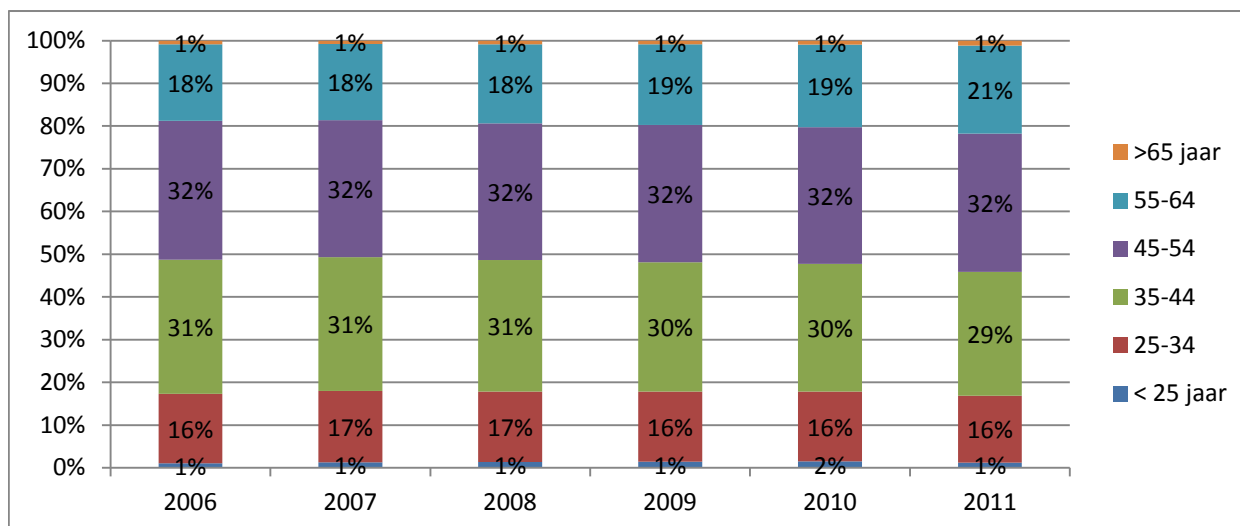
Grafiek 13 : Verdeling van de totale populatie zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 7 : Aantal zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
< 25 jaar	22.512	25.641	29.131	29.136	28.411	29.313
25-34	155.732	161.133	165.698	165.049	166.415	169.708
35-44	256.489	260.460	262.773	260.286	258.596	258.752
45-54	237.602	244.362	250.168	256.641	263.761	269.482
55-64	149.764	153.762	156.307	160.965	167.720	171.020
>65 jaar	58.523	59.596	59.869	62.565	67.682	71.621

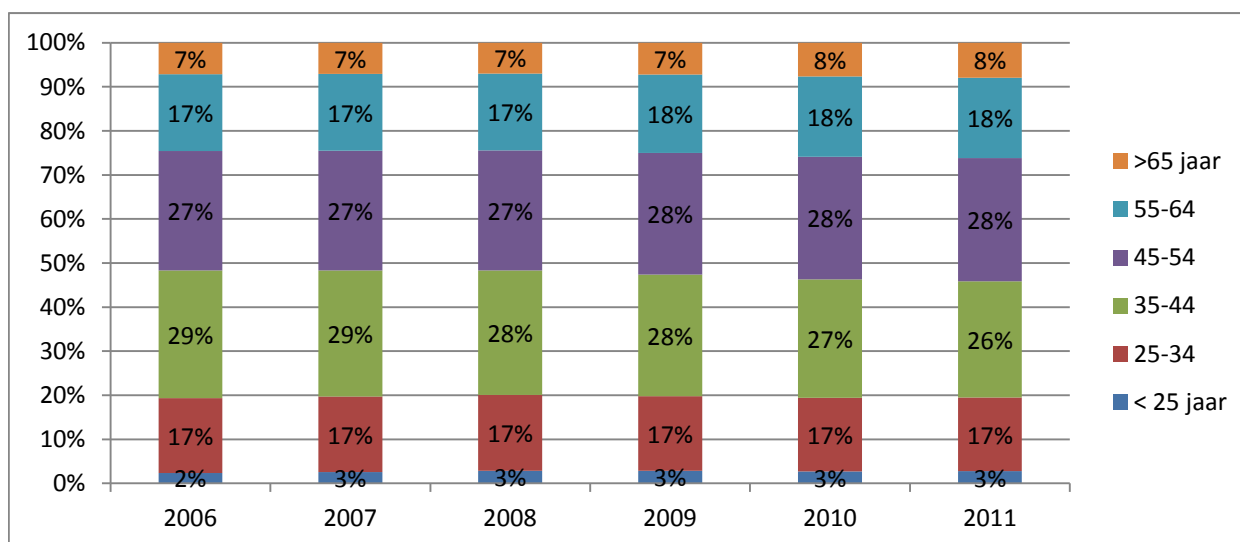
Grafiek 14 : Verdeling van de mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 8: Aantal mannelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
< 25 jaar	1.608	2.167	2.365	2.616	2.907	2.425
25-34	25.275	27.817	29.247	30.121	31.690	31.462
35-44	48.788	52.085	54.551	55.686	57.879	58.179
45-54	50.420	53.367	56.673	59.021	61.955	65.019
55-64	27.862	29.742	32.712	34.687	37.447	41.266
>65 jaar	1.315	1.313	1.588	1.597	1.744	2.379

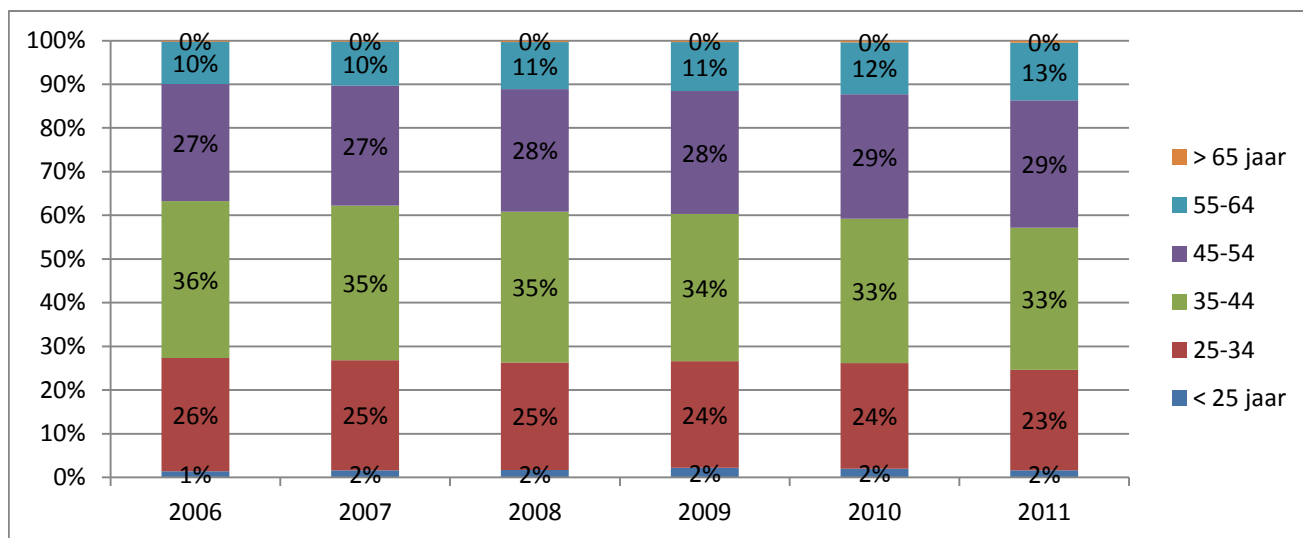
Grafiek 15 : Verdeling van de mannelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 9 : Aantal mannelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
< 25 jaar	13.698	15.541	17.450	17.478	16.964	17.640
25-34	99.586	103.291	106.013	105.123	105.322	107.312
35-44	170.010	172.369	173.454	171.259	169.788	169.379
45-54	159.002	163.678	167.335	171.543	175.754	179.300
55-64	102.291	105.010	107.166	110.141	114.762	117.064
>65 jaar	42.121	42.865	43.072	44.899	48.431	51.158

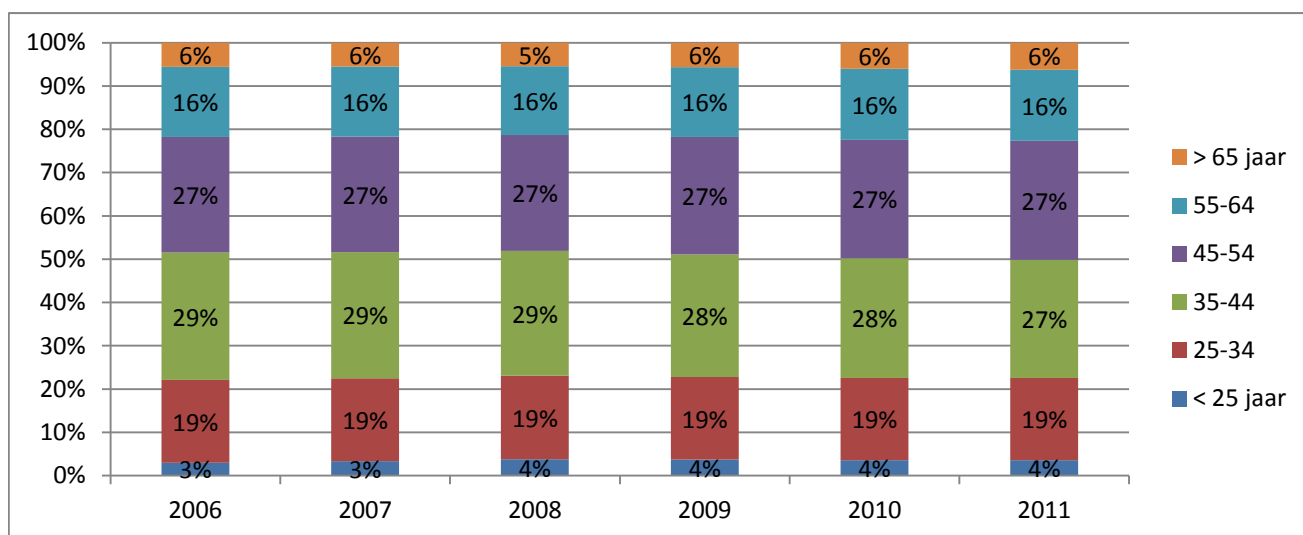
Grafiek 16 : Verdeling van de vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

Tabel 10 : Aantal vrouwelijke actieve aangeslotenen per leeftijdscategorie, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
< 25 jaar	1.077	1.316	1.500	2.085	1.999	1.766
25-34	19.813	20.676	21.861	23.092	24.098	24.492
35-44	27.453	29.026	30.603	31.873	32.935	34.674
45-54	20.510	22.486	24.887	26.629	28.429	31.049
55-64	7.379	8.272	9.554	10.632	11.839	14.061
>65 jaar	204	194	260	287	383	517

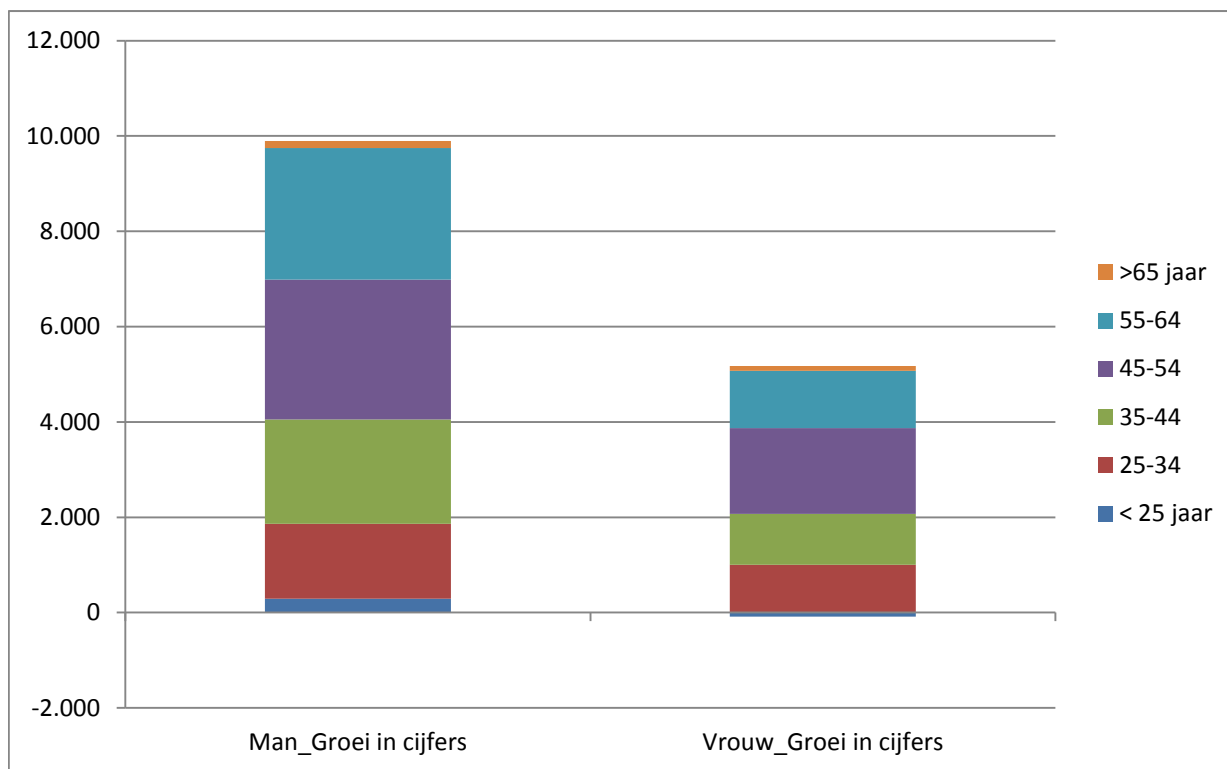
Grafiek 17 : Verdeling van de vrouwelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2011

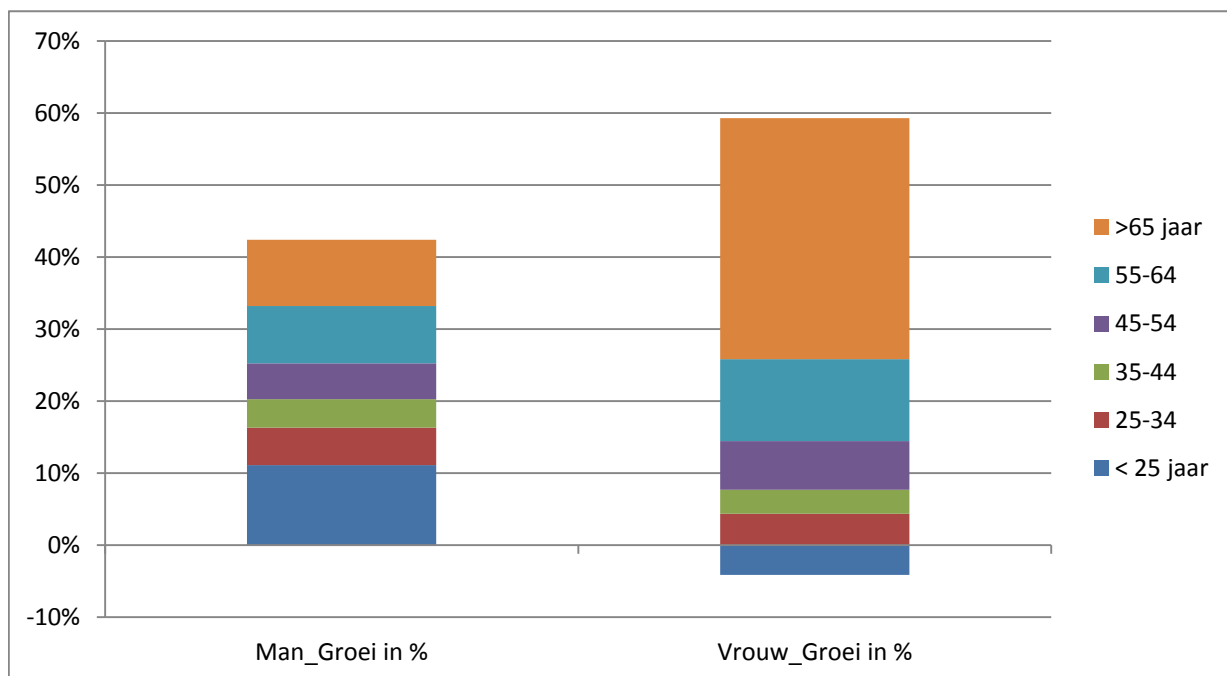
Tabel 11 : Aantal vrouwelijke zelfstandigen per leeftijdscategorie, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
< 25 jaar	8.814	10.100	11.681	11.658	11.447	11.673
25-34	56.146	57.842	59.685	59.926	61.093	62.396
35-44	86.479	88.091	89.319	89.027	88.808	89.373
45-54	78.600	80.684	82.833	85.098	88.007	90.182
55-64	47.473	48.752	49.141	50.824	52.958	53.956
>65 jaar	16.402	16.731	16.797	17.666	19.251	20.463

Grafiek 18 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2009-2010

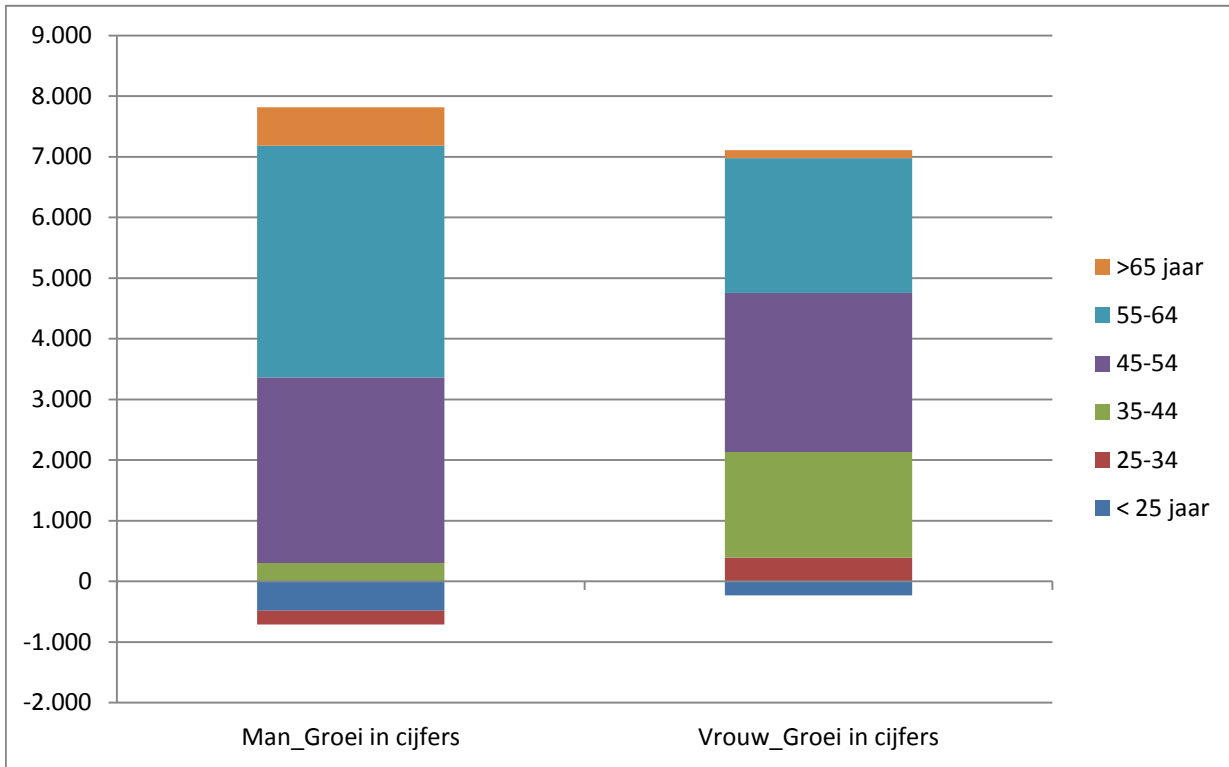
Grafiek 19 : Procentuele groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2009-2010

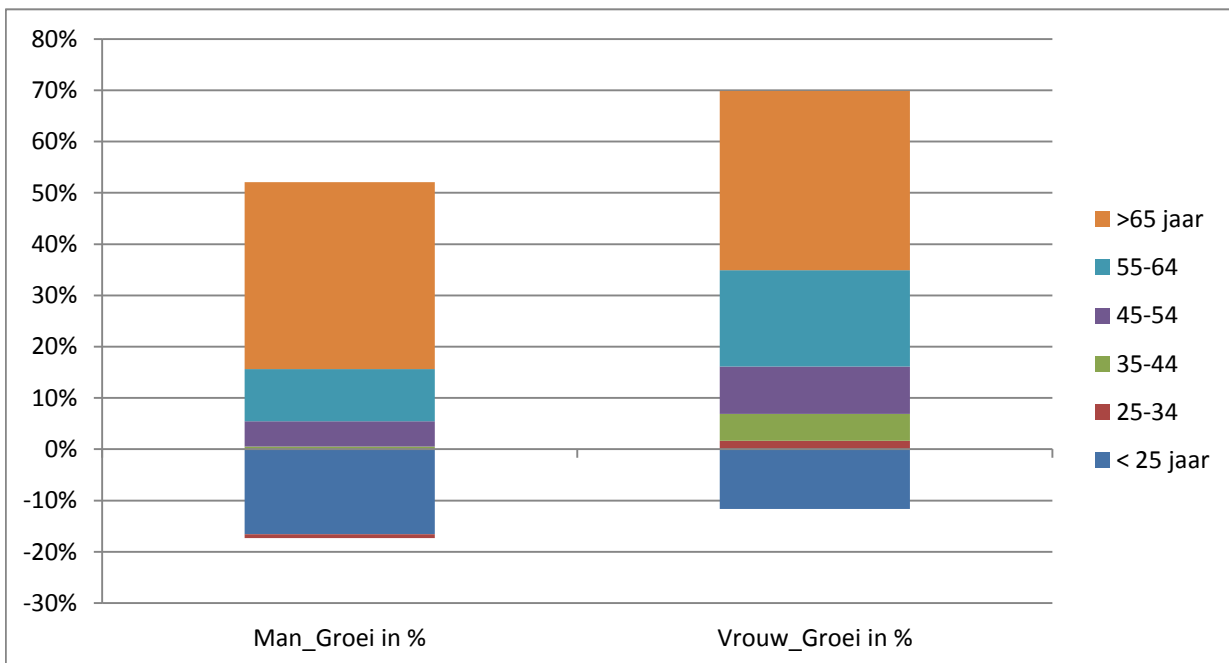
Tabel 12 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie, 2009-2010

	Mannelijke actieven		Vrouwelijke actieven	
	Groei in cijfers	Groei in %	Groei in cijfers	Groei in %
< 25 jaar	291	11%	-86	-4%
25-34	1.569	5%	1.006	4%
35-44	2.193	4%	1.062	3%
45-54	2.934	5%	1.800	7%
55-64	2.760	8%	1.207	11%
>65 jaar	147	9%	96	33%
Totaal	9.894	5%	5.085	5%

Grafiek 20 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2010-2011

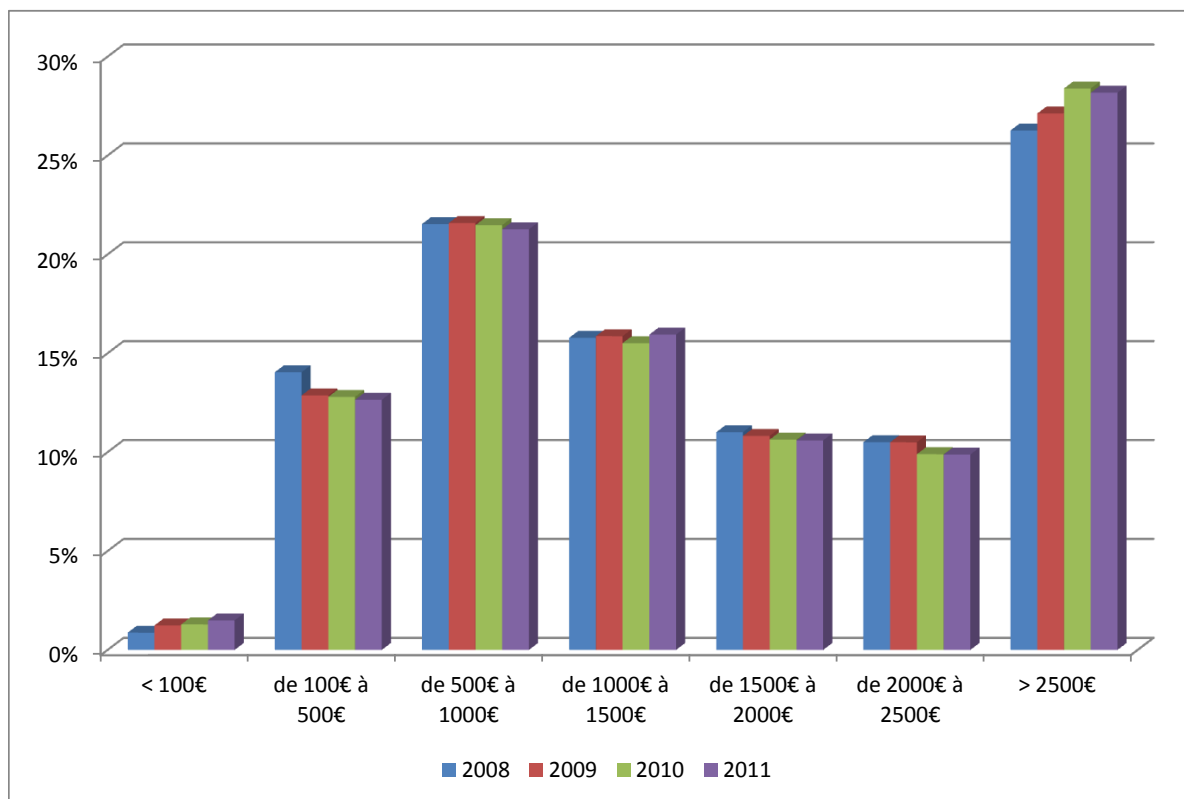
Grafiek 21 : Procentuele groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie en geslacht, 2010-2011

Tabel 13 : Groei van het aantal actieven per leeftijdscategorie, 2010-2011

	Mannelijke actieven		Vrouwelijke actieven	
	Groei in cijfers	Groei in %	Groei in cijfers	Groei in %
< 25 jaar	-482	-17%	-233	-12%
25-34	-228	-1%	394	2%
35-44	300	1%	1.739	5%
45-54	3.064	5%	2.620	9%
55-64	3.819	10%	2.222	19%
>65 jaar	635	36%	134	35%
Totaal	7.108	4%	6.876	7%

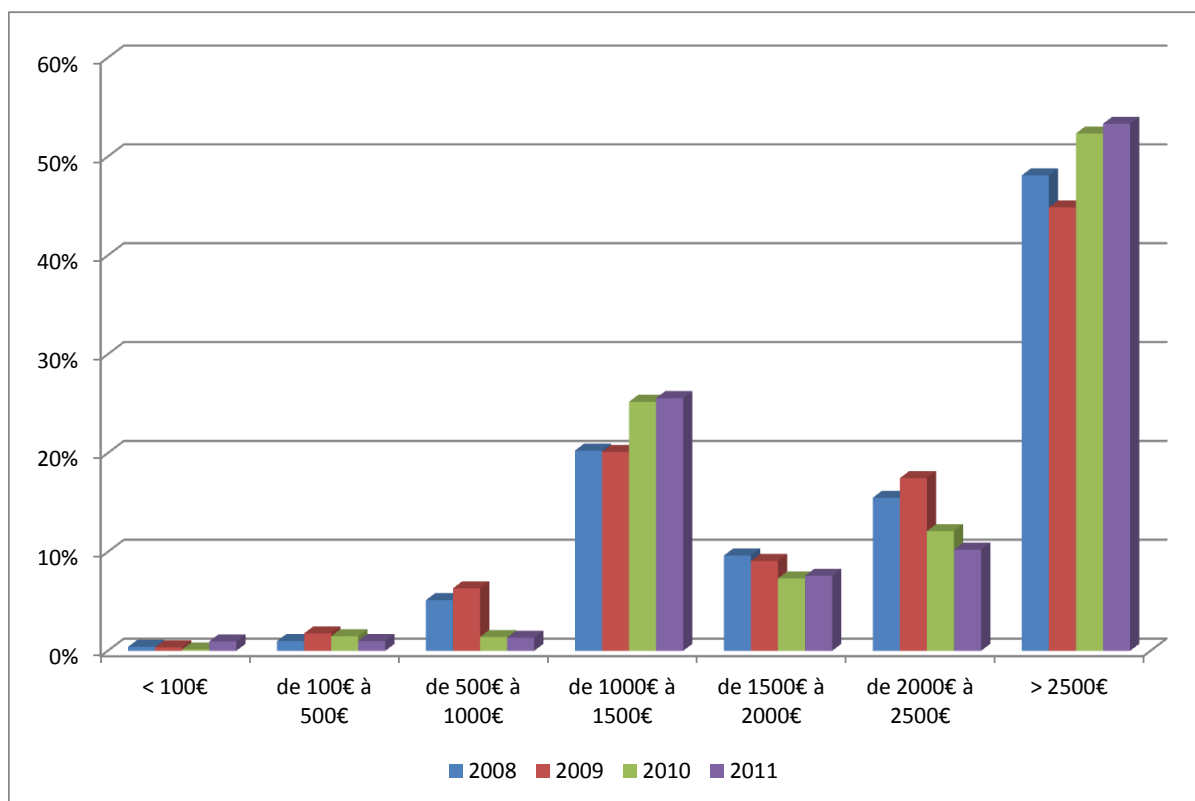
Grafiek 22 : Verdeling van de jaarlijkse WAPZ-bijdragen per bijdrageschiif, 2008-2011

Tabel 14 : Aantal jaarlijkse WAPZ-bijdragen per bijdrageschiif, 2008-2011

jaarlijkse bijdrage	2008	2009	2010	2011
< 100 €	2.019	3.006	3.290	4.042
de 100€ à 500€	32.557	31.275	32.692	34.306
de 500€ à 1000€	49.929	52.464	54.878	57.688
de 1000€ à 1500€	36.583	38.555	39.631	43.252
de 1500€ à 2000€	25.525	26.296	27.178	28.731
de 2000€ à 2500€	24.350	25.513	25.283	26.790
> 2500€	60.905	65.919	72.539	76.424
Totaal	231.868	243.028	255.491	271.233

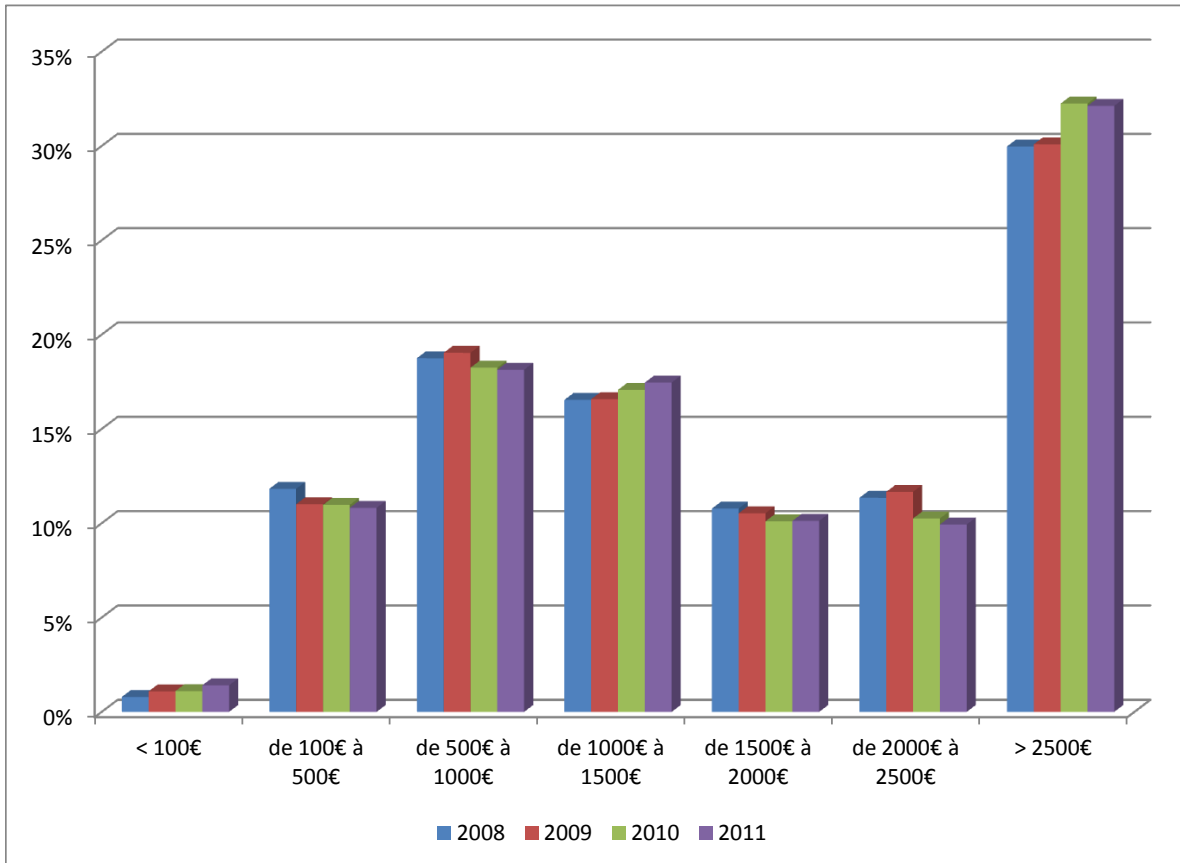
Grafiek 23 : Verdeling van de jaarlijkse RIZIV/pensioen-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2011

Tabel 15 : Aantal jaarlijkse RIZIV/pensioen-bijdragen per bijdrageschijf, 2008-2011

jaarlijkse bijdrage	2008	2009	2010	2011
< 100€	191	173	69	484
de 100€ à 500€	467	861	725	500
de 500€ à 1000€	2.432	3.088	686	671
de 1000€ à 1500€	9.606	9.826	12.352	12.915
de 1500€ à 2000€	4.571	4.440	3.593	3.837
de 2000€ à 2500€	7.342	8.526	5.937	5.169
> 2500€	22.810	21.896	25.659	26.934
Totaal	47.419	48.810	49.021	50.510

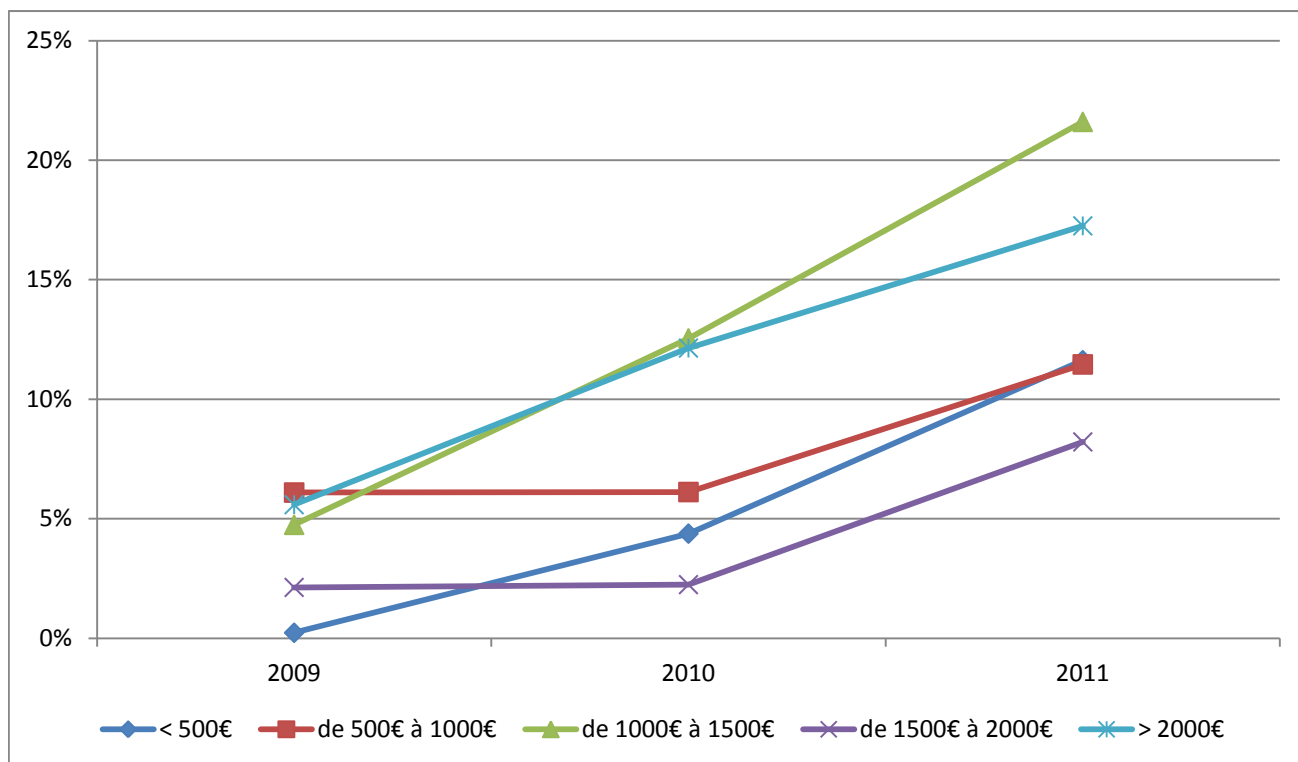
Grafiek 24 : Verdeling van de jaarlijkse bijdragen (WAPZ+RIZIV/pensioen) per bijdrageschiif, 2008-2011

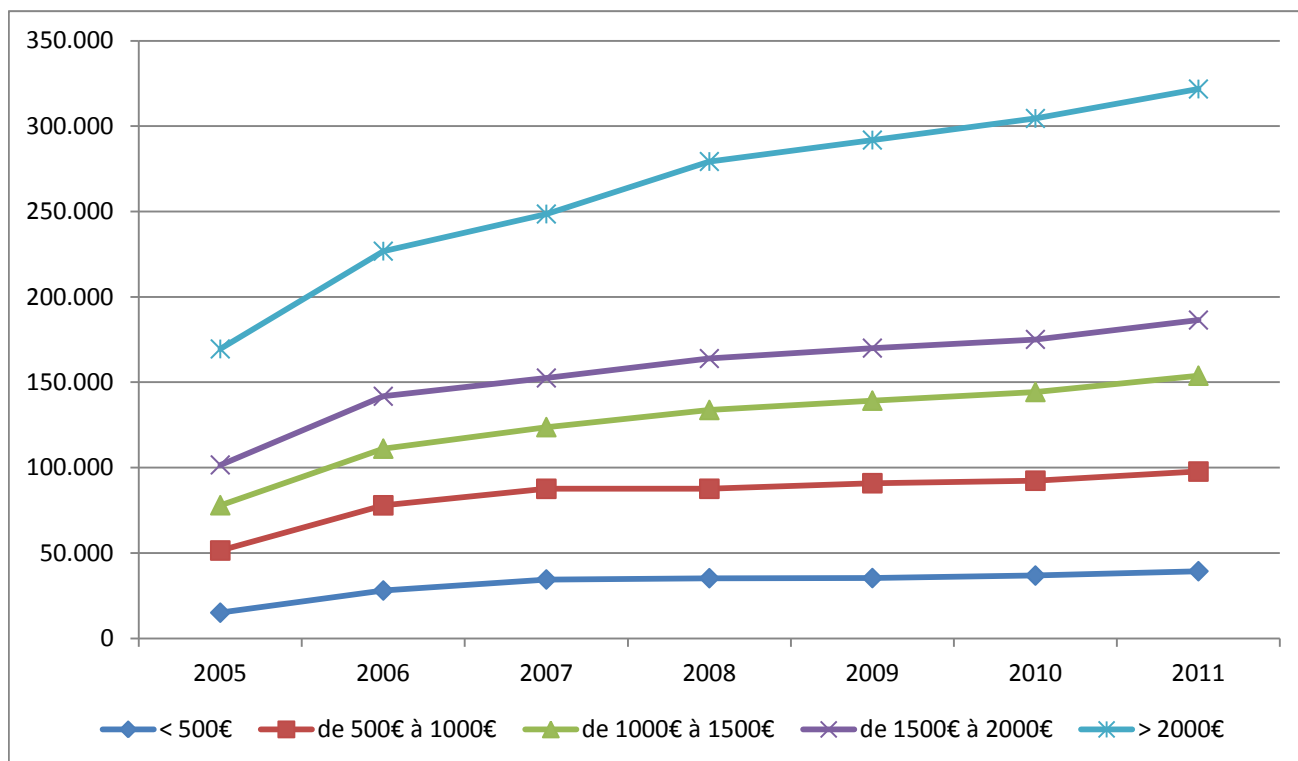
Tabel 16 : Aantal jaarlijkse bijdragen (WAPZ+RIZIV/pensioen) per bijdrageschiif, 2008-2011

jaarlijkse bijdrage	2008	2009	2010	2011
<100€	2.210	3.179	3.359	4.526
de 100€ à 500€	33.024	32.136	33.417	34.806
de 500€ à 1000€	52.361	55.552	55.564	58.359
de 1000€ à 1500€	46.189	48.381	51.983	56.167
de 1500€ à 2000€	30.096	30.736	30.771	32.568
de 2000€ à 2500€	31.692	34.039	31.220	31.959
≥2500€	83.715	87.815	98.198	103.358
Totaal	279.287	291.838	304.512	321.743

Grafiek 25 : Evolutie van de grootte van de bijdrage in % (basis 2008), 2009-2011

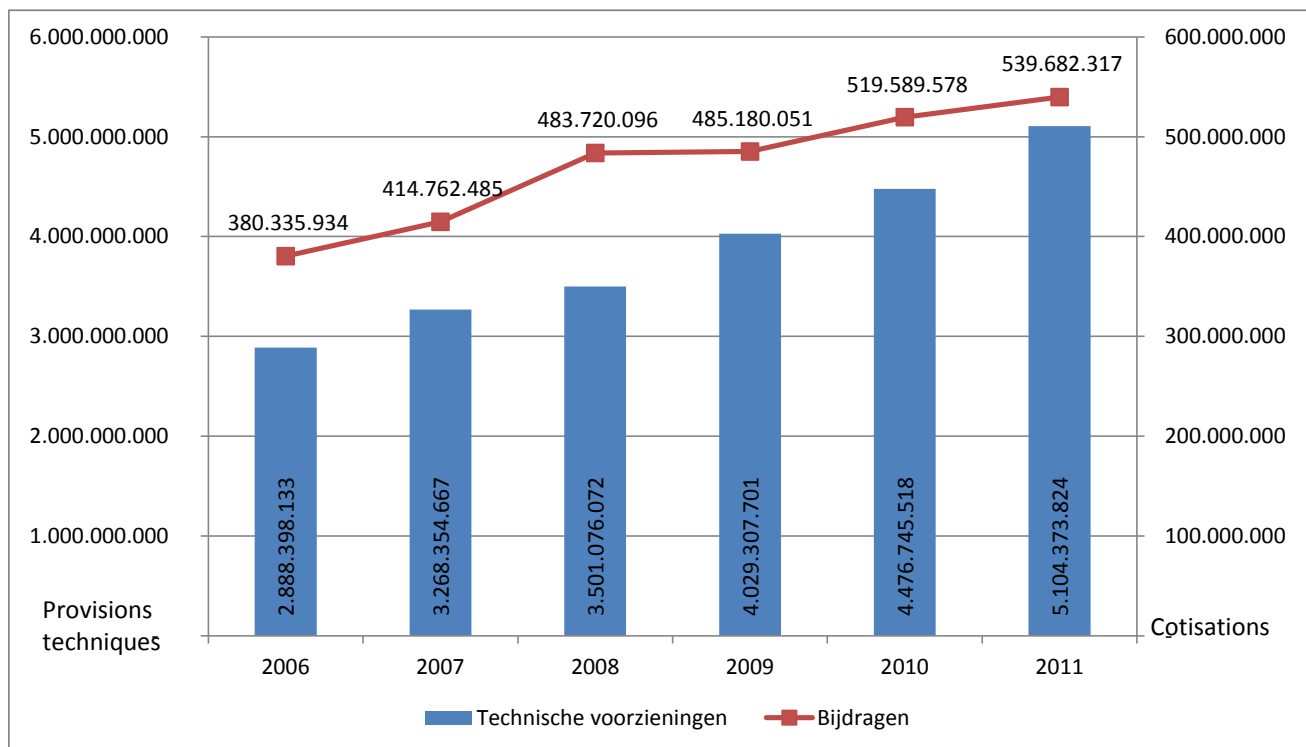
Grafiek 26 : Evolutie van de grootte van de bijdrage, 2005-2011

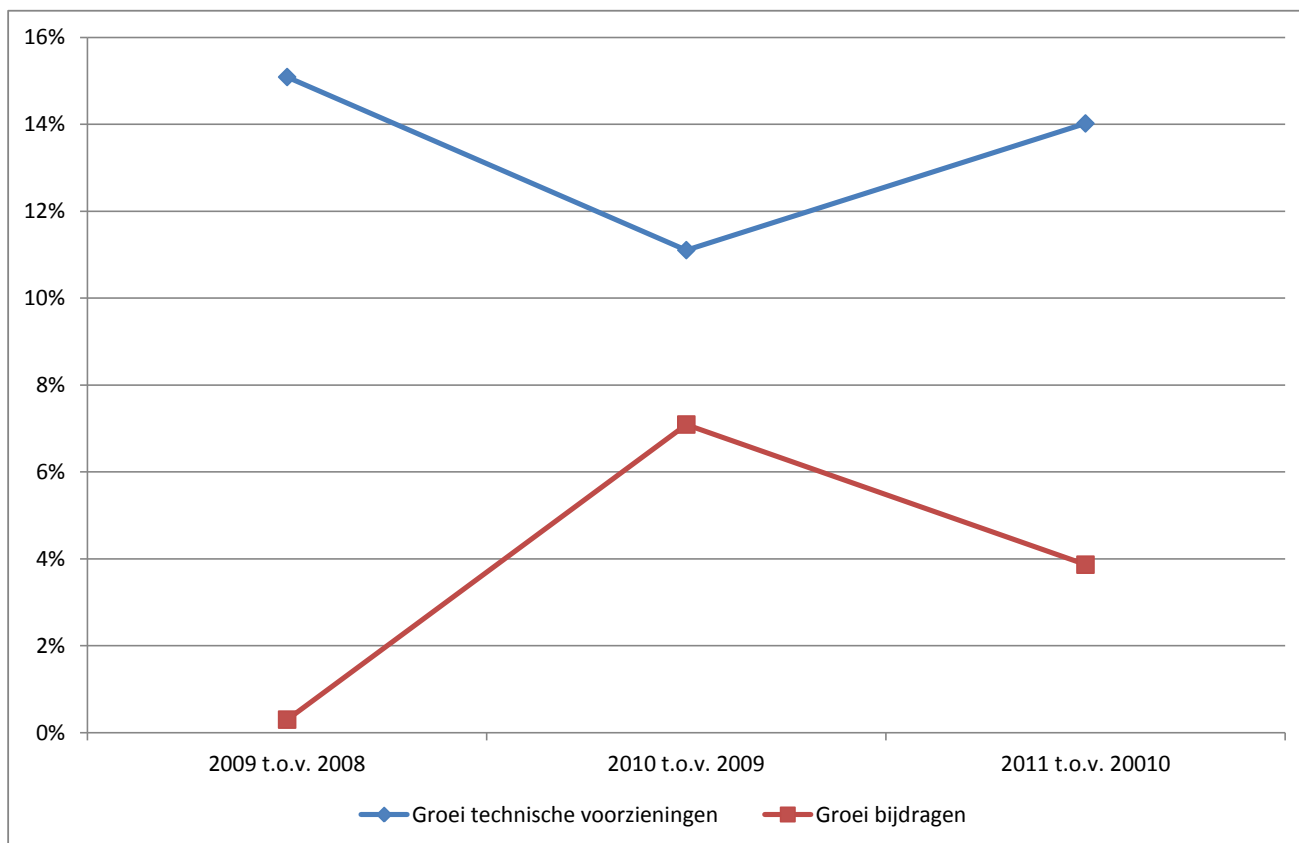
Tabel 17 : Aantal jaarlijkse bijdragen per bijdrageschijf, 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
< 500€	15.037	28.033	34.488	35.234	35.315	36.776	39.332
de 500€ à 1000€	36.410	49.877	53.102	52.361	55.552	55.564	58.359
de 1000€ à 1500€	26.539	33.223	36.137	46.189	48.381	51.983	56.167
de 1500€ à 2000€	23.601	30.648	28.768	30.096	30.736	30.771	32.568
> 2000€	67.915	84.999	96.040	115.407	121.854	129.418	135.317
Totaal	169.502	226.780	248.535	279.287	291.838	304.512	321.743

Grafiek 27 : Bedrag van de technische voorzieningen en de bijdragen, 2006-2011*

Grafiek 28 : Procentuele groei van de technische voorzieningen en de bijdragen, 2008-2011

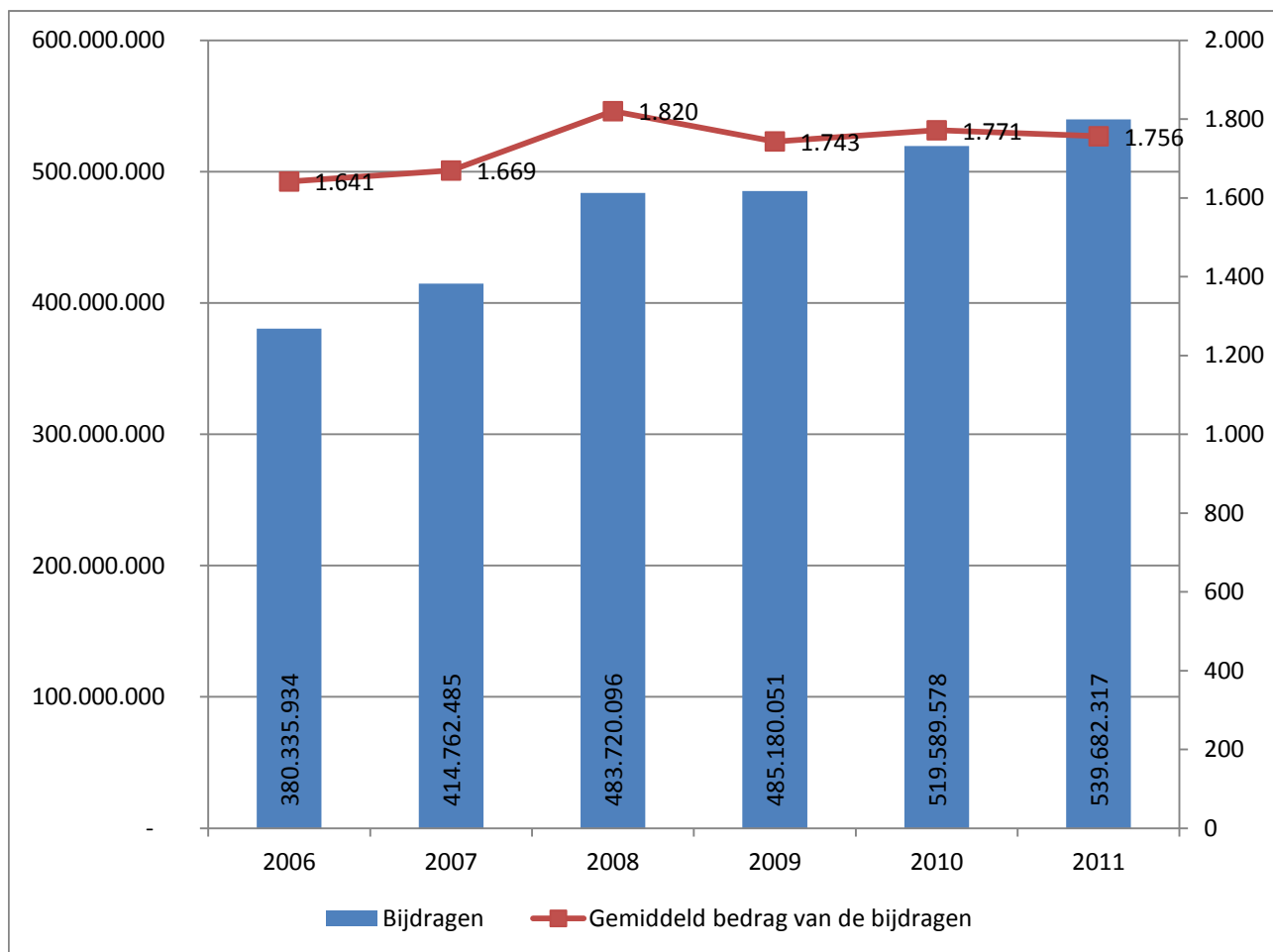

Tabel 18 : Bedrag van de technische voorzieningen en de bijdragen, 2006-2011

	2008	2009	2010	2011
Technische voorzieningen	3.501.076.072	4.029.307.701	4.476.745.518	5.104.373.824
Bijdragen	483.720.096	485.180.051	519.589.578	539.682.317

* De sterke stijging van de bijdragen tussen 2007 en 2008 is te wijten aan de opname van de Riziv aangeslotenen.

Grafiek 29 : Overzicht van de totale en gemiddelde bijdragen, 2006-2011*

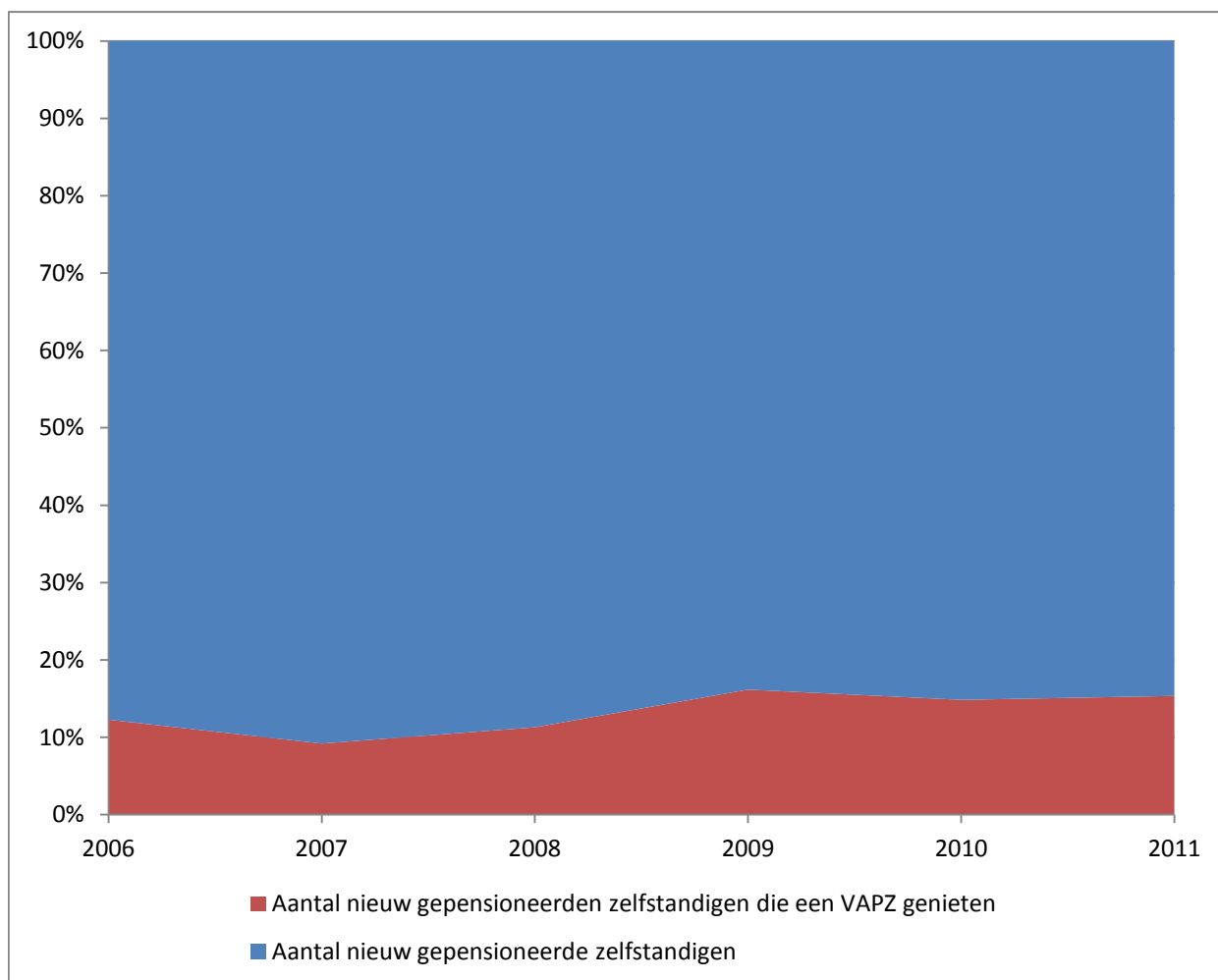

Tabel 19 : Overzicht van de totale en gemiddelde bijdragen, 2006-2011*

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bedrag van de bijdragen	380.335.934	414.762.485	483.720.096	485.180.051	519.589.578	539.682.317
Aantal actieve aangeslotenen	231.704	248.461	265.784	278.326	293.305	307.289
Gemiddeld bedrag van de bijdragen	1.641	1.669	1.820	1.743	1.771	1.756

* De sterke stijging van de bijdragen tussen 2007 en 2008 is te wijten aan de opname van de Riziv aangeslotenen.

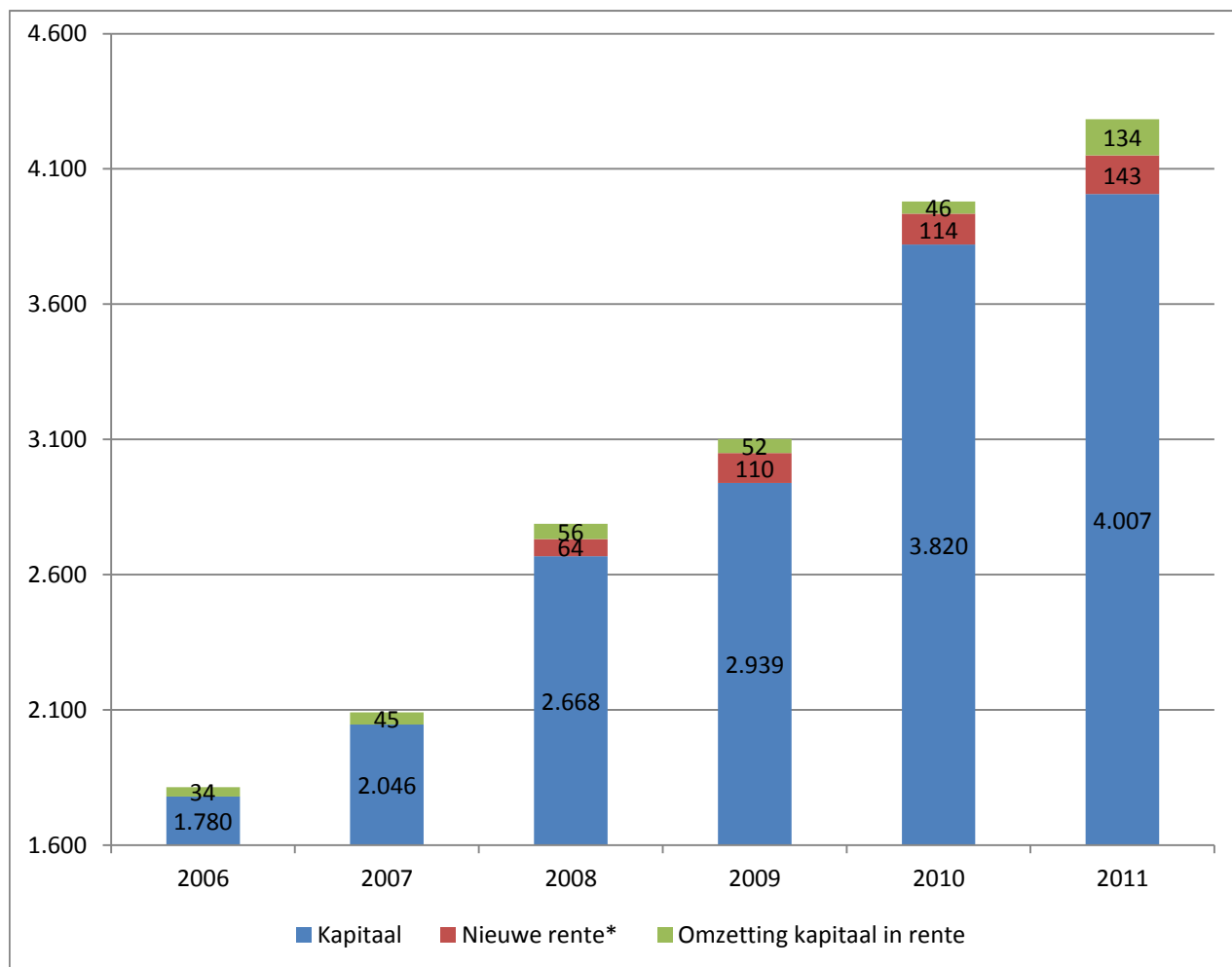
Grafiek 30 : Evolutie van het percentage nieuw gepensioneerden die een VAPZ genieten, 2006-2011

Tabel 20 : Aantal nieuw gepensioneerde zelfstandigen waaronder zij die een VAPZ genieten , 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal nieuw gepensioneerde zelfstandigen	12.958	20.653	21.885	16.084	22.833	23.625
Aantal nieuw gepensioneerden zelfstandigen die een VAPZ genieten	1.814	2.091	2.788	3.101	3.980	4.284

Grafiek 31 : Overzicht van het aantal pensioenprestaties per type, 2006-2011

Tabel 21 : Aantal pensioenprestaties per type, 2006-2011

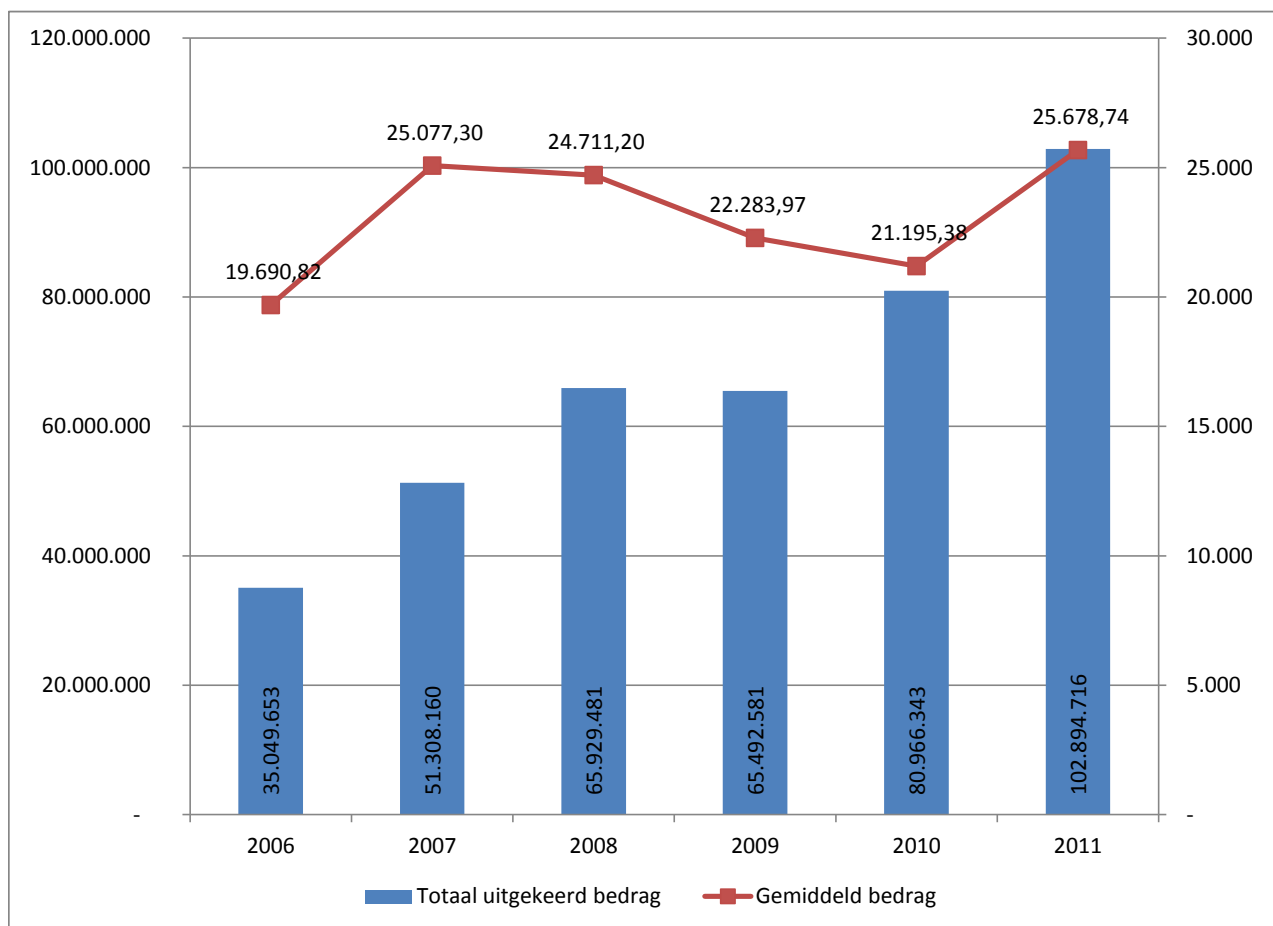
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitaal	1.780	2.046	2.668	2.939	3.820	4.007
Nieuwe rente*	n.v.t.	n.v.t.	64	110	114	143
Omzetting kapitaal in rente	34	45	56	52	46	134
Totaal	1.814	2.091	2.788	3.101	3.980	4.284

Tabel 22 : Totaal bedrag per type pensioenprestatie, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitaal	35.049.653	51.308.160	65.929.481	65.492.581	80.966.343	102.894.716
Nieuwe rente*	N.A.	N.A.	262.119	146.820	389.941	405.536
Omzetting kapitaal in rente	2.940.748	3.592.079	5.675.293	5.972.965	3.782.936	6.308.550
Totaal	37.990.401	54.900.239	71.866.893	71.612.366	85.139.220	109.608.802

* Voor de jaren 2005 - 2007 zijn er geen cijfers beschikbaar over de nieuwe rente.

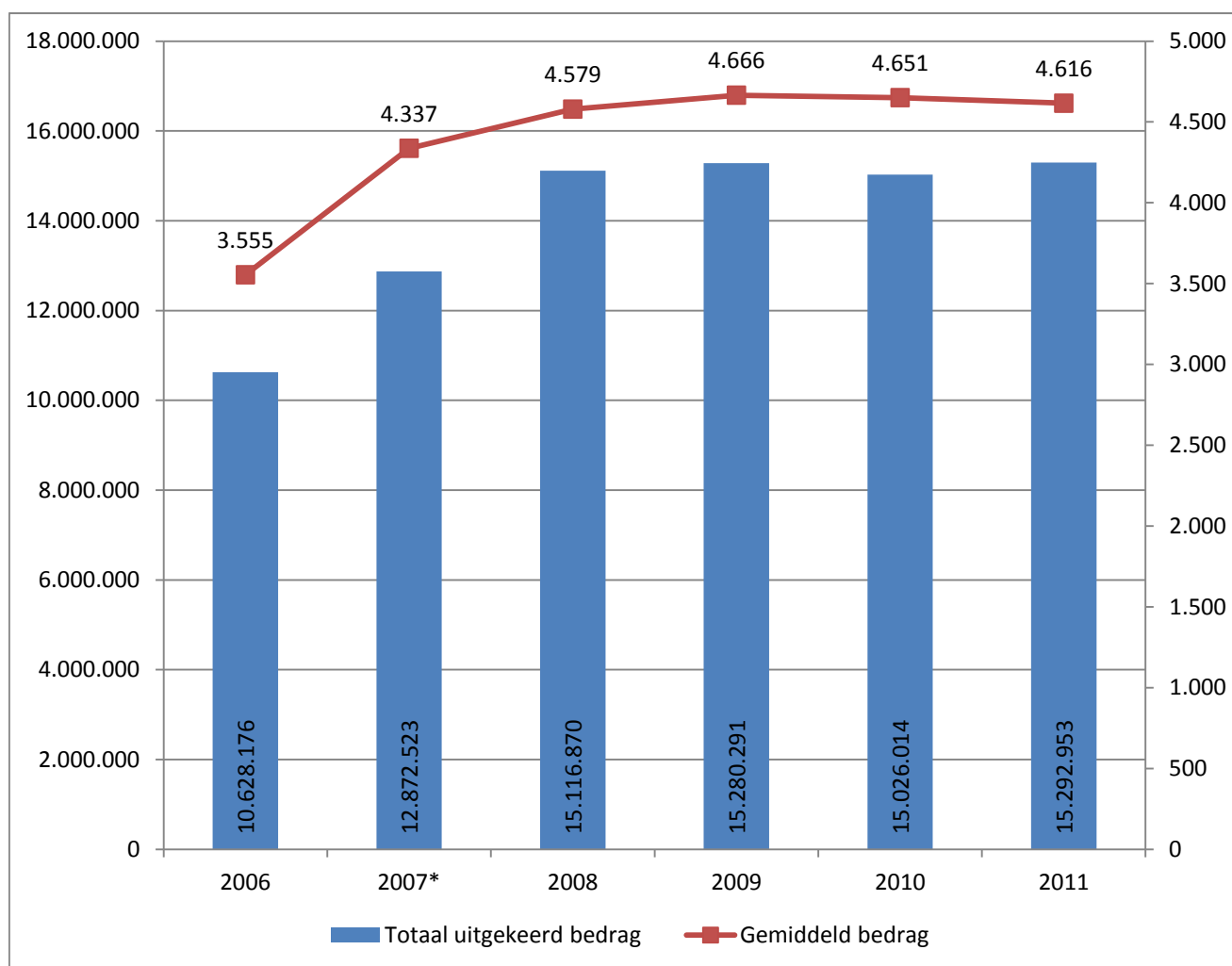
Grafiek 32 : Totaal en gemiddeld bedrag uitgekeerd in de vorm van een kapitaal, 2006-2011

Tabel 23 : Aantal en bedrag van de pensioenprestaties uitgekeerd in de vorm van een kapitaal, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal	1.780	2.046	2.668	2.939	3.820	4.007
Totaal uitgekeerd bedrag	35.049.653	51.308.160	65.929.481	65.492.581	80.966.343	102.894.716
Gemiddeld bedrag	19.691	25.077	24.711	22.284	21.195	25.679

Grafiek 33 : Totaal en gemiddeld bedrag uitgekeerd in de vorm van een rente, 2006-2011

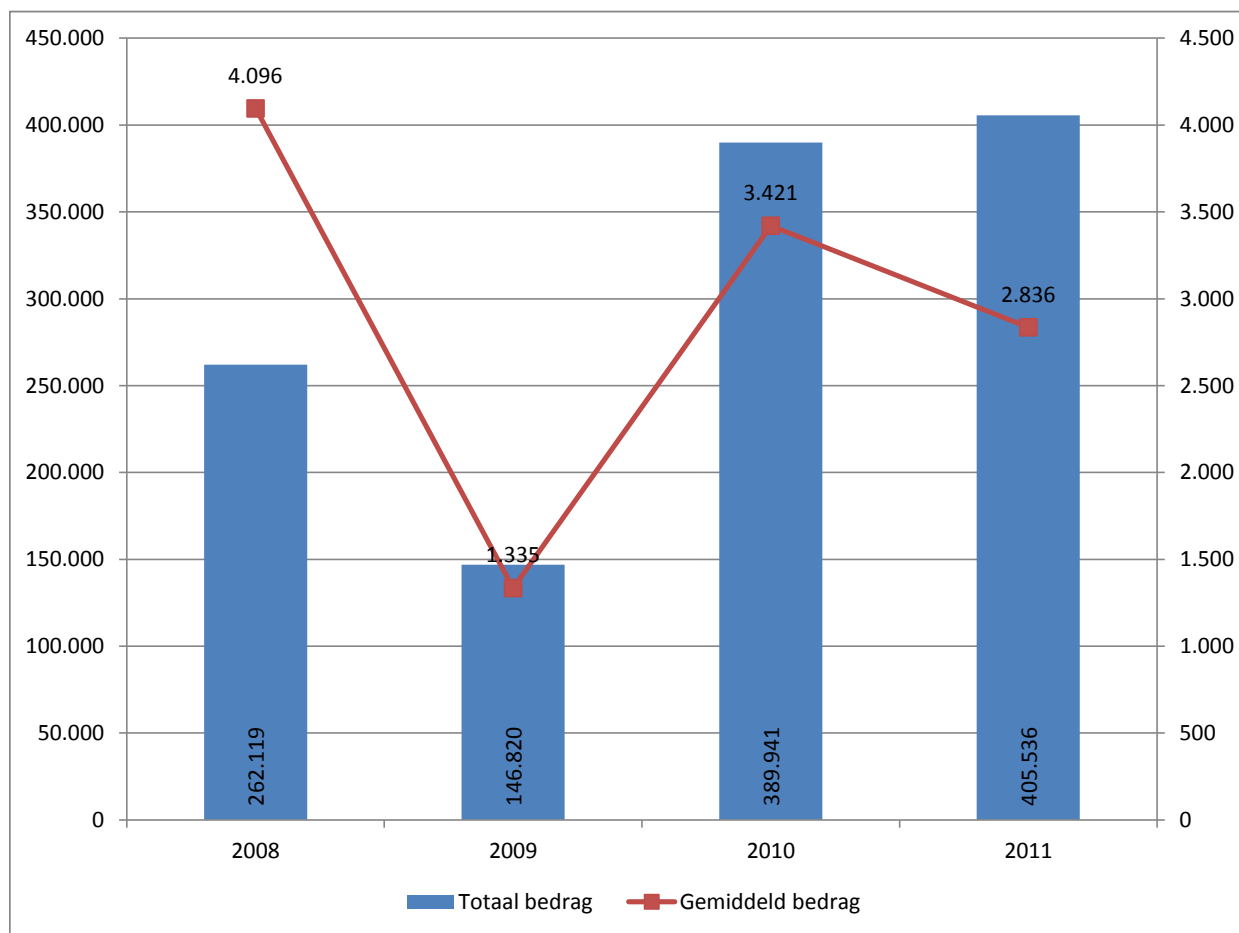
Tabel 24 : Aantal en bedrag van de pensioenprestaties uitgekeerd in de vorm van een rente, 2006-2011

	2006	2007*	2008	2009	2010	2011
Aantal	2.990	2.968	3.301	3.275	3.231	3.313
Totaal uitgekeerd bedrag	10.628.176	12.872.523	15.116.870	15.280.291	15.026.014	15.292.953
Gemiddeld bedrag**	3.555	4.337	4.579	4.666	4.651	4.616

* Lineaire interpolatie voor 2007.

** Het gemiddeld bedrag kan verschillen doordat een rentegenieter die tijdens het jaar overlijdt geen bedrag krijgt voor het hele jaar.

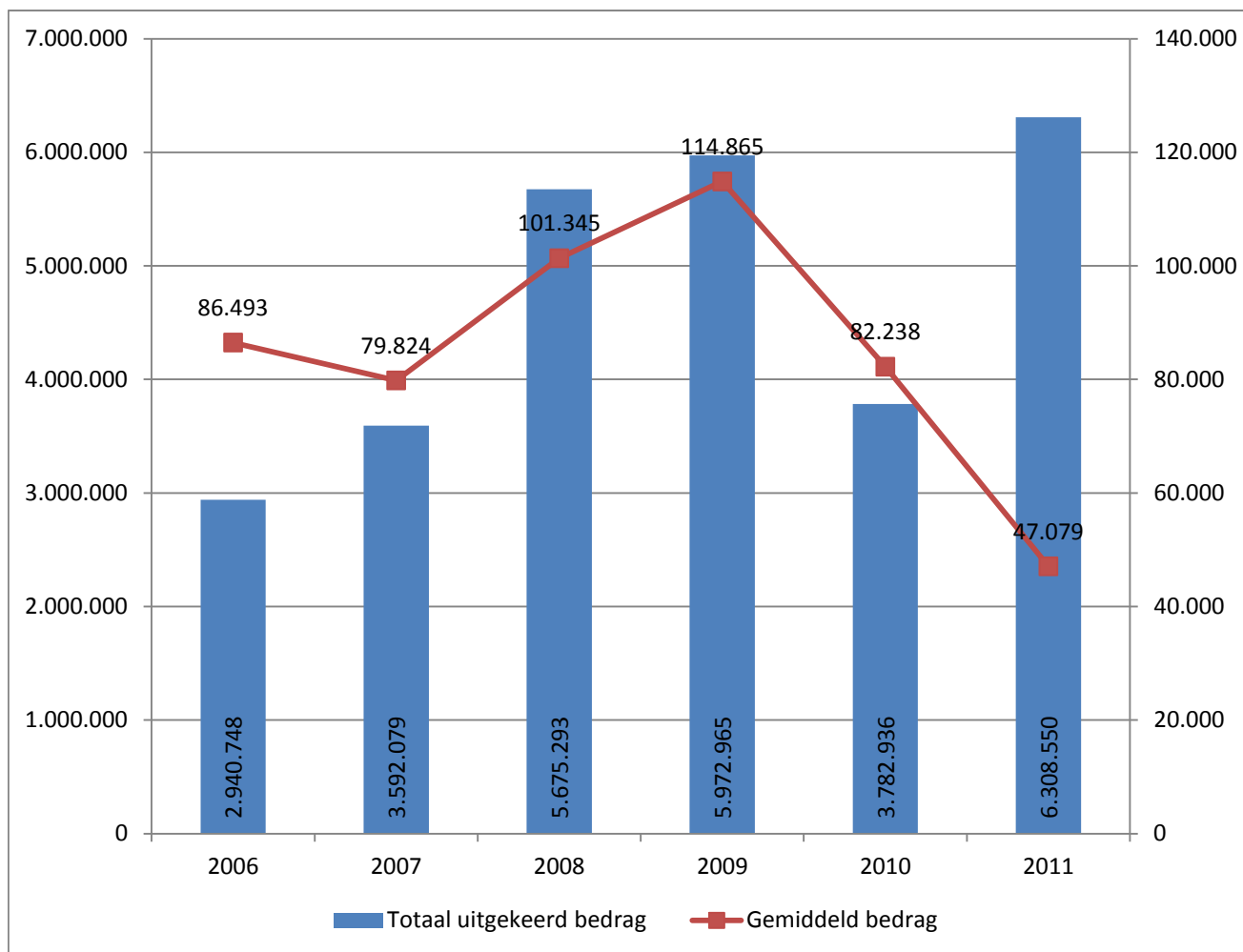
Grafiek 34 : Totaal en gemiddeld bedrag van de nieuwe rentes, 2010-2011

Tabel 25 : Aantal en bedrag van de nieuwe rentes, 2010-2011

	2008	2009	2010	2011
Aantal	64	110	114	143
Totaal bedrag	262.119	146.820	389.941	405.536
Gemiddeld bedrag	4.096	1.335	3.421	2.836

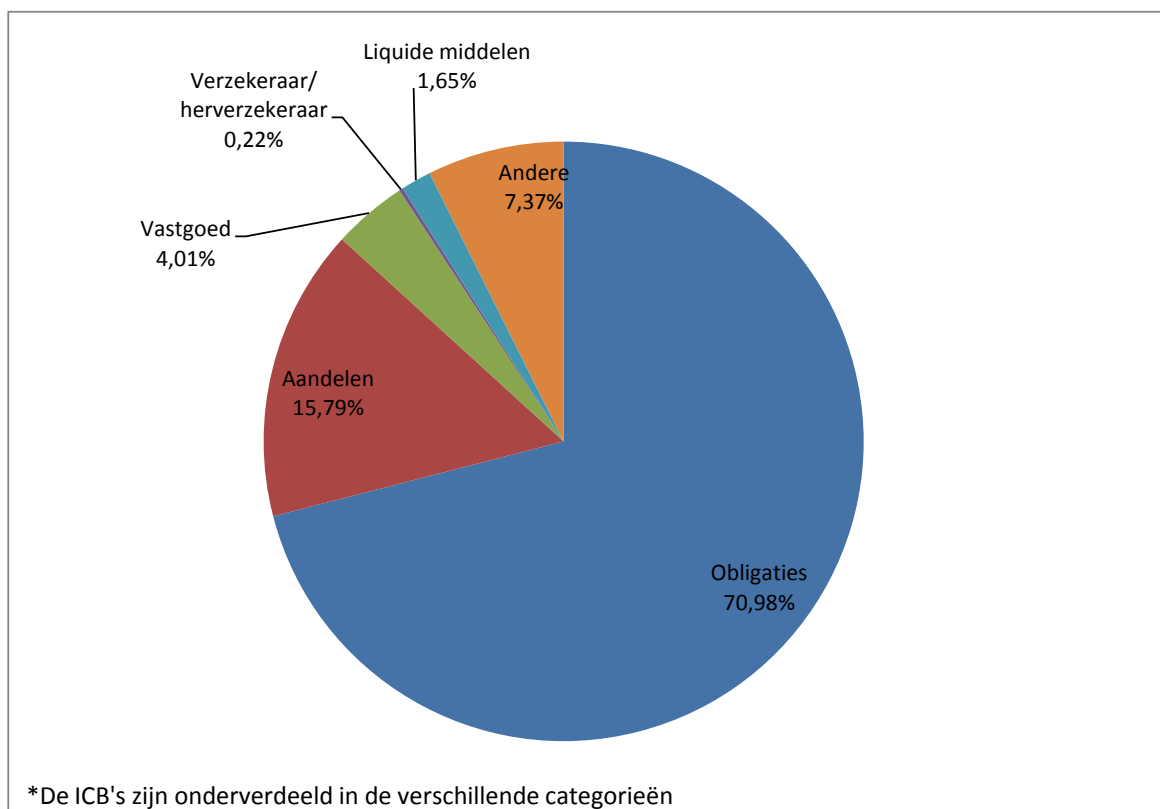
Grafiek 35 : Totaal en gemiddeld bedrag van het kapitaal dat werd omgezet in rente, 2006-2011

Tabel 26 : Aantal en bedrag van de pensioenprestaties in kapitaal die zijn omgezet in rente, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal	34	45	56	52	46	134
Totaal uitgekeerd bedrag	2.940.748	3.592.079	5.675.293	5.972.965	3.782.936	6.308.550
Gemiddeld bedrag	86.493	79.824	101.345	114.865	82.238	47.079

Grafiek 36 : Verdeling van de beleggingsportefeuille voor 2011*

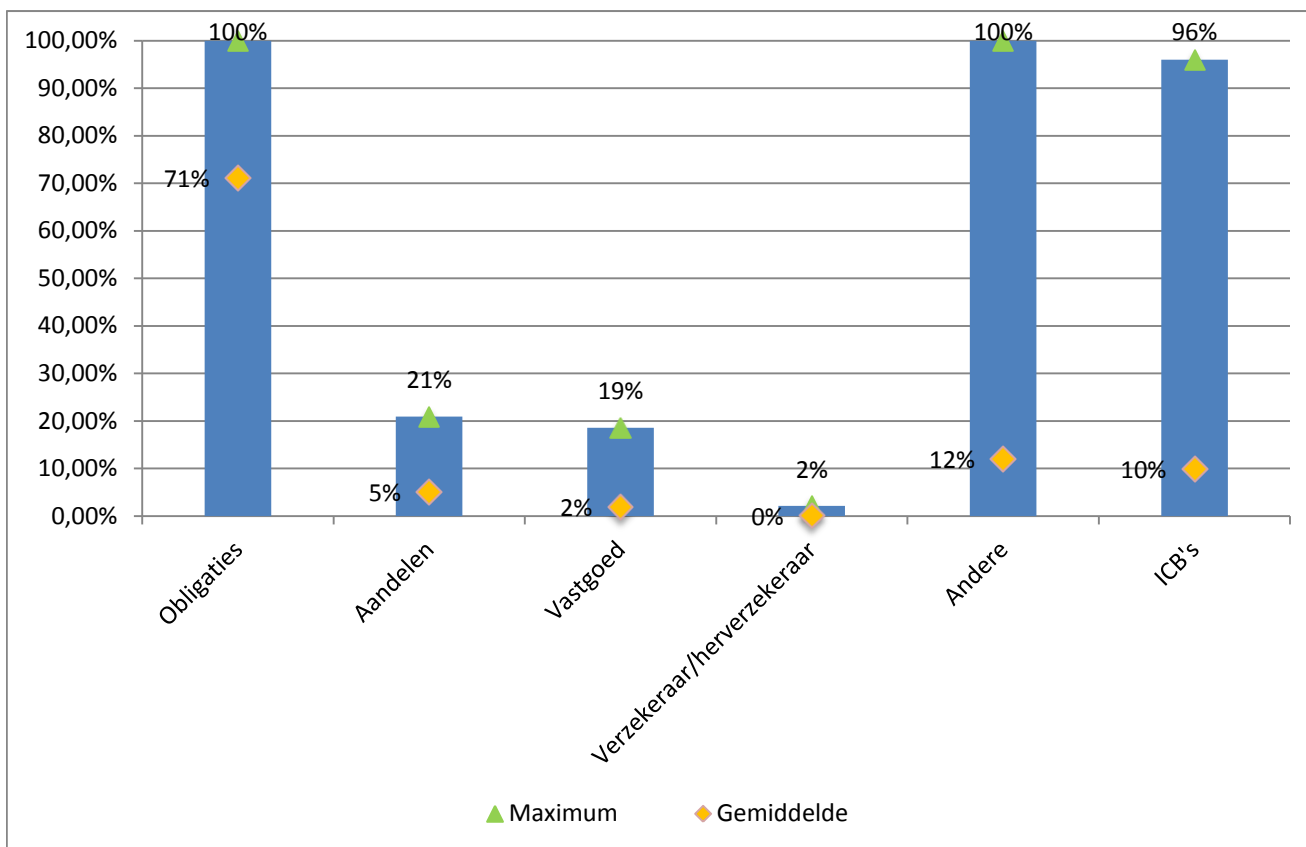
Tabel 27 : Bedrag van de beleggingsportefeuille, 2008-2011

	2008	2009	2010	2011
Obligaties	1.773.028.933	2.289.301.760	2.893.765.725	3.407.763.389
Aandelen	206.255.116	199.845.756	210.932.168	220.685.380
Vastgoed	68.262.650	62.504.783	67.220.228	57.109.597
Verzekeraar/herverzekeraar	15.782.326	8.889.412	8.211.928	8.092.712
Liquide middelen	-	-	-	-
Andere	465.083.115	327.994.921	263.858.897	352.935.575
ICB's	972.663.932	1.140.659.654	1.032.756.572	1.057.787.171
Totaal	3.501.076.072	4.029.196.286	4.476.745.518	5.104.373.824

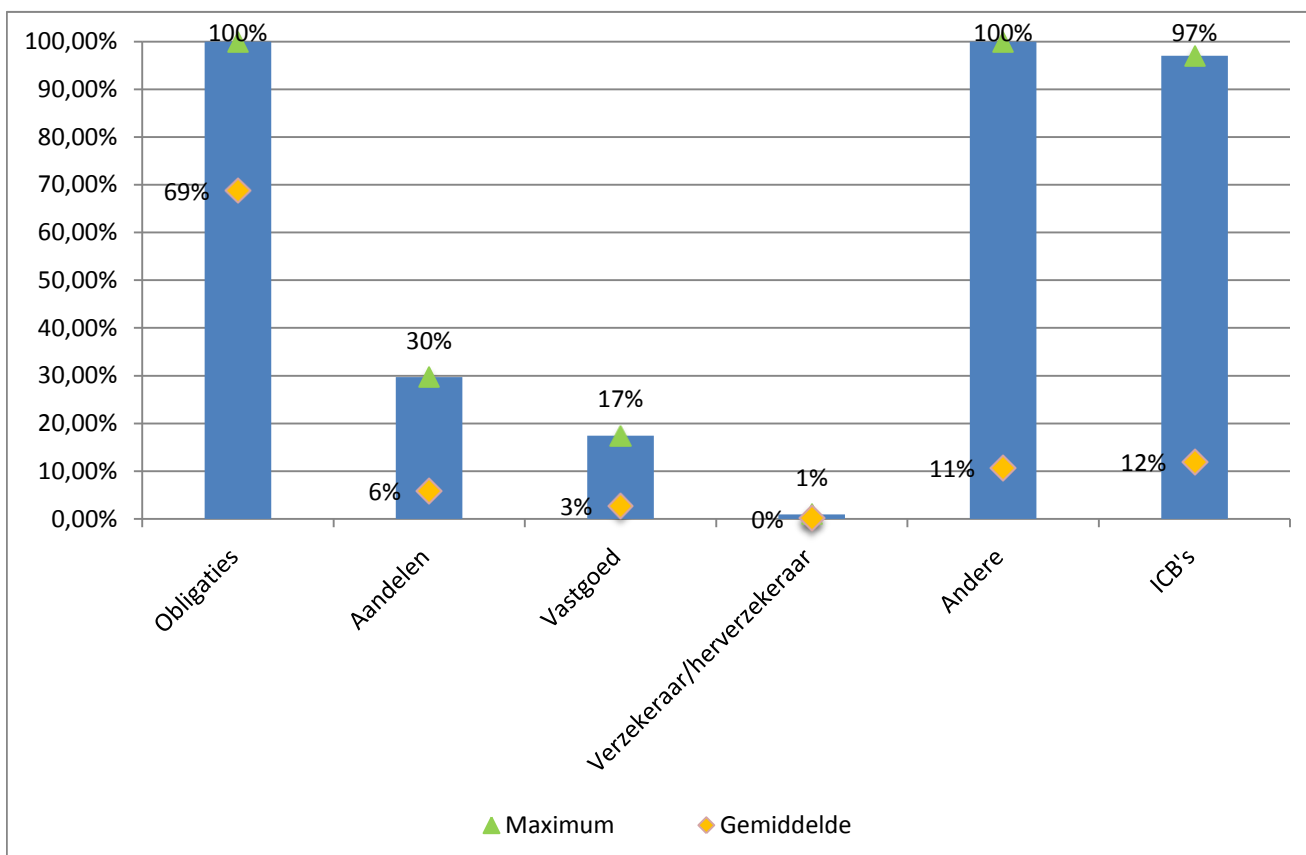
Tabel 28 : Verdeling van de beleggingsportefeuille, 2008-2011

	2008	2009	2010	2011
Obligaties	51%	57%	65%	67%
Aandelen	6%	5%	5%	4%
Vastgoed	2%	2%	2%	1%
Verzekeraar/herverzekeraar	0%	0%	0%	0%
Liquide middelen	0%	0%	0%	0%
Andere	13%	8%	6%	7%
ICB's	28%	28%	23%	21%
Totaal	100%	100%	100%	100%

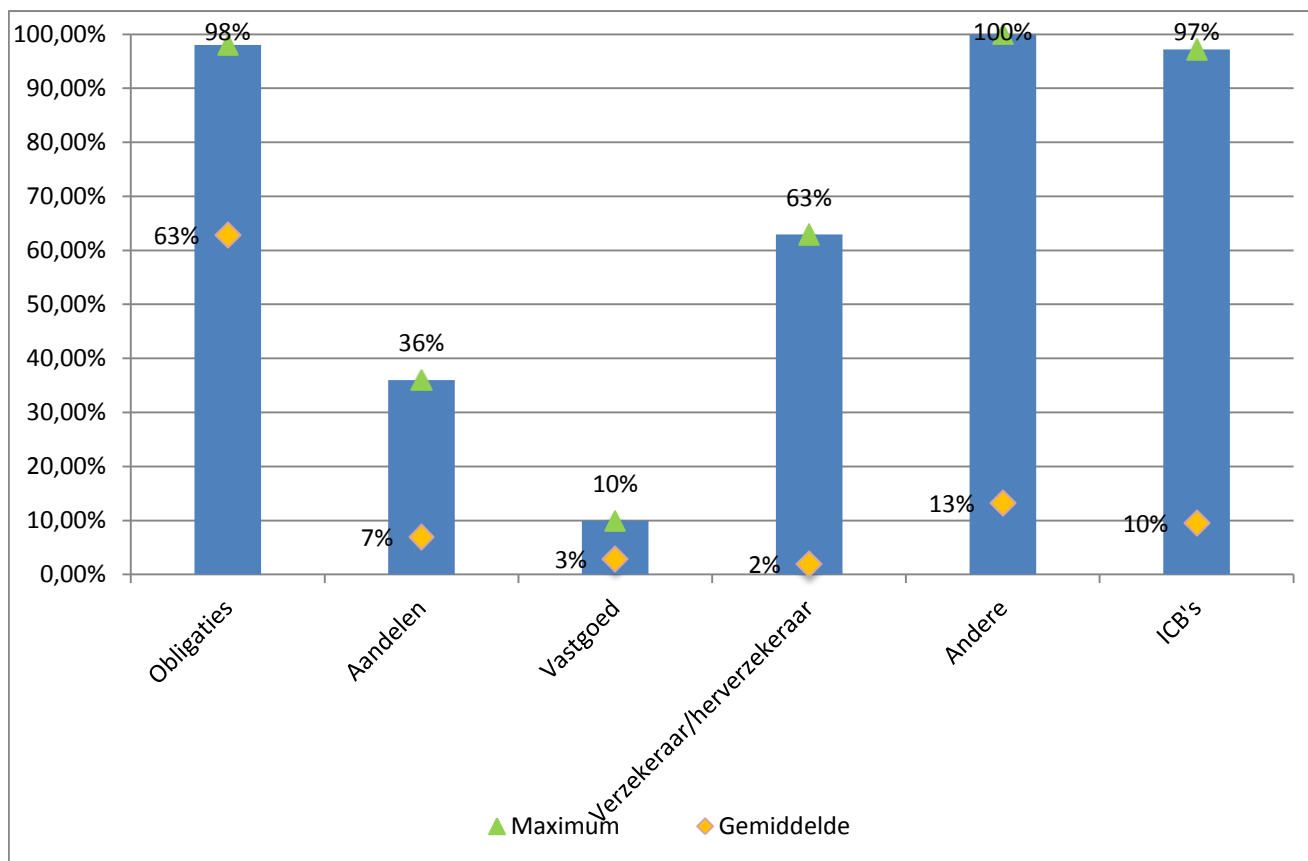
Grafiek 37 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2011

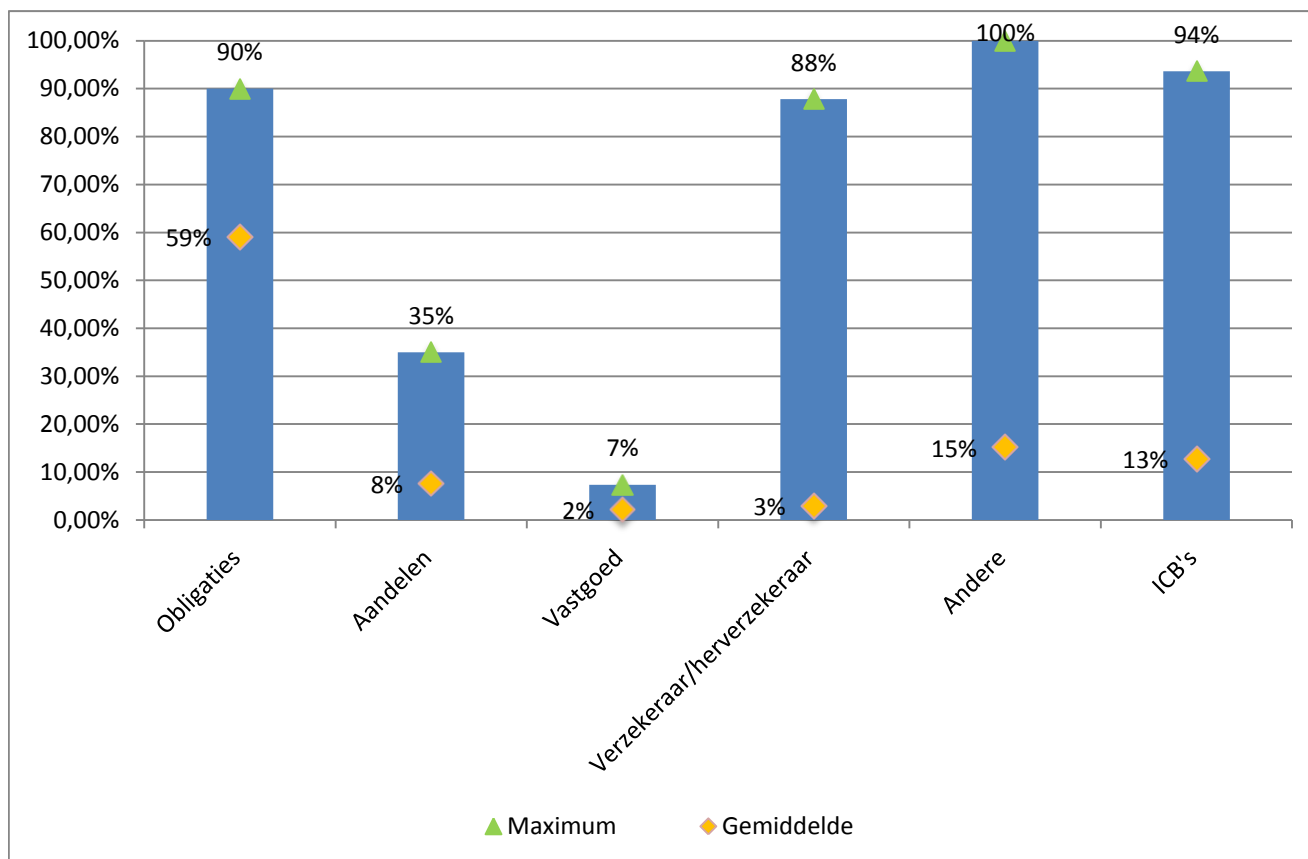
Grafiek 38 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2010

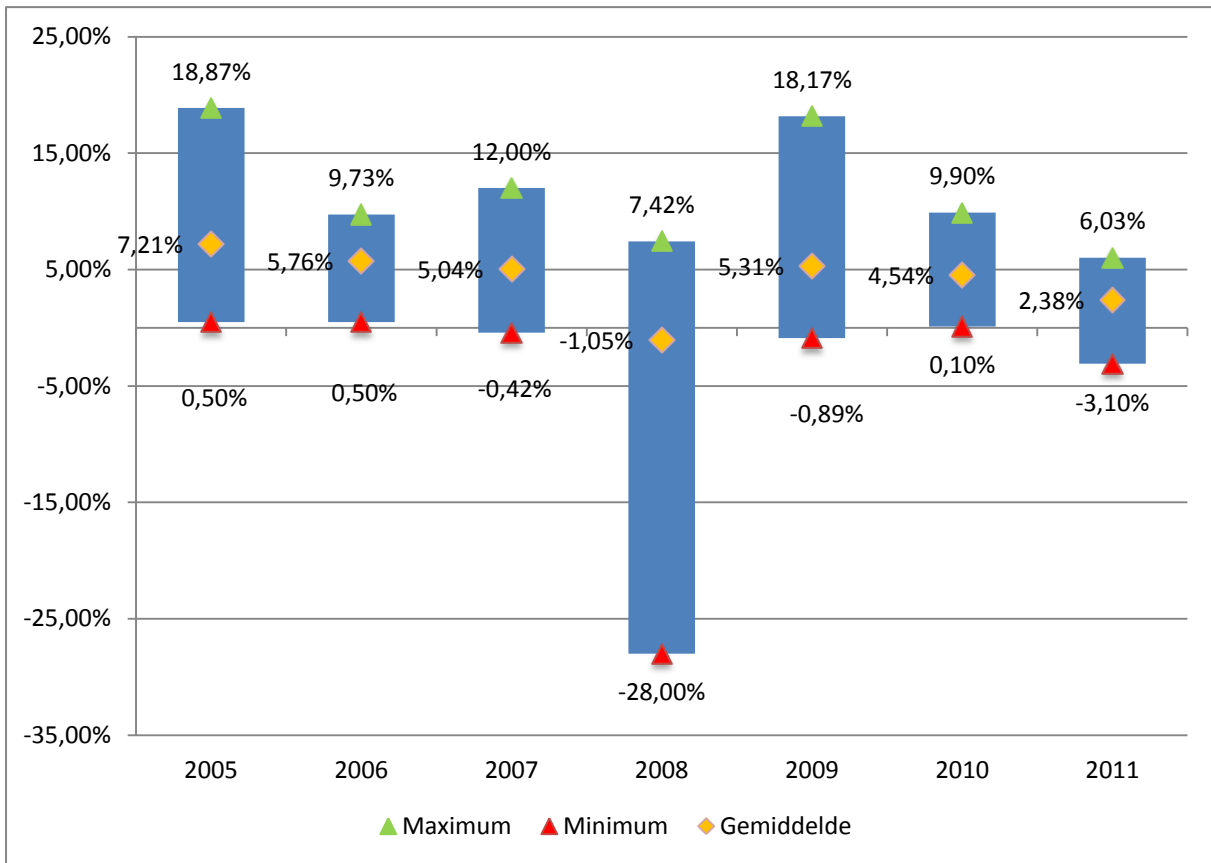
Grafiek 39 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2009

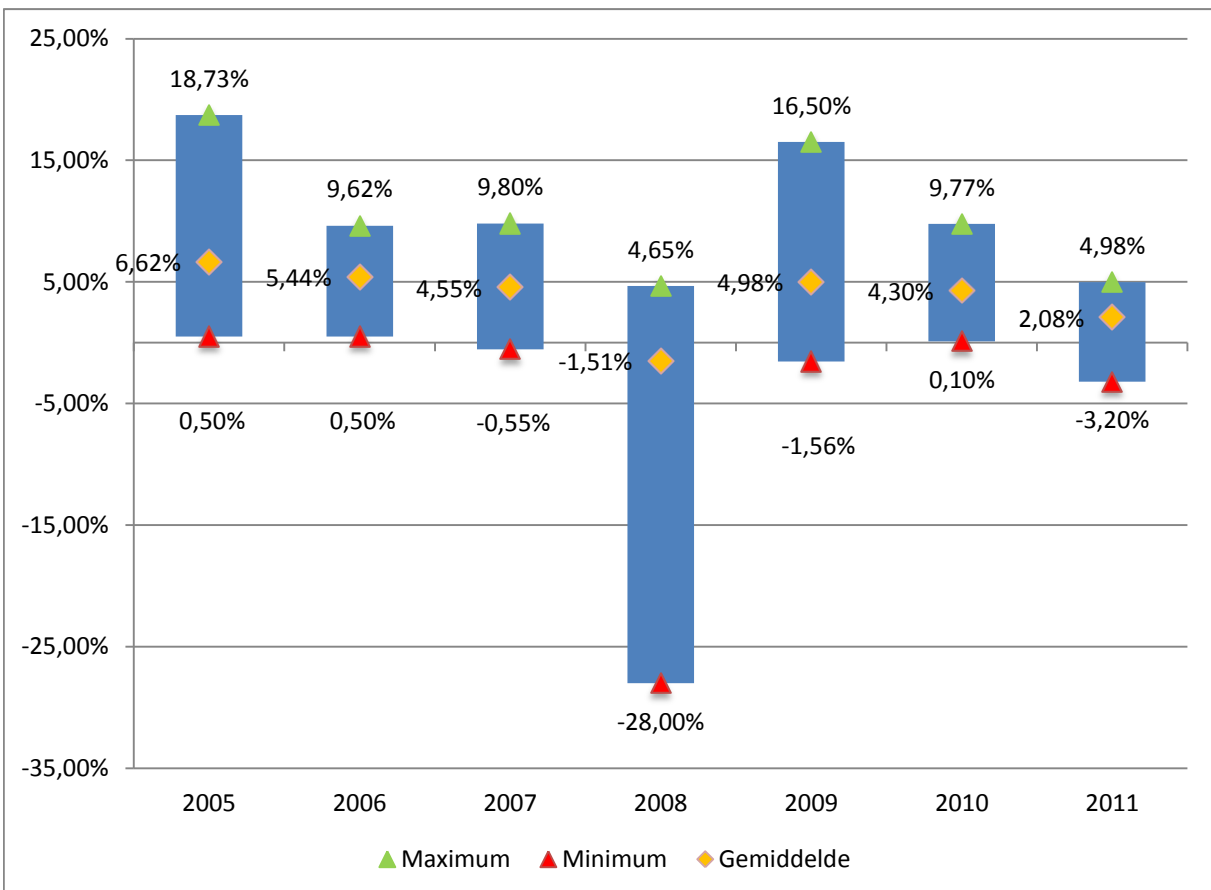
Grafiek 40 : Verdeling van de beleggingsportefeuilles, maxima en gemiddelde, 2008

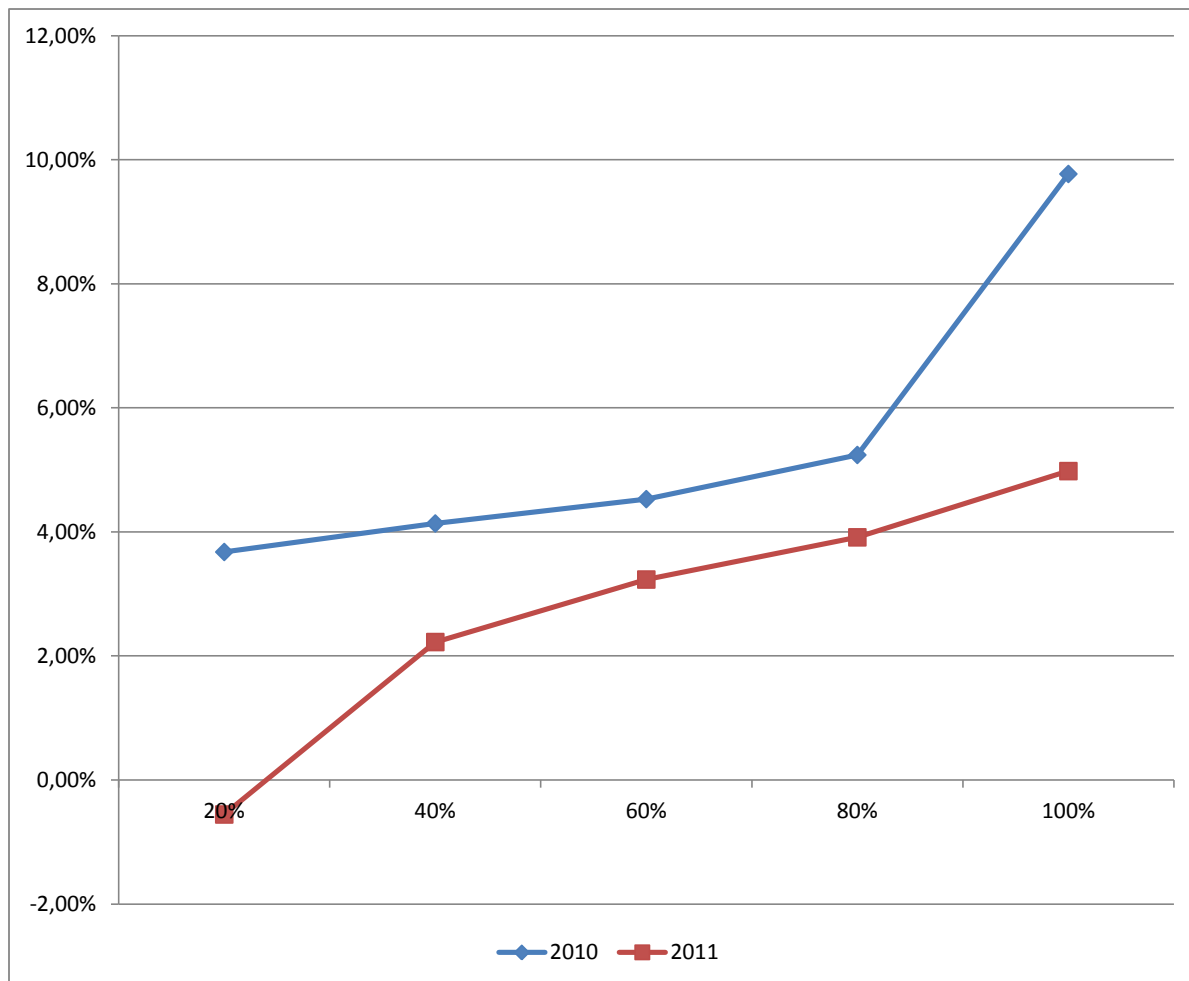
Grafiek 41 : Maxima, minima en gemiddelde van het bruto jaarlijks rendement, 2005-2011

Grafiek 42 : Maxima, minima en gemiddelde van het netto jaarlijks rendement, 2005-2011

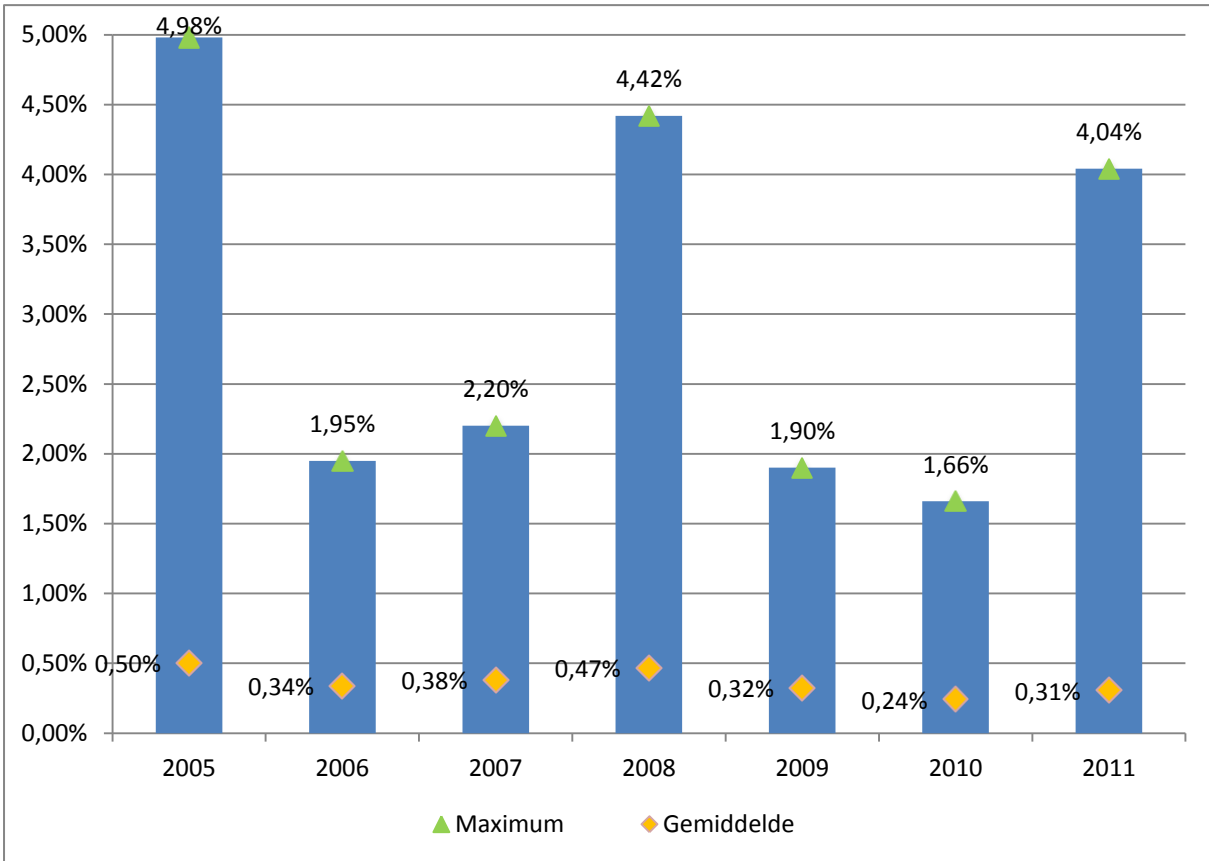
Grafiek 43 : Verdeling van de rendementen, 2011

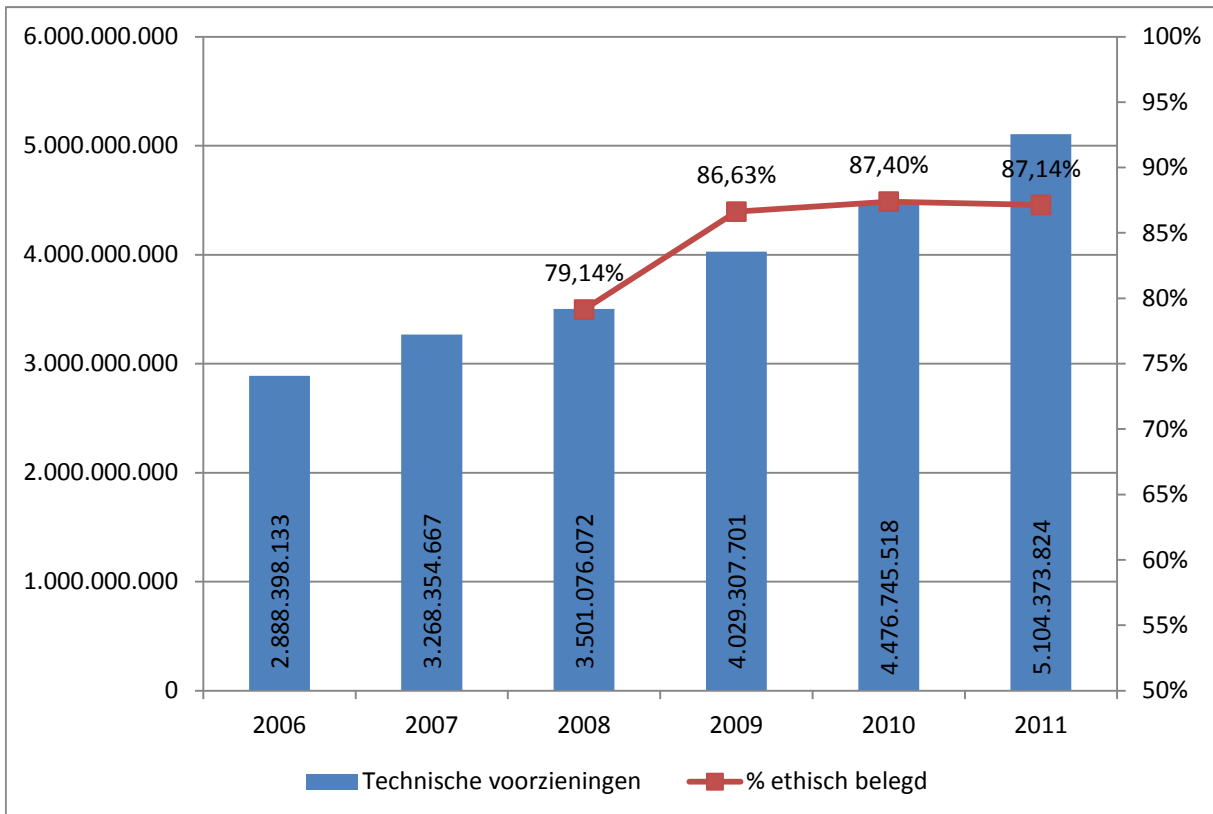
Tabel 29 : Verdeling van de rendementen, 2011

in functie van aantal providers	2010	2011
20%	3,68%	-0,56%
40%	4,14%	2,22%
60%	4,53%	3,23%
80%	5,24%	3,91%
100%	9,77%	4,98%

Grafiek 44 : Overzicht verschil tussen bruto en netto jaarlijks rendement, 2005-2011

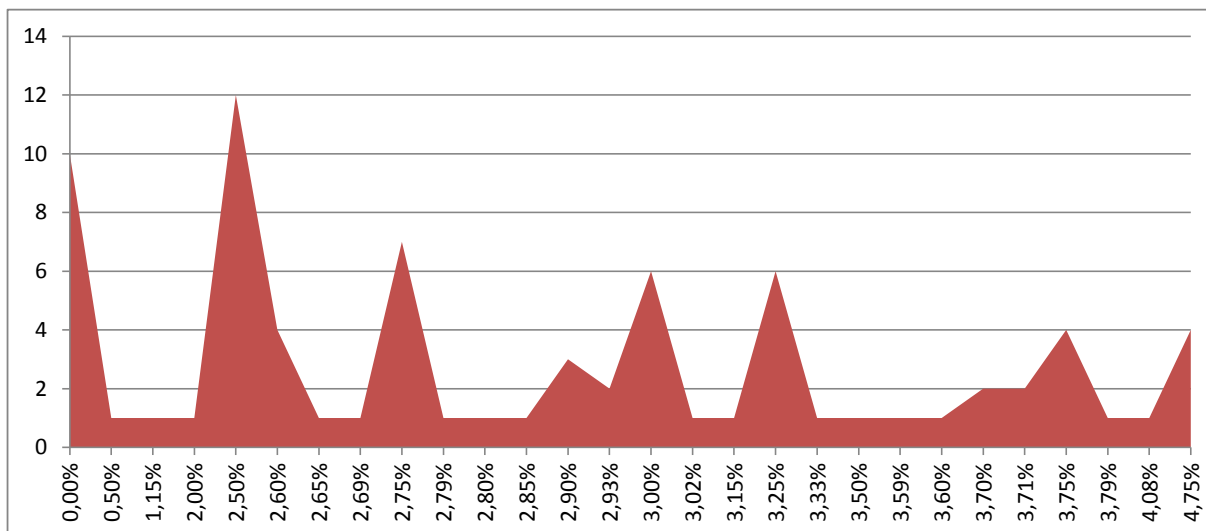

Grafiek 45 : Percentage van de technische voorzieningen waarbij rekening gehouden wordt met ethische aspecten, 2006-2011*

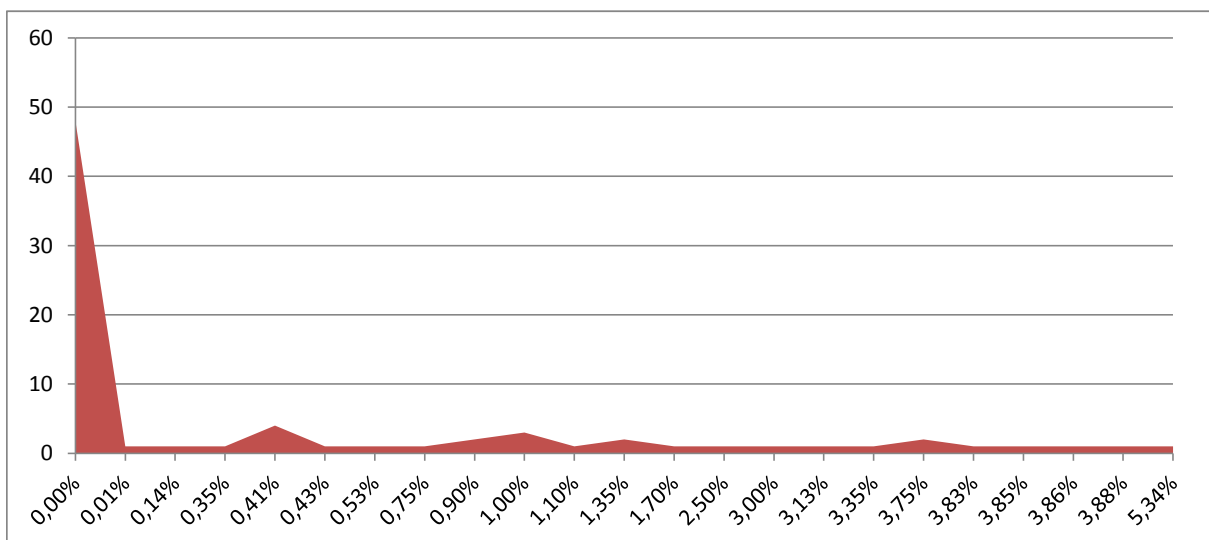

*Dit percentage is louter indicatief aangezien de instellingen wel gevraagd is of zij rekening houden met ethische aspecten maar niet in welke mate.

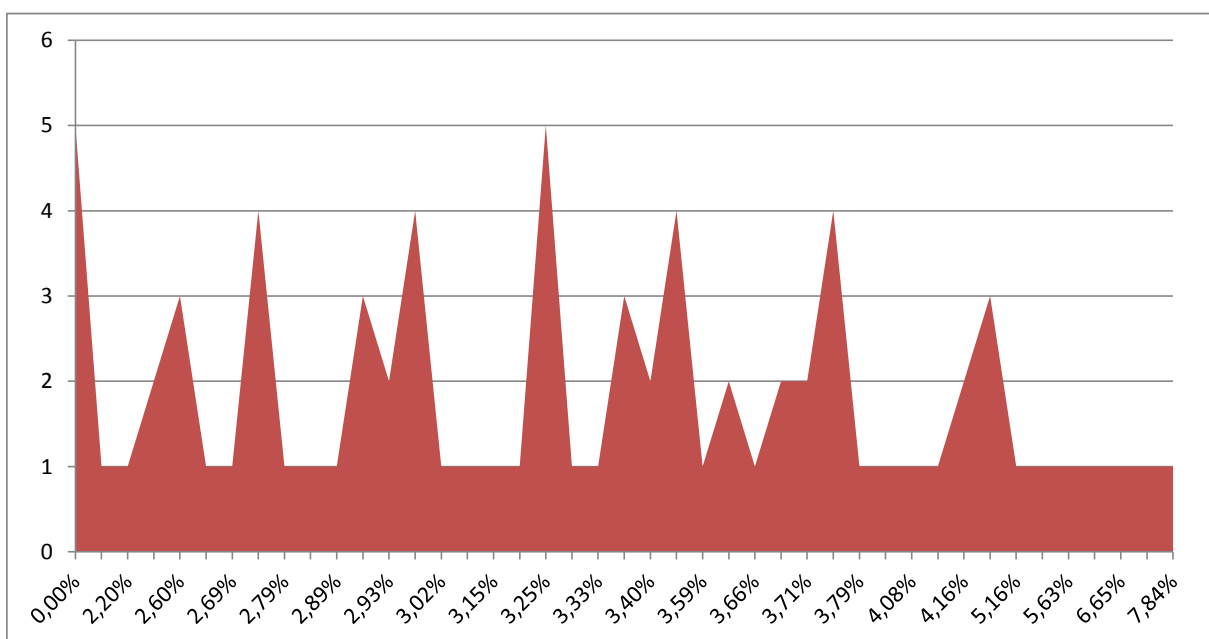
Grafiek 46 : Verdeling van het gewaarborgde rendement, 2010

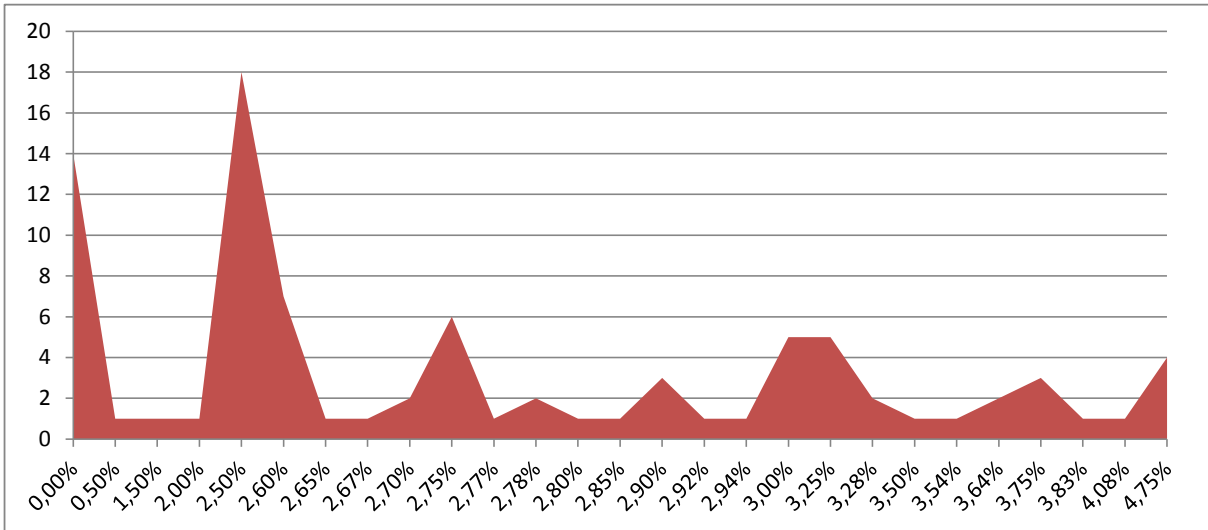
Grafiek 47 : Verdeling van de winstdeelneming, 2010

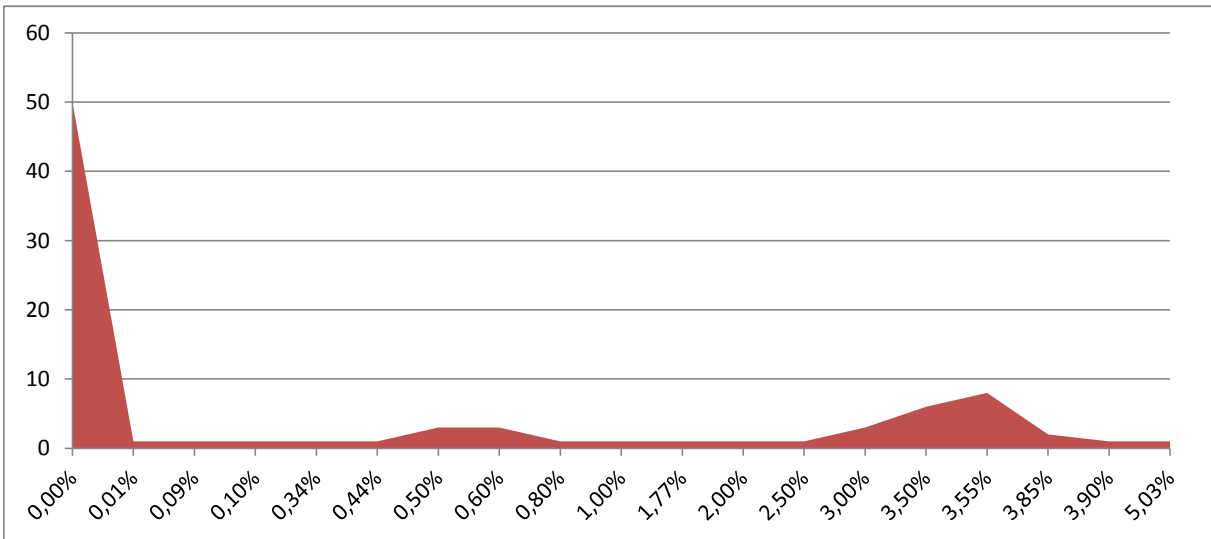
Grafiek 48 : Verdeling van het totaal rendement, 2010

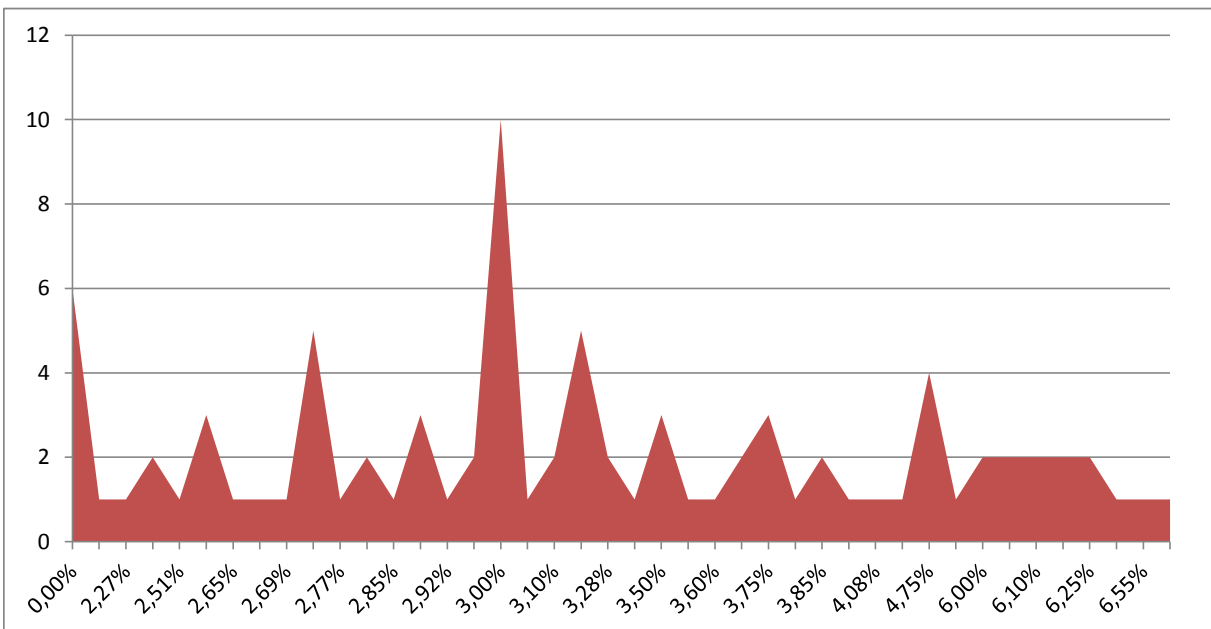
Grafiek 49 : Verdeling van het gewaarborgde rendement, 2011

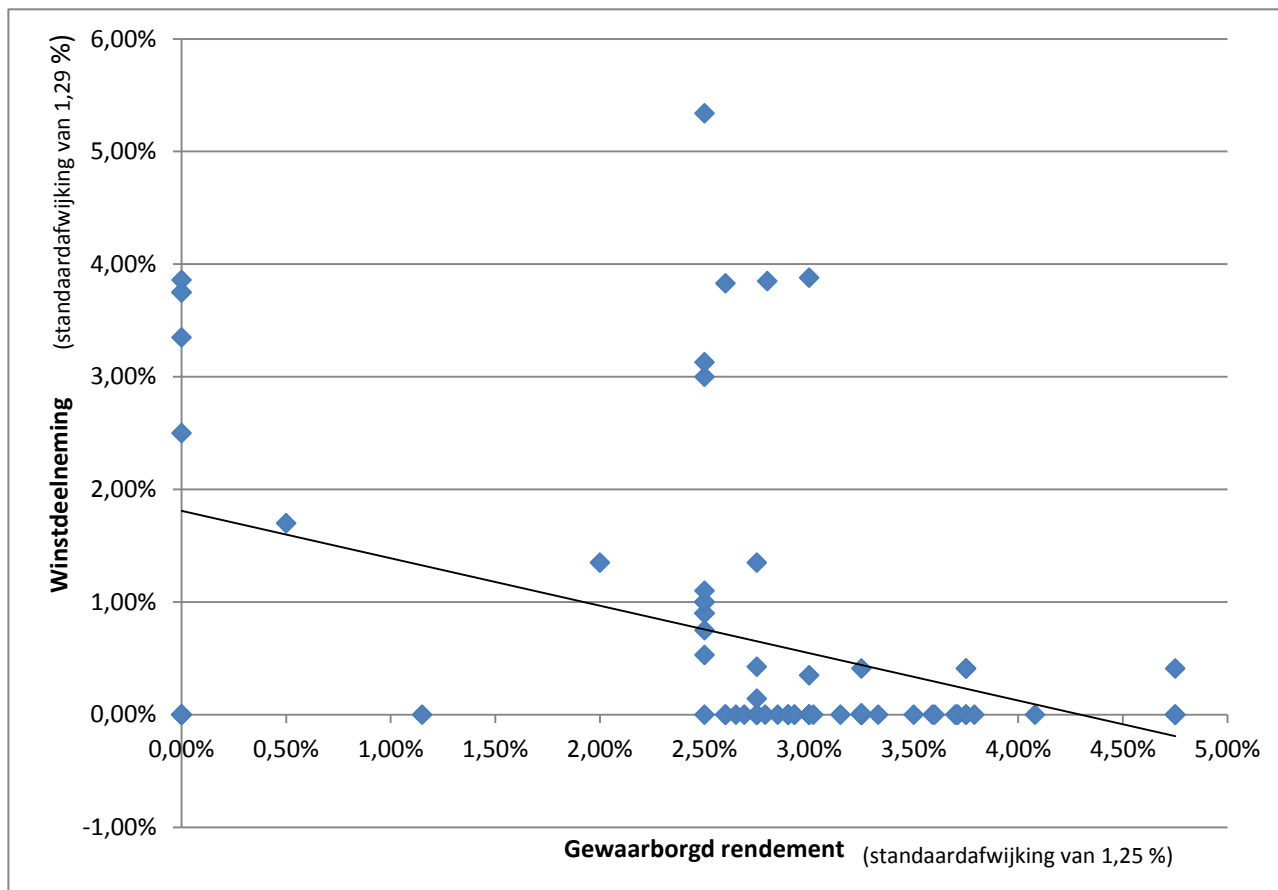
Grafiek 50 : Verdeling van de winstdeelneming, 2011

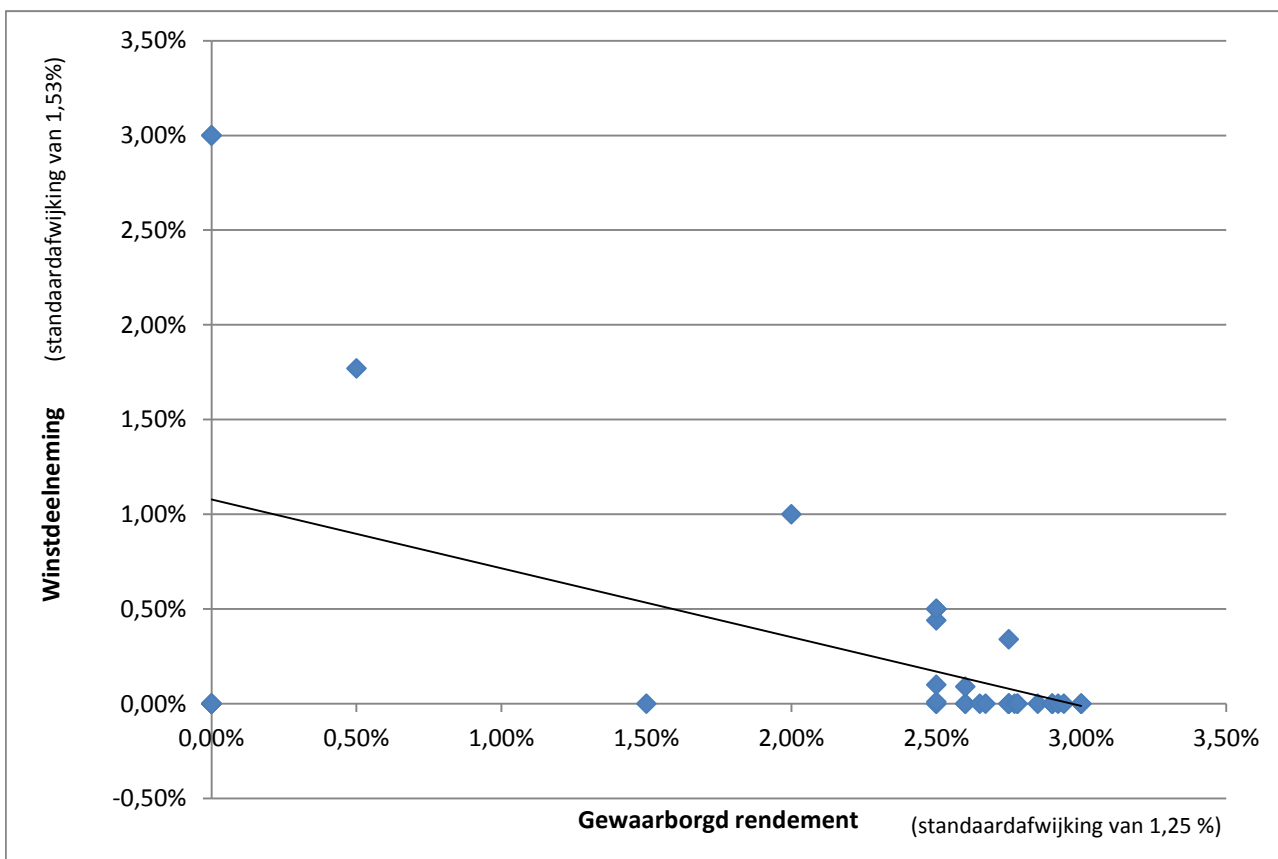
Grafiek 51 : Verdeling van het totaal rendement, 2011

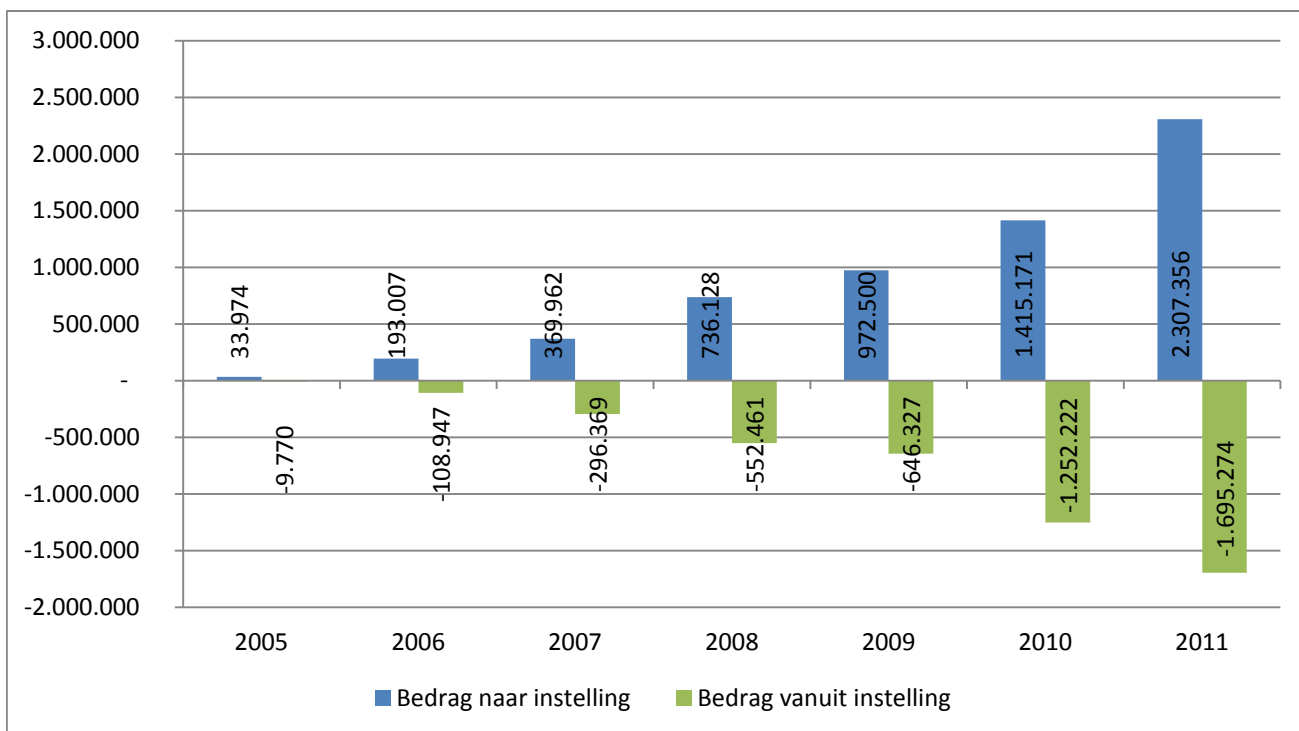
Grafiek 52 : Correlatie tussen het gewaarborgde rendement en de winstdeelneming, 2010

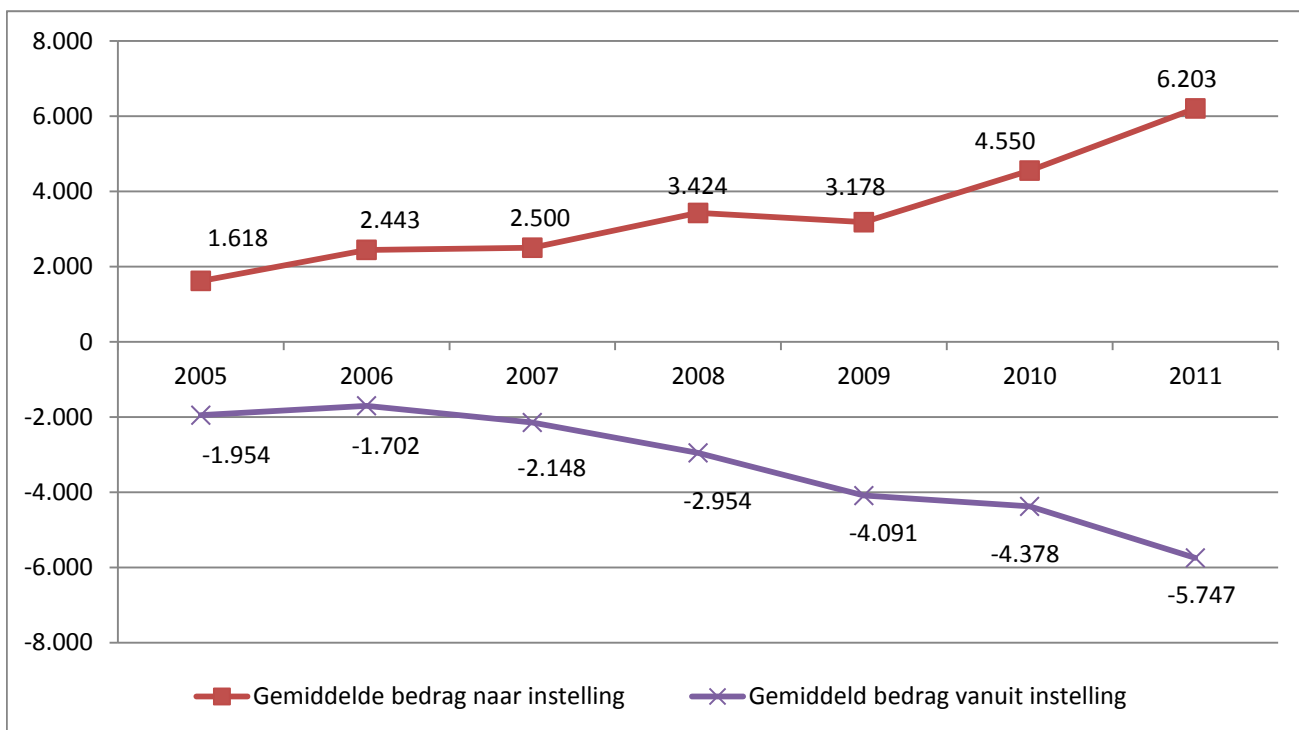
Grafiek 53 : Correlatie tussen het gewaarborgde rendement en de winstdeelneming, 2011

Grafiek 54 : Totaal bedrag van de overdrachten van en naar de verschillende instellingen, 2005-2011

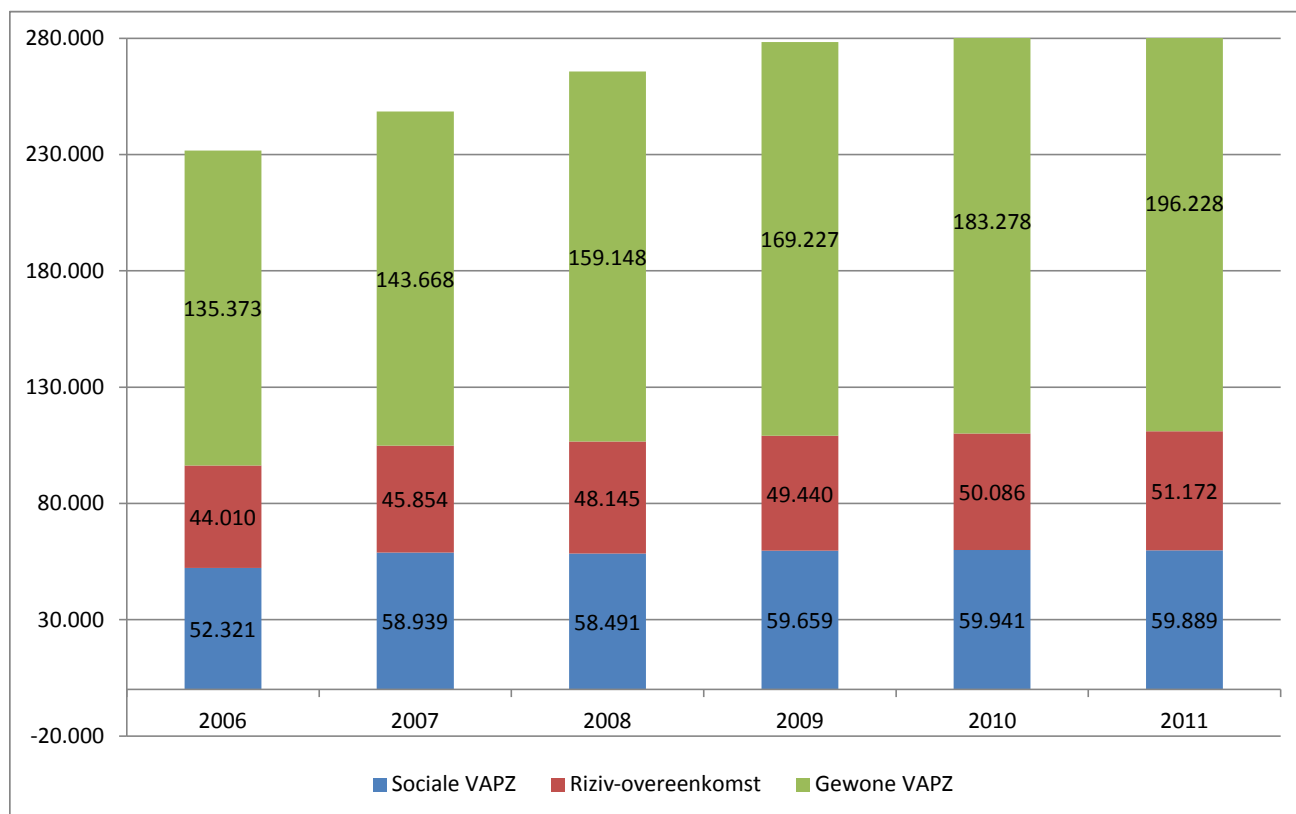
Grafiek 55 : Gemiddelde bedrag van de overdrachten van en naar de verschillende instellingen, 2005-2011

Tabel 30 : Bedrag van de overdrachten van en naar de verschillende instellingen, 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bedrag naar instelling	33.974	193.007	369.962	736.128	972.500	1.415.171	2.307.356
Bedrag vanuit instelling	-9.770	-108.947	-296.369	-552.461	-646.327	-1.252.222	-1.695.274
Gemiddelde bedrag naar instelling	1.618	2.443	2.500	3.424	3.178	4.550	6.203
Gemiddeld bedrag vanuit instelling	-1.954	-1.702	-2.148	-2.954	-4.091	-4.378	-5.747

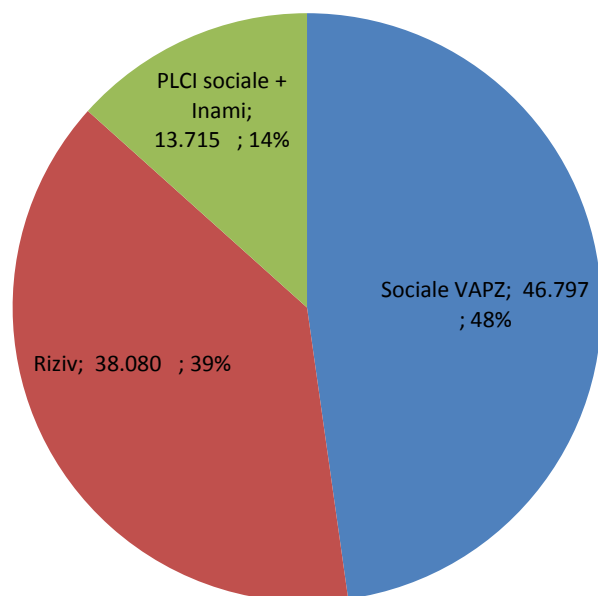
Grafiek 56 : Aantal overeenkomsten per type overeenkomst, 2006-2011

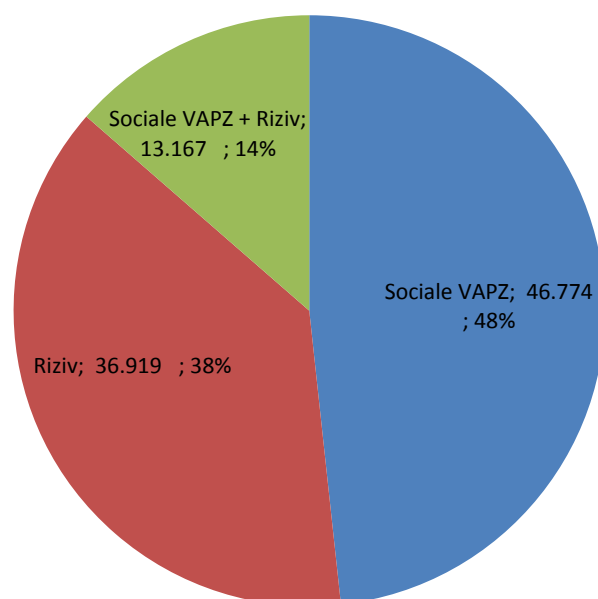
Tabel 31 : Aantal overeenkomsten per type overeenkomst, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Sociale VAPZ	52.321	58.939	58.491	59.659	59.941	59.889
Riziv-overeenkomst	44.010	45.854	48.145	49.440	50.086	51.172
Totaal	96.331	104.793	106.636	109.099	110.027	111.061
Aantal actieve aangeslotenen	231.704	248.461	265.784	278.326	293.305	307.289
Totaal / Aantal actieve aangeslotenen	42%	42%	40%	39%	38%	36%

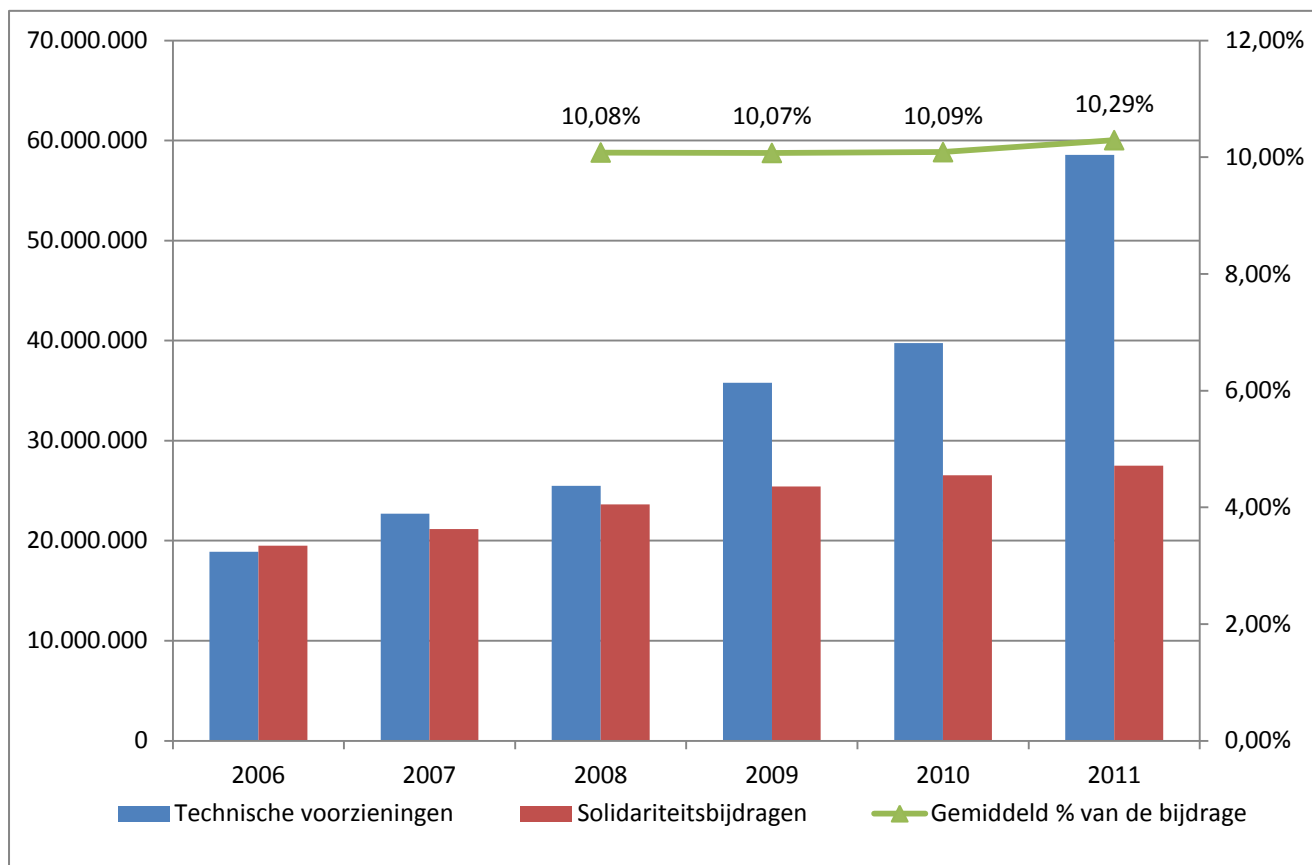
Grafiek 57 : Verdeling sociale aangeslotenen in functie van het type sociale overeenkomst, 2011

Grafiek 58 : Verdeling sociale aangeslotenen in functie van het type sociale overeenkomst, 2010

Grafiek 59 : Bedrag van de technische voorzieningen en solidariteitsbijdragen, 2006-2011

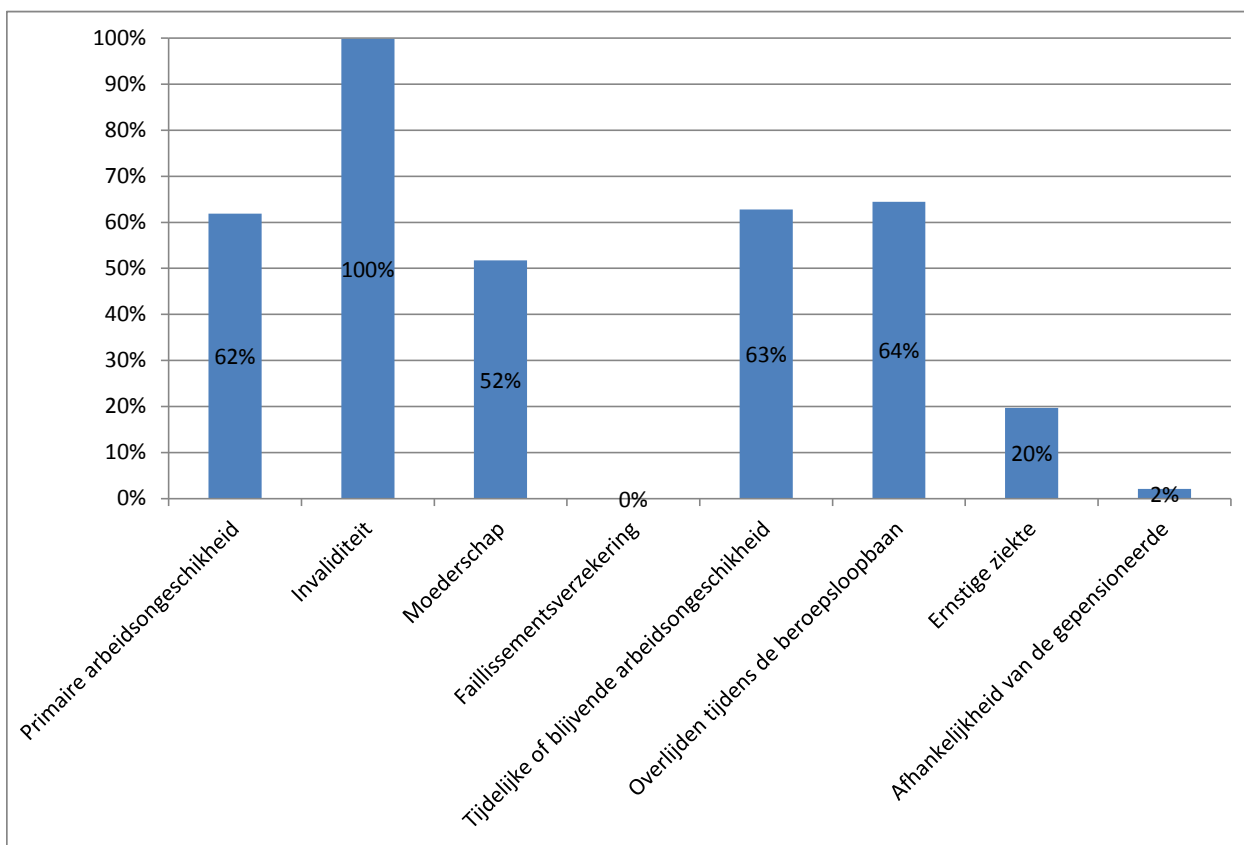
Tabel 33 : Bedrag van de technische voorzieningen en solidariteitsbijdragen, 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Technische voorzieningen	18.894.574	22.713.150	25.490.562	35.769.931	39.756.496	58.547.649
Solidariteitsbijdragen	19.512.644	21.163.183	23.622.824	25.434.608	26.538.221	27.496.301
Gemiddeld % van de bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	10,08%	10,07%	10,09%	10,29%

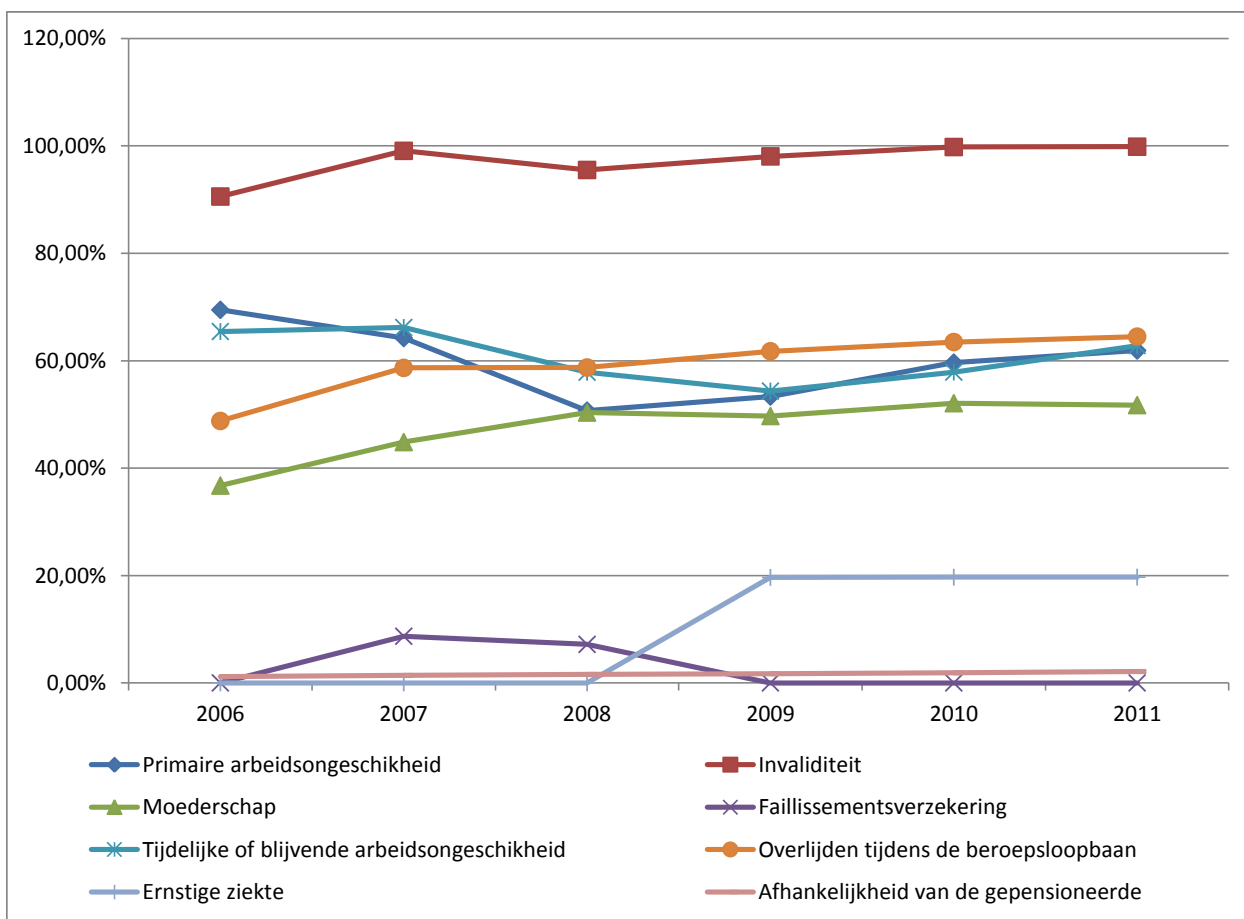
Tabel 33 : Percentage van de aangeboden prestaties 2006-2011

Mogelijke solidariteitsprestaties	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1. Financiering van de opbouw van het aanvullend rust en/of overlevingspensioen tijdens de vergoede periode in het kader van :						
de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wegens primaire arbeidsongeschiktheid	64%	71%	65%	66%	60%	58%
de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wegens invaliditeit	80%	83%	96%	100%	100%	96%
de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wegens moederschap	20%	25%	39%	35%	35%	30%
de faillissementsverzekering	0%	8%	4%	0%	0%	0%
2. Vergoeding in de vorm van rente bij inkomstenverlies in geval van:						
tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid	64%	71%	74%	65%	78%	77%
overlijden tijdens de beroepsloopbaan	48%	50%	52%	58%	48%	46%
3. Betaling van een forfaitaire vergoeding met het oog op de dekking van de kosten in geval van:						
ernstige ziekte	0%	0%	0%	8%	4%	4%
afhankelijkheid van de gepensioneerde	4%	4%	4%	4%	4%	4%
4. Verhoging van lopende pensioenrenten of overlevingsrenten	0%	0%	4%	0%	0%	0%

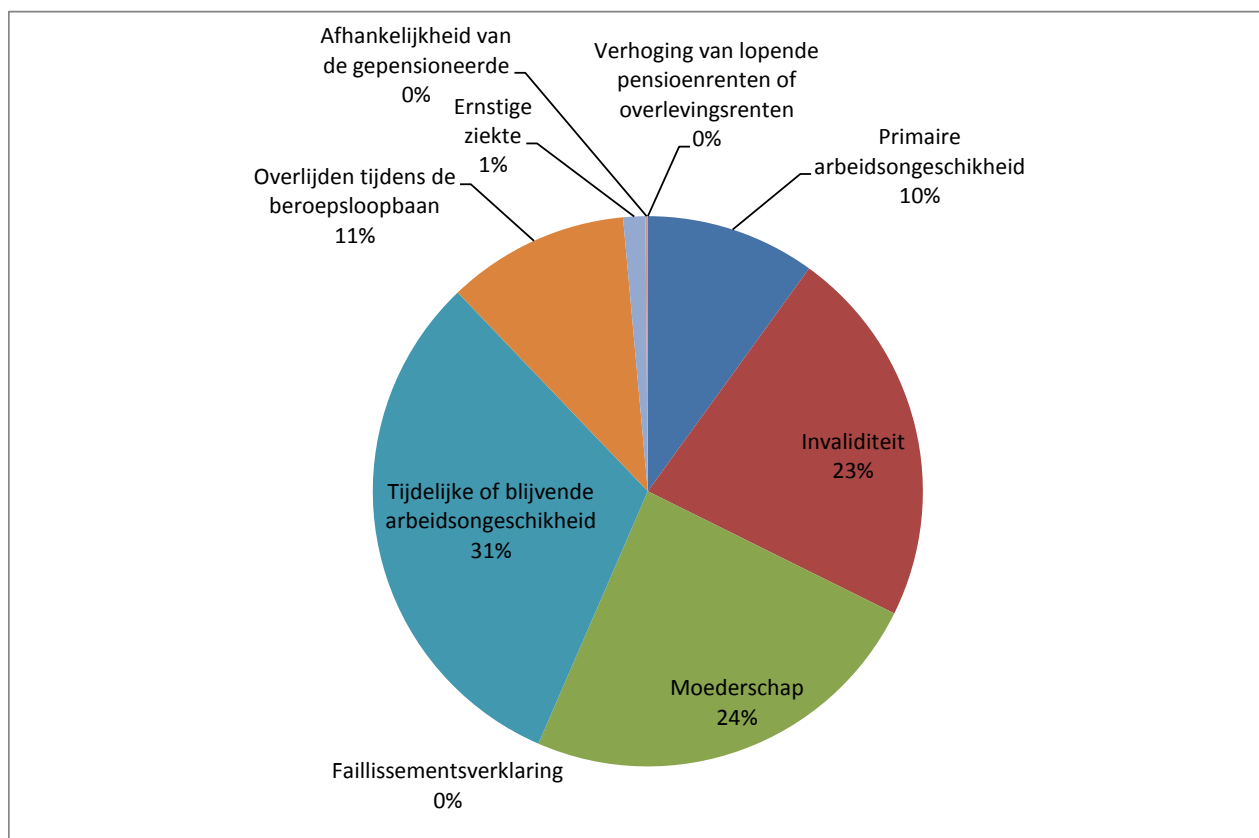
Grafiek 60 : Verdeling van de aangeslotenen per type solidariteitsprestatie, 2011

Grafiek 61 : Evolutie van de verdeling van de aangeslotenen per type solidariteitsprestatie, 2006-2011

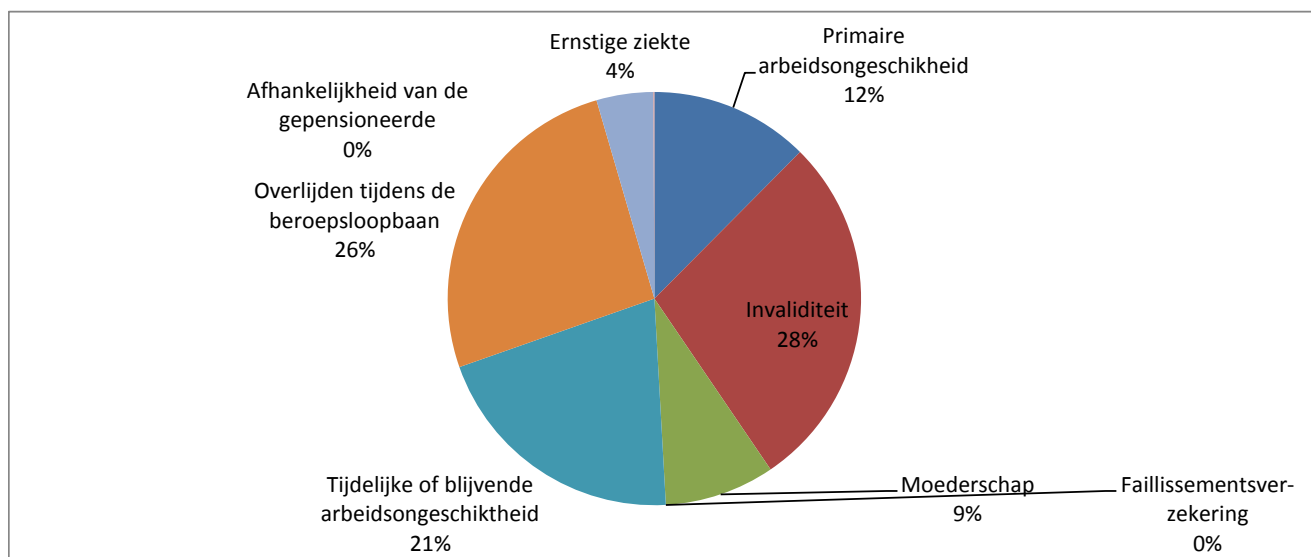
Grafiek 62 : Verdeling van de begunstigden per type solidariteitsprestatie, 2011

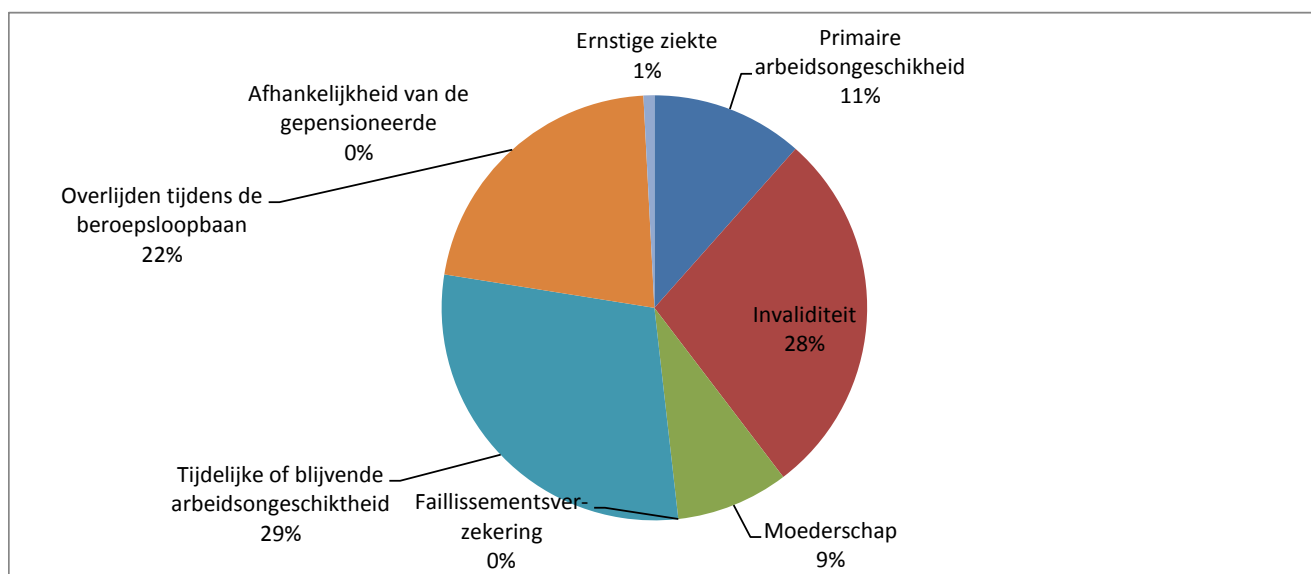
Tabel 34 : Aantal begunstigden per type solidariteitsprestatie, 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Primaire arbeidsongeschiktheid	21	120	203	185	250	257	284
Invaliditeit	105	90	179	206	262	579	637
Moederschap	50	66	55	622	642	689	689
Faillissementsverklaring	0	0	1	3	0	0	0
Tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid	104	387	585	738	846	888	893
Overlijden tijdens de beroepsloopbaan	47	81	127	180	208	261	305
Ernstige ziekte	0	0	0	0	16	9	37
Afhankelijkheid van de gepensioneerde	1	2	1	1	0	0	4
Verhoging van lopende pensioenrenten of overlevingsrenten	348	0	0	214	0	0	0

Grafiek 63 : Verdeling van het bedrag aan uitgekeerde solidariteitsprestaties per type prestatie, 2011

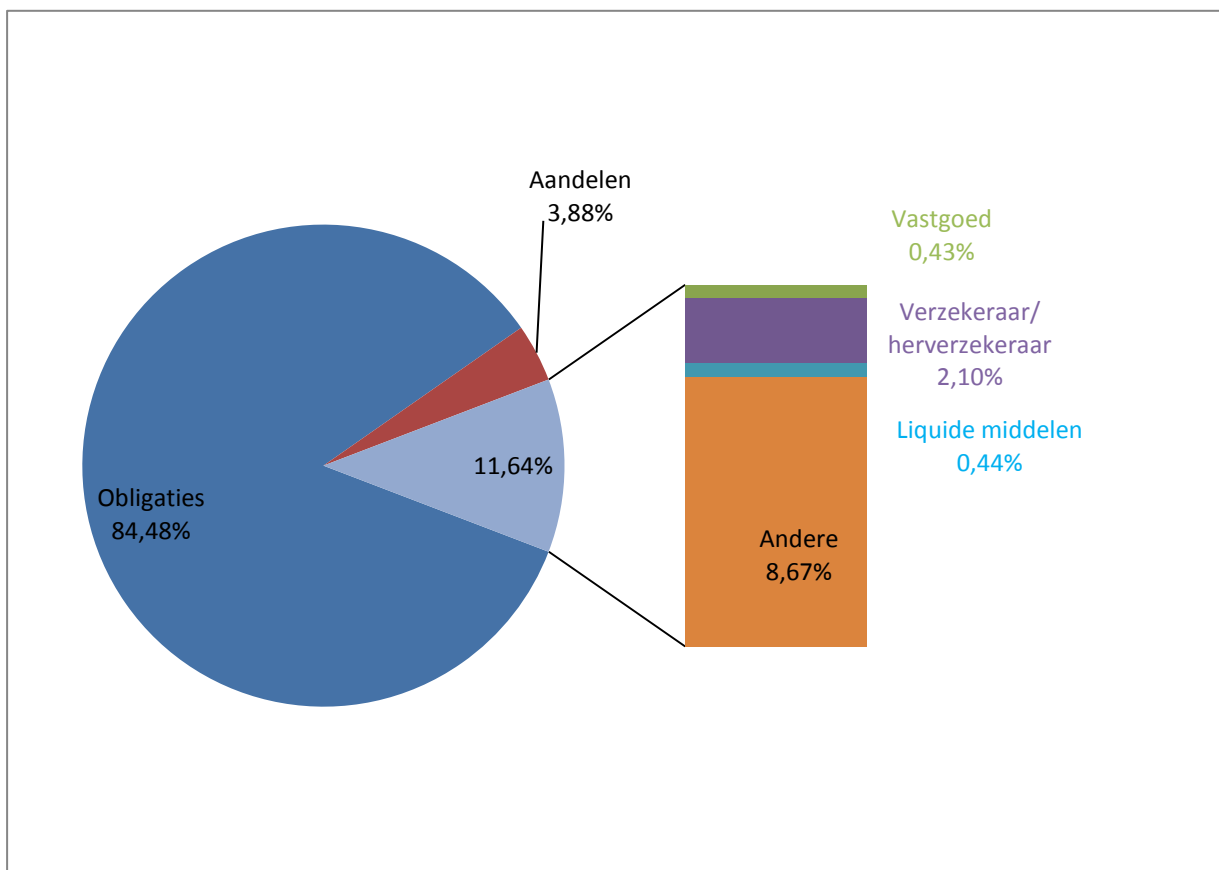
Grafiek 64 : Verdeling van het bedrag aan uitgekeerde solidariteitsprestaties per type prestatie, 2010

Tabel 35 : Bedrag van de uitgekeerde solidariteitsprestaties per prestatie, 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Primaire arbeidsongeschiktheid	167.295 €	134.243 €	216.963 €	189.617 €	261.491 €	311.596 €	330.283 €
Invaliditeit	384.878 €	154.040 €	294.674 €	407.937 €	479.590 €	757.397 €	743.944 €
Moederschap	160.863 €	44.602 €	25.587 €	217.060 €	237.668 €	230.981 €	228.677 €
Faillissementsverzekering	- €	- €	1.221 €	2.365 €	- €	- €	- €
Tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid	262.573 €	734.129 €	967.241 €	771.702 €	976.600 €	790.484 €	543.912 €
Overlijden tijdens de beroepsloopbaan	145.715 €	273.604 €	493.680 €	610.754 €	720.095 €	584.132 €	685.941 €
Ernstige ziekte	- €	- €	- €	- €	56.201 €	22.252 €	117.801 €
Afhankelijkheid van de gepensioneerde	282 €	2.507 €	59 €	1.164 €	- €	- €	2.112 €
Totaal	1.121.325 €	1.343.124 €	1.999.423 €	2.199.434 €	2.731.644 €	2.696.842 €	2.652.670 €

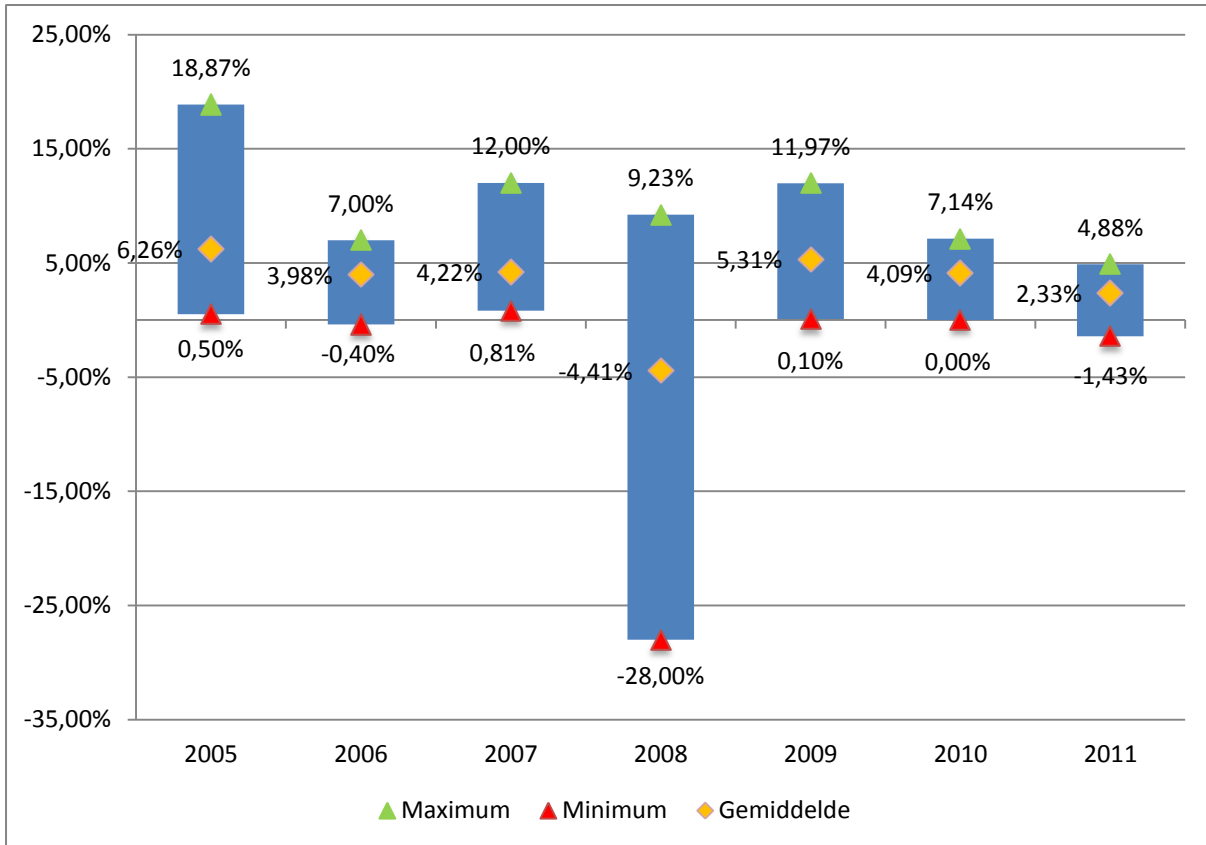
Grafiek 65 : Verdeling van de globale beleggingsportefeuille van het solidariteitsluik, 2011

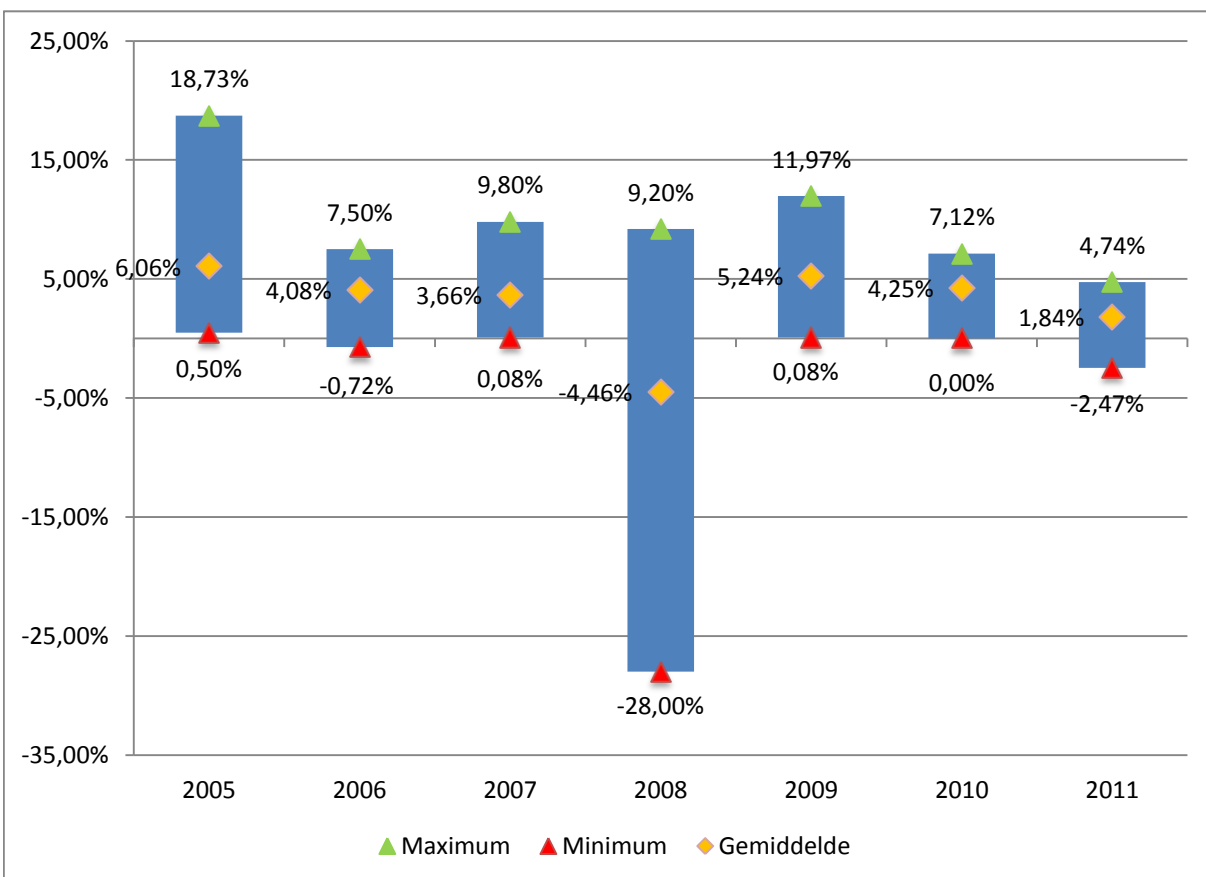
Tabel 36 : Samenstelling van de globale beleggingsportefeuille voor het solidariteitsluik, 2011

	2011
Obligaties	112.955.091
Aandelen	5.187.865
Vastgoed	576.039
Verzekeraar/herverzekeraar	2.803.641
Liquide middelen	586.688
Andere	11.585.867
ICB's	0
Totaal	133.695.191

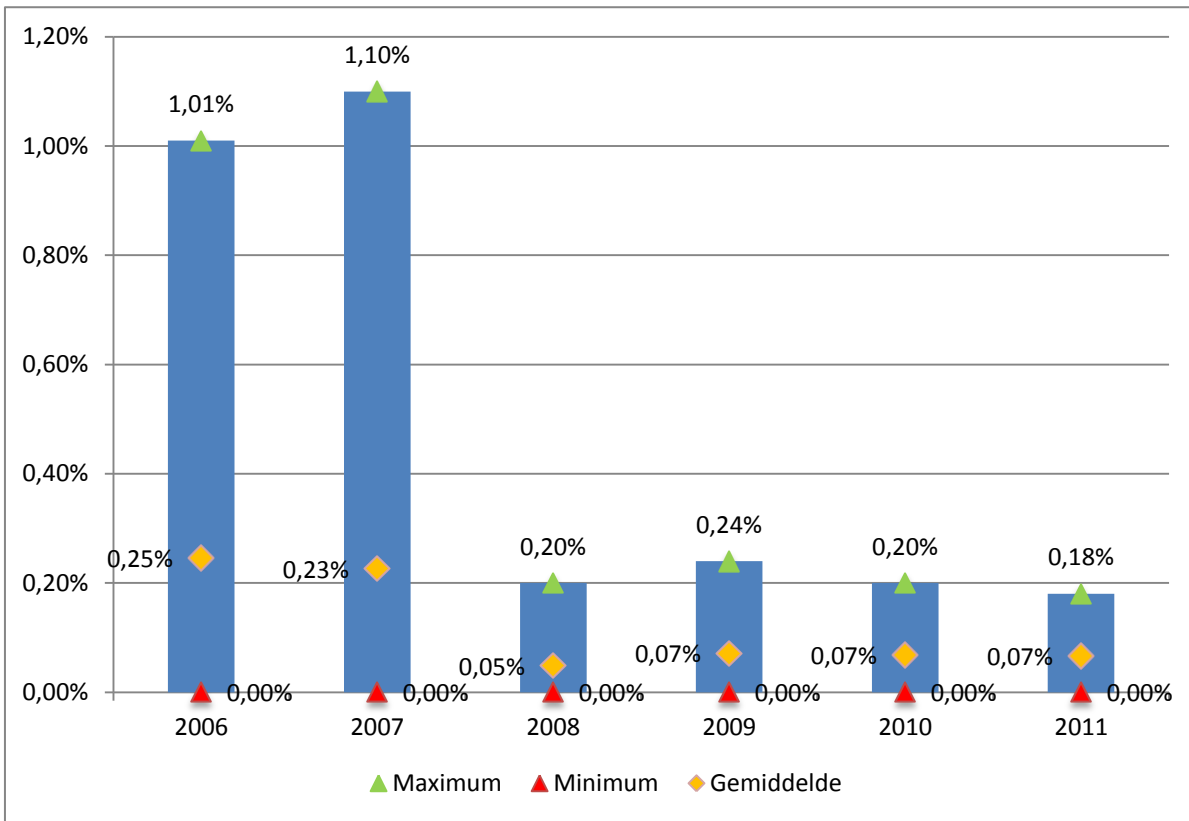
Grafiek 66 : Maxima, minima en gemiddelde van het bruto jaarlijks rendement van het solidariteitsluik, 2005-2011

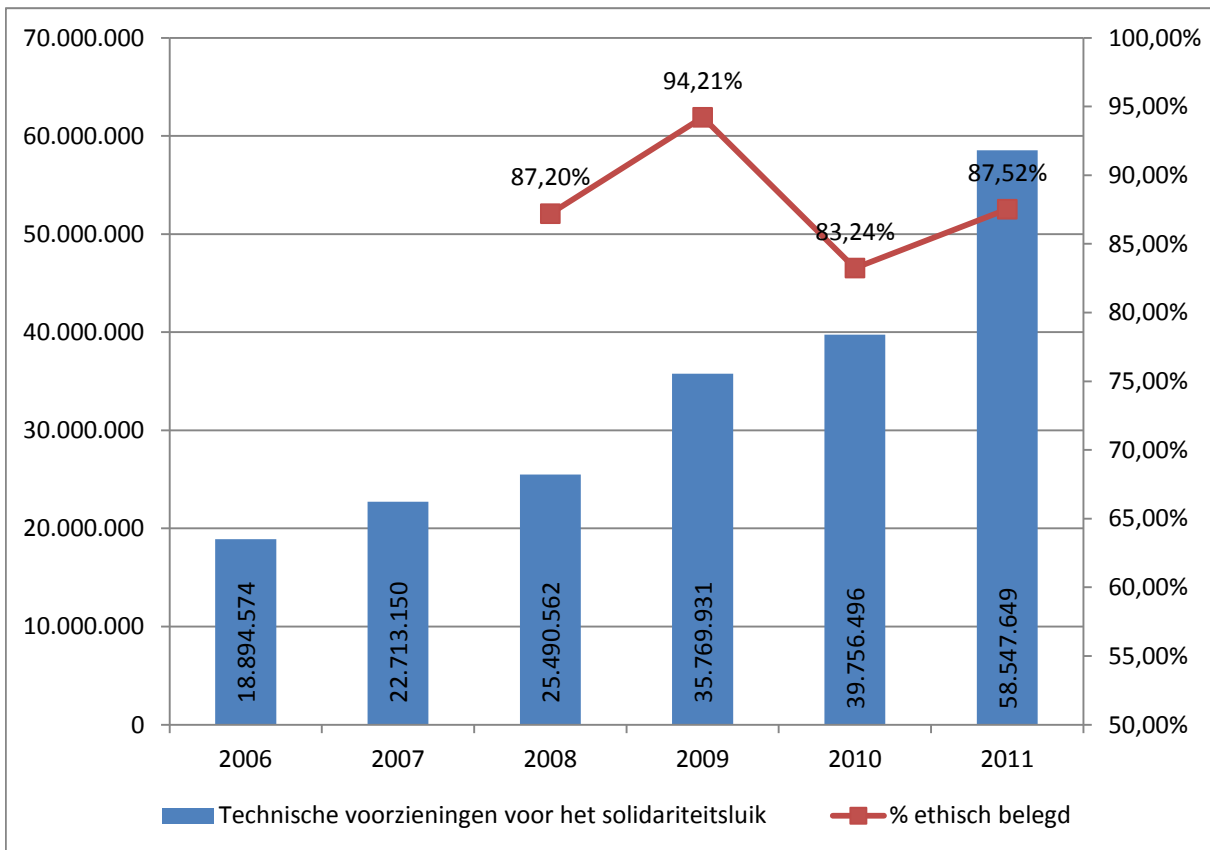
Grafiek 67 : Maxima, minima en gemiddelde van het netto jaarlijks rendement van het solidariteitsluik, 2005-2011

Grafiek 68 : Overzicht van het verschil tussen het bruto en netto jaarlijks rendement voor het solidariteitsluik, 2005-2011

Grafiek 69 : Percentage van de technische voorzieningen voor het solidariteitsluik waarbij rekening gehouden wordt met ethische aspecten, 2005-2011*

* *Dit percentage is louter indicatief aangezien de instelling wel gevraagd is of zij rekening houden met ethische aspecten maar niet in welke mate

Vragenlijst

Vragenlijst met het oog op het opstellen van het tweejaarlijkse verslag voor 2011 krachtens de artikelen 44 en 46 van de programmawet (I) van 24 september 2002 (WAPZ)

Gelieve deze vragenlijst in te vullen met de gegevens van 2011, zoals die golden op 31 december 2011.

U kunt deze vragenlijst elektronisch of op papier overmaken. Indien nodig kunt u de antwoordvakken vergroten en/of bijlagen toevoegen. In dit laatste geval dient u duidelijk te vermelden bij welke vraag elke bijlage hoort.

Indien de vragenlijst werd ingevuld met onvolledige en/of voorlopige gegevens, dient u dit duidelijk te vermelden en de redenen daarvoor op te geven.

Gelieve ons uw antwoorden te bezorgen vóór 30 september 2012 op het volgende adres :

Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten
Toezicht op de IBP's en de Aanvullende pensioenen
Congresstraat 12-14
1000 Brussel
Of pensions@fsma.be

Indien u vragen heeft, kan u terecht bij mevrouw S. Bollu (02/220.58.21) of de heer O. De Maesschalck (02/220. 53.17).

Gegevens van de pensioeninstelling	
Naam	
Adres	
Toelatingsnummer	
Rechtsvorm	

I. Deelnemers aan het VAPZ

1.	Aangeslotenen bij het gewone en het sociale ¹ VAPZ samen	Aantal		
		M	V	T
1.1.	Actieve aangeslotenen ²			
1.1.1.	Jonger dan 25 jaar			
1.1.2.	Tussen 25 en 34 jaar			
1.1.3.	Tussen 35 en 44 jaar			
1.1.4.	Tussen 45 en 54 jaar			
1.1.5.	Tussen 55 en 64 jaar			
1.1.6.	Vanaf 65 jaar			
1.2.	Slapers ³			
1.3.	Rentegenieters ⁴			

2.	Aangeslotenen die een jaarlijkse premie/bijdrage storten van	WAPZ	RIZIV/ Pensioen ⁵
2.1.	Minder dan 100 ⁶ €		
2.2.	100 tot 500 €		
2.3.	500 tot 1000 €		
2.4.	1000 tot 1500 €		
2.5.	1500 tot 2000 €		
2.6.	2000 € tot 2500 €		
2.7.	2500 en meer		

¹ Met inbegrip van de overeenkomsten RIZIV Pensioen, maar met uitsluiting van de overeenkomsten RIZIV Gewaarborgd Inkomen.

² Aangeslotenen die in het voorbije jaar (2011) een VAPZ-bijdrage hebben betaald aan de pensioeninstelling.

³ Aangeslotenen die in het voorbije jaar geen premie of bijdrage hebben gestort en die hun reserves niet hebben overgedragen naar een andere pensioeninstelling.

⁴ Aangeslotenen die, eens zij de pensioenleeftijd hebben bereikt, VAPZ-prestaties ontvangen in de vorm van een rente, of rechthebbenden die een weduwe- of wezenrente genieten.

⁵ Met uitsluiting van de overeenkomsten RIZIV Gewaarborgd Inkomen.

⁶ Hoewel de minimale reglementaire bijdrage 100 € bedraagt, werd in het vorige verslag vastgesteld dat er toch VAPZ-overeenkomsten bestaan met bijdragen onder de 100 €.

3.	Gepensioneerden	Aantal	Totaal bedrag
3.1.	die hun pensioen hebben ontvangen in de vorm van een kapitaal		
3.2.	die een pensioen hebben ontvangen in de vorm van rente :		
3.2.1.	Totaal van de renten die in het voorbije jaar zijn uitbetaald		
3.2.2.	Nieuwe renten die in het voorbije jaar zijn uitbetaald		
3.3.	die de omzetting hebben gevraagd van kapitaal in rente ⁷		

4.	Aangeslotenen met een sociale VAPZ-overeenkomst	Aantal
1.1.	Actieve aangeslotenen met een sociale VAPZ-overeenkomst ⁸	
1.2.	Actieve aangeslotenen met een RIZIV-overeenkomst ⁹	
1.3.	Alle actieve aangeslotenen ¹⁰	

⁷ Artikel 50 van de WAPZ.

⁸ Overeenkomsten die geen RIZIV-overeenkomsten zijn.

⁹ Met uitzondering van de overeenkomsten RIZIV Gewaarborgd Inkomen.

¹⁰ Hier wordt niet de som van de punten 4.1 en 4.2 bedoeld maar alle actieve aangeslotenen met een sociale VAPZ- en / of RIZIV-overeenkomst, wat betekent dat aangeslotenen die zowel een sociale VAPZ-overeenkomst als een RIZIV-overeenkomst hebben afgesloten, slechts eenmaal geteld moeten worden.

II. Pensioenluik

Dit luik betreft de klassieke pensioenvoordelen en/of de voordelen bij overlijden, zowel voor de gewone als voor de sociale pensioenovereenkomsten.

1.	Aangeboden dekking ¹¹	
1.1.	Pensioen	☐
1.2.	Overlijden	☐

2.	Totaal bedrag	Euro
2.1.	Technische voorzieningen	
2.2.	Bijdragen ¹²	

3.	Spreiding van de beleggingen ¹³	%
3.1.	Obligaties	
3.2.	Aandelen	
3.3.	Rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging	
3.4.	Andere geld- en kapitaalmarktinstrumenten	
3.5.	Afgeleide producten	
3.6.	Leningen	
3.7.	Onroerend goed	
3.8.	Vastgoedcertificaten	
3.9.	Zakelijke rechten op onroerende goederen	
3.10.	Reserves bij een verzekeringsmaatschappij (enkel voor instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening)	
3.11.	Deel van de herverzekeraars	
3.12.	Andere (te preciseren):.....	

¹¹ Aankruisen wat van toepassing is.

¹² Alleen invullen indien de pensioeninstelling een verzekeraar is.

¹³ Invullen indien de pensioeninstelling een verzekeraar is en indien de beleggingen met betrekking tot de WAPZ-producten anders zijn gespreid dan het geheel van de producten "leven".

4.	Wijzigingen in de beleggingsstrategie ¹⁴
4.1.	Betrokken belegging(en):
4.2.	Geplande wijziging(en):
4.3.	Motivering van de wijziging(en):

5.	Globaal jaarlijks rendement van de beleggingen	%
5.1.	Bruto jaarlijks rendement	
5.2.	Netto jaarlijks rendement ¹⁵	

6.	Sociale, ethische en leefmilieuaspecten van de beleggingen	ja
6.1.	Aankruisen indien met deze aspecten rekening wordt gehouden	☐

7.	Berekeningswijze van de afkoopvergoeding ¹⁶	
7.1.	Percentage van de reserves die het voorwerp uitmaken van de afkoop	
7.2.	Andere (gelieve te preciseren)	

8.	Overdracht van reserves	Naar uw instelling	Vanuit uw instelling
8.1.	Bedrag van de reserves die in het voorbije jaar zijn overgedragen	€	€
8.2.	Aantal personen die hun reserves hebben overgedragen		

¹⁴ Invullen indien u van plan bent wijzigingen aan te brengen in de spreiding van de beleggingen met betrekking tot de WAPZ.

¹⁵ Beleggingsrendement na aftrek van alle kosten (instap- en uitstapkosten, beheerkosten, roerende voorheffing, beurstaks,...).

¹⁶ Invullen indien de aangeboden pensioenovereenkomst voorziet in een afkoopvergoeding die berekend wordt als een percentage van de reserves of volgens een andere berekeningswijze. Het pensioen wordt niet beschouwd als een afkoop.

De vragen II.9., II.10. en II.11. moeten beantwoord worden voor elk type product dat beheerd wordt¹⁷. Wanneer de pensioeninstelling bijvoorbeeld een product beheert met een gewaarborgd rendement van 4,75% en een ander product met een gewaarborgd rendement van 3,75%, moeten de vragen II.9., II.10. en II.11. voor beide producten beantwoord worden.

9.	Gewaarborgde rendementsvoet ¹⁸	%
9.1.	Tak 21 ¹⁹ / Resultaatsverbintenis ²⁰	
9.2.	Tak 23 ²¹ / Middelenverbintenis ²²	

10.	Winstdeelname	
10.1.	Toekenningscriteria	
10.2.	Gemiddeld percentage ²³	

11.	Kostenstructuur ²⁴	% of bedrag ²⁵	Inhoud transparantieverlag ²⁶
11.1.	Inningskosten		
11.2.	Instapkosten		
11.3.	Inventaristoelag		
11.4.	Forfaitair bedrag		
11.5.	Andere		

¹⁷ Deze vragen gelden voor alle producten die beheerd worden door de pensioeninstelling en niet alleen voor de producten die op de markt worden aangeboden.

¹⁸ Invullen indien uw producten een gewaarborgde rendementsvoet genieten die verschilt van de krachtens artikel 47 van de WAPZ gewaarborgde rentevoet.

¹⁹ Voor verzekeringsondernemingen.

²⁰ Voor instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening.

²¹ Voor verzekeringsondernemingen.

²² Voor instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening.

²³ Gemiddeld percentage, per overeenkomst, van de in verhouding tot de reserve toegekende winstdeelname.

²⁴ Onder "kosten" worden de kosten verstaan die ten laste van de aangeslotenen worden gelegd.

²⁵ Naargelang het geval dient u hier het aangerekende % op te geven en daarbij te vermelden of het om een bijdrage of een voorziening gaat, of het bedrag van de kosten op te geven.

²⁶ De inhoud van het transparantieverlag toevoegen, die overeenstemt met de verschillende opslagen of kosten.

III. Solidariteitsluik

Dit gedeelte van de vragenlijst dient enkel te worden ingevuld indien u sociale pensioenovereenkomsten aanbiedt, ook indien u het solidariteitsluik niet zelf beheert.²⁷

1.	Gegevens van de beherende instelling ²⁸	
	Naam	
	Adres	
	Toelatingsnummer	
	Rechtsvorm	

2.	Solidariteitsprestaties ²⁹	
2.1.	Vast pakket prestaties	☐
2.2.	Prestaties naar keuze van de aangeslotene (à la carte)	☐

3.	Totaal bedrag	
3.1.	Technische voorzieningen solidariteitsfonds ³⁰	€
3.2.	Solidariteitsbijdragen	€
3.3.	Gemiddeld percentage van de bijdrage voor het pensioenluik, die gestort werd in het kader van het solidariteitsluik	%

²⁷ De vragenlijst dient echter niet te worden ingevuld indien u enkel een solidariteitsvoordeel beheert voor rekening van derden.

²⁸ Invullen indien de beherende instelling verschilt van de pensioeninstelling.

²⁹ Aankruisen wat van toepassing is voor de wijze waarop de solidariteitsprestaties worden aangeboden.

³⁰ Dient niet te worden ingevuld indien de solidariteitsprestatie gedekt is door een verzekeringsovereenkomst overeenkomstig artikel 3, § 3 van het koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de regels inzake de financiering en het beheer van een solidariteitsstelsel verbonden aan een sociale pensioenovereenkomst.

4.	Prestaties ³¹	Aantal aangeslotenen	Aantal begunstigen	Gemiddeld bedrag
4.1.	Financiering van de opbouw van het aanvullend pensioen tijdens de vergoedingsperiode:			
4.1.1.	In het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wegens primaire arbeidsongeschiktheid			
4.1.2.	In het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wegens invaliditeit			
4.1.3.	In het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wegens moederschap			
4.1.4.	In het kader van de faillissementsverzekering			
4.2.	Vergoeding in de vorm van rente bij inkomstenverlies in geval van:			
4.2.1.	Tijdelijke of blijvende arbeidsongeschiktheid			
4.2.2.	Overlijden tijdens de beroepsloopbaan			
4.3.	Betaling van een forfaitaire vergoeding met het oog op het dekken van de kosten in geval van:			
4.3.1.	Ernstige ziekte			
4.3.2.	Verlies van autonomie van de gepensioneerde			
4.4.	Verhoging van lopende pensioen- of overlevingsrenten			

³¹ Vermeld het aantal aangeslotenen per prestatie, het aantal aangeslotenen die de prestatie hebben genoten in 2011 en het gemiddelde bedrag van de prestatie dat in 2011 werd toegekend per aangesloten begunstigde.

5.	Spreiding van de beleggingen met betrekking tot het solidariteitsluit ³²	%
5.1.	Obligaties	
5.2.	Aandelen	
5.3.	Rechten van deelneming in instellingen voor collectieve belegging	
5.4.	Andere geld- en kapitaalmarktinstrumenten	
5.5.	Afgeleide producten	
5.6.	Leningen	
5.7.	Onroerend goed	
5.8.	Vastgoedcertificaten	
5.9.	Zakelijke rechten op onroerende goederen	
5.10.	Reserves bij een verzekeringsmaatschappij (enkel voor instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening)	
5.11.	Deel van de herverzekeraars	
5.12.	Andere (te preciseren):.....	

6.	Wijzigingen in de beleggingsstrategie ³³
6.1.	Betrokken belegging(en):
6.2.	Geplande wijziging(en):
6.3.	Motivering van de wijziging(en):

³² Zie voetnoot 27

³³ Invullen indien u van plan bent wijzigingen aan te brengen in de spreiding van de beleggingen met betrekking tot de WAPZ.

7.	Globaal jaarlijks rendement van de beleggingen	%
7.1.	Bruto jaarlijks rendement	
7.2.	Netto jaarlijks rendement ³⁴	

8.	Sociale, ethische en leefmilieuaspecten van de beleggingen	ja
8.1.	Aankruisen indien met deze aspecten rekening wordt gehouden	☐

9.	Kostenstructuur	%
9.1.	Gedeelte van de solidariteitsbijdrage dat gebruikt wordt voor de kosten	
9.2.	Andere	

³⁴ Beleggingsrendement na aftrek van alle kosten (instap- en uitstapkosten, beheerkosten, roerende voorheffing, beurstaks,...).